

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY I MIASTA POLANÓW**



P O L A N Ó W 2 0 1 0

ZESPÓŁ AUTORSKI:		
mgr inż. arch.	Piotr Kowalski	Członek ZOIU Z-138, upr. urb. nr 1534
dr inż. dr inż. arch. mgr mgr mgr mgr inż. arch.	Wojciech Zyska Piotr Arleta Paweł Żebrowski Maciej Żebrowski Miłosz Sura Małgorzata Wojtaś-Frankowska	

WSTĘP – Podstawy formalno - prawne opracowania, cele i zadania studium, zakres zmian.

GŁÓWNE UWARUNKOWANIA I KIERUNKI ROZWOJU GMINY

I. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów.	10
1. Położenia i powierzchnia.	10
2. Uwarunkowania i cele rozwoju gminy.	11
3. Kierunki rozwoju struktur funkcjonalno – przestrzennych.	13
II. Uwarunkowania wynikające ze stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone spod zabudowy.	15
1. Struktura funkcjonalno – przestrzenna.	15
2. Podział przestrzeni.	16
3. Kierunki i wskaźniki urbanistyczne.	19
III. Uwarunkowania wynikające z występowania terenów i obiektów prawnie chronionych na podstawie przepisów odrębnych. Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk.	45
1. Struktura przyrodnicza obszaru gminy.	45
2. Powiązania przyrodnicze obszaru gminy z jego szerszym otoczeniem.	45
3. Wyznaczone obszary i obiekty gminy w systemie przyrodniczym Pomorza Zachodniego.	46
4. Projektowane i proponowane do ochrony obszary i obiekty oraz obszary cenne w systemie przyrodniczym gminy.	61
5. Ocena stanu ochrony i użytkowania zasobów przyrodniczych, w tym różnorodności przyrodniczej gminy.	61
6. Korytarze i bariery ekologiczne.	62
7. Walory krajobrazowe, kulturowe i turystyczne gminy.	64
8. Diagnoza stanu i funkcjonowania środowiska oraz jego zagrożenia i degradacji wraz z identyfikacją źródeł.	68

9. Ocena charakteru i intensywności zmian zachodzących w środowisku oraz wstępna prognoza dalszych zmian zachodzących w środowisku.	75
10. Rolnictwo, leśnictwo i rybołówstwo.	76
11. Tereny uzdrowiskowe.	86
IV. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.	86
1. Dobra kultury o znaczeniu ponadlokalnym.	86
2. Zabytki nieruchome i archeologiczne wpisane do rejestru WKZ.	87
3. Stanowiska archeologiczne.	89
4. Charakterystyka stanu i funkcjonowania krajobrazu archeologicznego.	91
5. Ramowe zapisy dotyczące zasad i zakresu ochrony w proponowanych strefach ochrony konserwatorskiej.	116
6. Zasady ochrony dóbr kultury.	119
7. Dobra kultury współczesnej.	121
V. Warunki i jakość życia mieszkańców.	122
1. Demografia i gospodarka.	122
2. Zasoby mieszkaniowe.	124
3. Oświata i kultura.	125
4. Rekreacja i wypoczynek.	126
5. Ochrona zdrowia i opieka społeczna.	127
VI. Uwarunkowania wynikające z zagrożenia bezp. ludności i jej mienia.	128
VII. Uwarunkowania wynikające z potrzeb i możliwości rozwoju gminy.	129
VIII. Uwarunkowania wynikające ze stanu prawnego gruntów.	130
IX. Uwarunkowania wynikające z występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych.	131
X. Uwarunkowania wynikające z występowania udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych.	131
1. Występowanie kopalin	131
2. Zestawienie gruntów zajętych pod kopalnie surowców pospolitych	132
3. Perspektywy powiększenia bazy surowcowej	132
4. Zasoby wód podziemnych	133
XI. Uwarunkowania wynikające z występowania terenów górniczych.	133
XII. Uwarunkowania i kierunki wynikające ze stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno – ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami.	134
1. Infrastruktura techniczna – drogowa.	134
2. Infrastruktura techniczna wodno-kanalizacyjna.	135
3. Infrastruktura techniczna w zakresie gospodarki odpadami.	138

4. Infrastruktura techniczna – energetyczna i gazownicza.	140
XIII. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym.	142
XIV. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust.	142
XV. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości.	142
XVI. Obszary rozmieszczenia obiektów handlowych oraz obszary przestrzeni publicznej.	143
XVII. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.	143
XVIII. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji.	144

BIBLIOGRAFIA**145****Rysunki studium:**

- Uwarunkowania Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Polanów oraz Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Polanów w skali 1 :25000
- Uwarunkowania Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Polanów w skali 1:10 000 oraz Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Polanów w skali 1: 5 000,
- Uwarunkowania Zagospodarowania Przestrzennego miejscowości Kościernica, Sowinko, Bożenice, Komorowo, Powidz, Krytno, Domachowo, Bukowo, Mirotki, Krąg, Buszyno, Świerczyna Jacinki, Naclaw, Rekowo, Garbno, Wielin, Warblewo, Rochowo, Rzeczyca Wielka, Rzeczyca Mała, Żydowo, Gołogóra, Głogowiec, Dalimierz, Rzyszczewko, Łokwica, Wietrzno, Chocimino Gilewo, Cetuń Rosocha, Dadzewo, Nowy Żeliborz, Karsina oraz Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego miejscowości Kościernica, Sowinko, Bożenice, Komorowo, Powidz, Krytno, Domachowo, Bukowo, Mirotki, Krąg, Buszyno, Świerczyna Jacinki, Naclaw, Rekowo, Garbno, Wielin, Warblewo, Rochowo, Rzeczyca Wielka, Rzeczyca Mała, Żydowo, Gołogóra, Głogowiec, Dalimierz, Rzyszczewko, Łokwica, Wietrzno, Chocimino Gilewo, Cetuń Rosocha, Dadzewo, Nowy Żeliborz, Karsina 1:10 000

STUDIUM PRZEDSTAWIONE JEST W POSTACI SYNTETYCZNEGO ELABORATU TAK, ŻE DLA KONKRETNÝCH UWARUNKOWAŃ PRZYPORZĄDKOWANE SĄ KIERUNKI ROZWOJU. TAKI SYSTEM

WPROWADZA ZASADĘ SPÓJNYCH USTALEŃ I TWORZENIA RAM DLA OKREŚLONEGO SYSTEMU ROZWOJU.

WSTĘP

Podstawę sporządzenia niniejszego dokumentu stanowi Uchwała Nr XXIV/217/08 Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 30 września 2008 roku w sprawie przystąpienia do zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta Polanów w granicach administracyjnych całej Gminy Polanów.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy - zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym – jest podstawowym dokumentem określającym politykę przestrzenną gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego. Ustalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy są wprowadzane w życie poprzez miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, których zgodność ze Studium stwierdza Rada Gminy przed ich uchwaleniem.

Studium nie jest aktem prawa miejscowego, a jedynie aktem kierownictwa wewnętrznego, wiążącym organy gminy. Studium winno przedstawić związki między rozwojem przestrzennym gminy, a podstawami jej rozwoju społeczno – gospodarczego.

Dokument w postaci Studium sporządzonego w oparciu o ustawę z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym zobowiązuje władze samorządowe do działań planistycznych zgodnych z kierunkami określonymi w studium.

Dokument opracowano zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, w tym z:

- ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717 ze zmianami),
- Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. 118, poz. 1233),

- Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie opracowań ekofizjograficznych (Dz. U. Nr 155, poz. 1298),
- ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880 ze zmianami),
- ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t. j. z 2008 r. Dz. U. Nr 25, poz. 150 ze zmianami),
- ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z późniejszymi zmianami)
- Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 229, poz. 2313, z 2007 r. Nr 179, poz. 1275, z 2008 r. Nr 198 poz. 1226),
- Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. Nr 120, poz. 826),
- ustawą z dnia 4 marca 2010 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2010 r. Nr 44, poz. 253),
- ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1266 ze zmianami),
- ustawą z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625 ze zmianami),
- ustawą z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. 2007 r. Nr 19, poz. 115 ze zmianami), z rozporządzeniem wykonawczym,
- ustawą z dnia 6 sierpnia 2010 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651),
- ustawą z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118 ze zmianami) wraz z rozporządzeniem wykonawczym,
- ustawą z 13 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568 ze zmianami),

Do opracowania zmiany studium wykorzystano:

- dotychczas obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Polanów uchwalone uchwałą Nr XXIX/321/2002 Rady Miejskiej w

Polanowie z dnia 27 kwietnia 2002 r.,

- ekofizjografię opracowaną dla obszaru gminy Polanów,
- wnioski złożone do zmiany Studium przez stosowne instytucje i urzędy,
- Koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju,
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego,
- Strategię Rozwoju Powiatu Koszalińskiego,
- Strategię rozwoju Gminy Polanów do 2015r - Uch R.M. Nr XIII/157/2000 – 29.02.2000 r.,
- Plan rozwoju lokalnego Gminy Polanów,
- Plany odnowy miejscowości na terenie gminy Polanów.

I. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów.

1. Położenia i powierzchnia

Gmina Polanów położona jest na styku dwóch pojezierzy: drawskiego i kaszubskiego, w powiecie koszalińskim, północno -wschodniej części województwa zachodniopomorskiego. Miasto Polanów leży w dolinie Grabowej, w centralnej części gminy.

Ryc. 1 Położenie Polanowa na mapie Polski. Źródło www.polanow.pl



Polanów jest największą powierzchniowo gminą w powiecie koszalińskim. Jej obszar wynosi 393 km², tj. 39 300 ha. Administracyjnie jest to gmina miejsko – wiejska, w której skład wchodzi 28 sołectw.

Polanów od północy graniczy z gminami Sianów i Malechowo, od zachodu z gminą Manowo, od południa z gminami Bobolice i Biały Bór, a od wschodu z gminami województwa pomorskiego – Kępice oraz Miastko.

Polanów ze względu na polodowcowy krajobraz jest jedną z najatrakcyjniejszych gmin w województwie. Aż 13,5 % powierzchni (5329 ha) stanowią obszary krajobrazu chronionego. Są to „okolice Polanowa” o powierzchni 1857 ha i „okolice Żydowa - Biały Bór” o powierzchni 12350 ha z czego 3000 ha należy do gminy. Ponadto występują dwa rezerваты przyrody florystyczny „Wieliń” i faunistyczny „Rezerwat na Rzece Grabowa”. Dodatkowo na terenie gminy znajdują się 3 obszary natura 2000.

Do bogactw naturalnych należą takie kopaliny jak żwiry, gliny, piaski i lecznicze borowiny.

Charakterystyczny w strukturze gruntów jest wysoki udział lasów (55%) i nieużytków (9%) oraz nieznaczny odsetek wód (1,8%). Liczba ludności w gminie na początku roku 2009 wynosiła łącznie 9449 osób, z czego w mieście zamieszkiwało 33 % populacji gminy. W 2009 roku mieszkańcy gminy zamieszkiwali w 78 jednostkach osadniczych.

2. Uwarunkowania i cele rozwoju gminy

W planie zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego ujęta została charakterystyka struktur funkcjonalno - przestrzennych. Ze względu na naturalne uwarunkowania obszar województwa charakteryzuje się pasmowym, równoległym do wybrzeża morskiego układem struktur geograficznych. Podstawą do wydzielenia jednorodnych obszarów wielkopowierzchniowych były: zróżnicowanie środowiska przyrodniczego, naturalne predyspozycje rozwoju oraz historyczna struktura gospodarcza.

Z uwagi na specyficzny charakter każdego wyodrębnionego obszaru, wprowadzono dodatkowy podział na obszary funkcjonalne. Na podstawie powyższych kryteriów gmina Polanów zakwalifikowała się do strefy III - gospodarki rolno - leśnej, selektywnej aktywizacji gospodarczej, w tym rozwoju turystyki. Ważne dla tego obszaru jest m.in. wykorzystanie szczególnych walorów i atrakcji turystycznych Polanowa. Dodatkowo zwrócić należy uwagę na wielofunkcyjny, selektywny rozwój miasta Polanowa oraz innych wybranych jednostek osadniczych. Niezbędne wydaje się zachowanie walorów środowiska i podwyższenie rygorów jego ochrony w wybranych obszarach.

Polanów funkcjonuje w strefie wpływów Koszalina. Jest ośrodkiem rozwoju lokalnego, który stanowi podstawową strukturę osadniczą obszaru. Polanów to także ośrodek rozwoju funkcji turystycznych. Atrakcyjność turystyczna gminy związana jest z ciekawymi obiektami – pamiątkami historii oraz obszarami cennymi przyrodniczo i krajobrazowo.

Podstawowe funkcje obszaru gminy to: turystyka, rolnictwo, leśnictwo oraz funkcje ochronne dla wybranych obszarów. Są one uzupełnione przez przemysł wydobywczy i materiałów budowlanych, przetwórstwo rolno – leśne oraz energetykę (elektrownia szczytowo – pompowa Żydowo).

Celem nadrzędnym w zagospodarowaniu przestrzennym miasta i gminy jest zapewnienie właściwego poziomu życia jego mieszkańców, poprzez zapewnienie możliwie wysokich parametrów zagospodarowania zarówno przestrzennych jak i środowiskowych przy równoczesnym zapewnieniu dostępu do sieci infrastruktury technicznej i systemu komunikacyjnego.

Autorzy Strategii rozwoju gminy Polanów nakreślili wizję rozwoju gminy w kierunku turystycznym, pielgrzymkowym, rzemieślniczym, przetwórstwa rolnego i leśnego. Wymienione kierunki cechować mają się wysoką specjalizacją oraz jakością. Założenia te mają pozwolić na stopniowy wzrost zamożności gminy, jej atrakcyjności oraz wzrost liczebności mieszkańców.

W związku z powyższym zakłada się zrównoważony rozwój gminy, podążający w kierunku zmian jakościowych w przestrzeni gminy w obszarach leśno – krajobrazowych (w tym objętych ochroną) oraz zmian jakościowo – ilościowych w strefie zurbanizowanej, rolniczej z dopuszczeniem możliwości lokalizacji siłowni wiatrowych.

Wspomniane dążenia powinny być wspierane poprzez:

- zwiększenie dostępności komunikacyjnej,
- zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej,
- rozwój nowoczesnej bazy oświatowej,
- pełne wyposażenie gminy w sieć i urządzenia infrastrukturalne oraz usprawnienia organizacyjne w zakresie świadczenia usług komunalnych,
- stwarzanie warunków umożliwiających wzrost konkurencyjności lokalnej,
- zintensyfikowanie promocji gminy.

3. Kierunki rozwoju struktur funkcjonalno – przestrzennych

Gmina wykorzystując swój potencjał, dobrze zarządzana, przy uwzględnieniu korzystnych czynników zewnętrznych powinna być:

- przestrzenią, w której żyją, mieszkają, pracują i wypoczywają jej mieszkańcy,
- przestrzenią krajobrazowo – estetyczną, odbieraną w kategoriach wizualnych i odczuwana w bezkonfliktowym funkcjonowaniu struktur i powiązań.

Równocześnie miasto Polanów powinno być postrzegane jako centrum usługowo – handlowe dla całego regionu oraz osób przyjeżdżających.

Dla uzyskania założonego efektu podejmować należy działania dotyczące poszczególnych sfer rozwoju tj. środowiska przyrodniczego, mieszkania, pracy, wypoczynku oraz realizacji zadań ponadlokalnych.

Na rysunkach szczegółowych Studium określono zasięgi rozwojowe jednostek osadniczych. Na terenach zainwestowanych rozwój ilościowy możliwy jest tylko w niewielkim stopniu, ograniczony do wypełnienia wolnych parcel, przebudowy i rozbudowy istniejących obiektów, ale za to w większym stopniu umożliwiający rozwój jakościowy poprzez poprawę jakości życia mieszkańców, a więc standardów zamieszkiwania, obsługi w zakresie infrastruktury społecznej i technicznej, poprawę jakości i wizerunku (estetyki) środowiska przyrodniczego i kulturowego. Niezwykle istotnymi w polityce przestrzennej gminy są równocześnie nowe tereny rozwojowe, które wymagają dalszych działań planistycznych, a w dalszej kolejności znacznych środków organizacyjnych i finansowych w celu przygotowania ich do realizacji.

Centralnym i najważniejszym ośrodkiem jest Polanów, stanowiący najważniejszy gospodarczo, turystycznie oraz administracyjnie ośrodek na terenie gminy. W nim przede wszystkim w przyszłości mają szanse ogniskować inicjatywy związane z rozwojem całej gminy. Stanowi on razem z terenami podmiejskimi

I strefę – zurbanizowaną.

W strefie zurbanizowanej kierunki zagospodarowania przestrzennego dotyczą przygotowania różnorodnej oferty :

- 1) terenów mieszkaniowych;
- 2) terenów usług;
- 3) terenów aktywności gospodarczej;
- 4) drobnego przemysłu i drobnej wytwórczości.

Wszystkie poczynania muszą iść w parze z ochroną środowiska kulturowego i przyrodniczego.

Drugą charakterystyczną strefą, którą łatwo wyodrębnić na podstawie sposobu użytkowania jest **strefa centralna o przeznaczeniu rolniczym wraz z możliwością lokalizacji farm wiatrowych**.

W strefie centralnej o przeznaczeniu rolniczym wraz z możliwością lokalizacji farm wiatrowych gospodarowanie w przestrzeni postępować będzie w kierunku:

1) odnowy krajobrazu rolniczego na drodze:

- właściwego kształtowania systemu zieleni,
- ochrony i rekonstrukcji stosunków wodnych,
- wprowadzania rolnictwa ekologicznego;

2) kontynuacji, aktywizacji i rozwoju rolnictwa - upraw rolnych i hodowli, z preferencją dla ekstensywnych form hodowli bydła, koni, kóz i owiec, jako kierunków wzbogacających krajobraz, a nie uciążliwych dla środowiska;

3) budowy farm wiatrowych wraz z niezbędną infrastrukturą;

4) budowy biogazowni.

Trzecią strefą jest strefa przyrodniczo – leśno - krajobrazowa okalająca strefę zurbanizowaną i rolniczą. W obrębie tej strefy znajdują się ponadto zbiorniki i cieki wodne.

Strefa ta zawiera cenne wartości przede wszystkim przyrodniczo – krajobrazowe. Występują w tej strefie zarówno obszary Natura 2000, jak również inne formy ochrony przyrody.

Należy dążyć do maksymalnej ochrony tych obszarów przy równoczesnym podkreśleniu ich walorów turystyczno – krajobrazowych.

II. Uwarunkowania wynikające ze stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone spod zabudowy.

1. Struktura funkcjonalno – przestrzenna

Struktura funkcjonalno – przestrzenna gminy jest pochodną warunków i sposobów użytkowania terenów i ich zagospodarowania.

Warunki naturalne, a więc: ukształtowanie terenu, charakterystyka gleb i podłoża, rodzime ekosystemy, szczególnie leśne i łąkowe, mają decydujący wpływ na sposób użytkowania obszarów, tj. wyodrębnienie przestrzeni leśnych, głównie w części południowej i środkowej gminy oraz rolniczych, głównie w części północnej.

Potrzeby rozwoju występujące w ścisłym powiązaniu z konsekwencjami przemian ustrojowych (przekształcenia własnościowe, zdecydowana zmiana czynników kształtujących zagospodarowanie przestrzeni) muszą w sposób oczywisty wywołać określone przekształcenia przestrzeni. Im bardziej przekształcenia te będą zgodne z naturalnie ukształtowaną strukturą przestrzenną i naturalnymi preferencjami tej przestrzeni, tym mniejsze będą wymierne i niewymierne koszty rozwoju.

W efekcie w „Studium” przyjęto zasady w zakresie strefowania funkcjonalno-przestrzennego (nie określając jednak ścisłych granic tych stref ze względu na konieczność elastyczności ustaleń).

Generalnie gminę można podzielić pod względem funkcjonalnym na trzy strefy:

- **I strefę – zurbanizowaną;**
- **II strefę centralną o przeznaczeniu rolniczym w tym z możliwością lokalizacji farm wiatrowych;**
- **III strefę przyrodniczo – leśno – krajobrazową.**

Szczegółowe ustalenia funkcjonalno – przestrzenne wyodrębniają następujące przestrzenie gminy:

- obszar zabudowy o charakterze miejskim – Polanów,
- inne obszary zabudowy istniejącej, zwarte lub rozproszone,
- obszary objęte obowiązującymi miejscowymi planami,

- obszary postulowane dodatkowo do zabudowy w niniejszym „Studium”,
- obszary rezerwowane na potrzeby przebudowy układu komunikacyjnego,
- obszary możliwej lokalizacji farm wiatrowych,
- obszary chronione prawnie, istniejące i postulowane,
- przestrzenie leśne, w tym lasy ochronne,
- niezabudowane, wartościowe kompleksy gruntów ornych i użytków,
- korytarze ekologiczne obejmujące najbardziej wrażliwe ekosystemy,
- wody powierzchniowe,
- pozostałe grunty, na których na ściśle określonych warunkach może być dopuszczone rozproszone budownictwo rolnicze;
- obszary i układy komunikacyjne związane z turystyką i rekreacją.

Nadmienić należy, iż wyznaczone strefy lokalizacji farm wiatrowych wskazują jedynie pewne możliwości lokalizacyjne. Na etapie przystąpienia do opracowywania miejscowego planu oraz w trakcie pracy nad jego kształtem należy rozważyć:

- 1) strefę możliwej lokalizacji siłowni wiatrowych biorąc pod uwagę aspekty krajobrazowe i środowiskowe;
- 2) lokalizację konkretnych siłowni wiatrowych oraz ich zgrupowania.

2. Podział przestrzeni

Zagospodarowanie przestrzeni gm. Polanów podzielono na grupy. Każdej grupie przypisano w legendzie odpowiednie rodzaje przeznaczenia terenu. Wyróżniono następujące główne grupy terenów:

- tereny otwarte,
- obszary przeznaczone pod zabudowę,
- drogi według klasyfikacji technicznej,
- drogi rowerowe,
- infrastruktura techniczna.

Tereny otwarte

W obrębie terenów otwartych – zgodnie z rysunkiem Studium dopuszcza się nowe zainwestowanie farmami wiatrowymi. Na podstawie zmiany Studium znalazły się następujące rodzaje przeznaczenia terenu – w zakresie przedstawionym na rysunku zmiany studium:

- wody otwarte,
- bagna, torfowiska, łąki podmokłe,
- lasy i zadrzewienia,
- projektowane dolesienia,
- lasy ochronne,
- grunty rolne wyższej jakości,
- zieleń urządzona m.in. parki (ZP), cmentarze (ZC), zieleń zabytkowa,
- ogrody działkowe, sady,
- obszary objęte ochroną przyrody – NATURA 2000,
- zabytki architektury ustanowione,
- zabytki architektury – wnioskowane wpis do rejestru,
- obiekty archeologiczne zaliczane lub wnioskowane do zaliczenia do poszczególnych stref ochrony,
- pomniki przyrody ustanowione,
- pomniki przyrody projektowane,
- figury i krzyże,
- trasa pielgrzymkowa Świętych Gór Koszalin – Polanów,
- strefy produkcji rolniczej z dopuszczeniem lokalizacji elektrowni wiatrowych wraz z infrastrukturą.

Obszary przeznaczone pod zabudowę

- obszary zabudowy istniejącej,
- obiekty nieużytkowane,
- obiekty wymagające rozbiórki, odbudowy lub uporządkowania,
- projektowane tereny zabudowy,
- postulowane zmiany funkcji.

Drogi według klasyfikacji technicznej

Dobre drogi to krwioobieg gospodarki. Mieszkańcy oraz władze samorządowe w drodze współpracy i zadań celowych z powiatem i sąsiednimi gminami powinny opracować wspólnie program modernizacji i rozbudowy dróg zwłaszcza tranzytowych, zapewniających dojazd do wszystkich miejscowości. W miejscowościach w ramach tego programu powinno się przewidzieć budowę chodników, płatnych parkingów i bezpłatnych parkingów wypoczynkowych przy trasach turystyczno – tranzytowych. Przede wszystkim należy dążyć do zachowania i podniesienia klasyfikacji poszczególnych odcinków dróg publicznych.

Ścieżki rowerowe, szlaki kajakowe i konne

Należy dążyć do wprowadzenia nowej jakości w oznakowaniu i wytyczaniu ścieżek rowerowych jako szlaków turystycznych.

Przez teren gminy przebiegają następujące szlaki rowerowe:

- szlak „Z Greenwaya nad morze” (czarny – 27,6 km) -Węgorzewo - Szczeglińskie Kurhany - Kościernica - Naclaw - Jacinki - Polanów.

Trasa jest łącznikiem szlaku Greenway ze szlakami nadmorskimi. Jej wyjątkowy charakter polega na wykorzystaniu nasypów po zlikwidowanej po wojnie kolejce wąskotorowej Manowo - Polanów. Jednymi z atrybutów tej trasy jest pałac w Naclawiu, majestatyczna aleja bukowa Naclaw - Jacinki oraz przepiękna drewniana kaplica pustelni franciszkańskiej na Świętej Górze Polanowskiej.

- szlak „Greenwey – Naszyjnik Północy” (zielony – 846,1 km) Obejmuje swoim zasięgiem obszar czterech województw: zachodniopomorskiego, kujawsko-pomorskiego, wielkopolskiego i pomorskiego (łącznie 32 gminy). Na terenie powiatu koszalińskiego trasa przebiega przez dwie gminy: Polanów i Bobolice – 72,5 km. Na szlaku położone są zarówno zabytkowe kościoły w Poroście oraz szachulcowe w Drzewinach, Wielinie, Chociminie, jak i niezmierzone bogactwo form ukształtowania terenu z licznymi jeziorami, uroczyskami, a także miejsca niezwykłego krajobrazu, rezerwaty: Buczyny (z głazem pamiątkowym leśnika Henryka Garduły), na Rzece Grabowej (ichtiologiczny). Liczne zabytki architektury: zespoły dworsko-parkowe

(Stare Borne, Wielin, Warblewo), pałac w Wietrznie, zabytkowe spichrze w Polanowie, grobowiec rodu von Clave-Bouhaben w Wielinie oraz Most Czerwony w Polanowie. Ciekawym punktem widokowym na trasie jest elektrownia szczytowo-pompowa w Żydowie.

Przez teren gminy przebiega szlak kajakowy rzeki Radwi o łącznej długości 58 km. Trasa - Żydowo - Mostowo - jezioro Rosnowskie - Rosnowo - Kanał Rosnowski - jezioro Hajka - Niedalino - Białogórzyno - Nosowo - Karlino. Szlak prowadzi w większości przez tereny zalesione.

Istnieje także możliwość spokojnego spływu kajakowego rzeką Grabową.

Szlak konny imienia Rotmistrza Marka Roszczynialskiego ma długość ok. 113 km

Przebiega przez: Biały Bór - Drzewiany - Krąg - Polanów - Staniewice - Jarosławiec. Trasa łączy szlak Ułanów Podolskich ze szlakiem porucznika Janaszka i sięga dalej nad morze.

Infrastruktura techniczna

Należy inwestycje gminne ukierunkować na budowę i modernizację: wodociągów, kanalizacji sanitarnej, kanalizacji burzowej, oczyszczalni ścieków przemysłowych i komunalnych, składowanie, sortowanie i przetwórstwo śmieci i odpadów, ogrzewnictwo ekologiczne, mieszkalnictwo indywidualne, spółdzielcze i weekendowe, drogownictwo.

3. Kierunki i wskaźniki urbanistyczne

W niniejszym dokumencie wyznaczono obszary, które pozwalają w sposób jakościowy i ilościowy rozwijać strukturę przestrzenną miasta i wsi. Rozwój miasta i wielu wsi będzie dokonywał się zarówno na obszarach już zagospodarowanych, gdzie uzupełniana będzie zabudowa na jeszcze wolnych parcelach, przez wymianę zabudowy o niskich standardach użytkowych i złej kondycji technicznej. Prowadzona będzie rewaloryzacja, rehabilitacja i modernizacja zabudowy historycznej, a także modernizacja wartościowej zabudowy współczesnej, cechującej się dobrym stanem technicznym i poziomem wyposażenia w infrastrukturę techniczną. Obszary te winny być jeszcze

w lepszym stopniu wyposażone w infrastrukturę techniczną i społeczną, winny mieć zapewnione udoskonalone warunki obsługi komunikacyjnej, w tym parkowania samochodów (parkingów samochodowych).

W przypadku centrum miasta Polanowa przy opracowywaniu planów miejscowych należy zwrócić uwagę na kształtowanie spójnej zabudowy poprzez odpowiednie parametry budynków, w tym poprzez ich wysokość.

Jednostka bilansowa (dotyczy tylko miasta Polanowa) – wyodrębniony na rysunku Studium – Kierunki zagospodarowania przestrzennego miasta Polanów teren o określonym symbolu; w przypadku sporządzania mpzp, w granicach planu musi się znajdować cała jednostka bilansowa.

Zasady zagospodarowania terenów wiejskich gminy Polanów

Dążyć należy do zabudowywania w pierwszej kolejności obszarów wyznaczonych na rysunkach szczegółowych miejscowości, zgodnie z przedstawioną funkcją. Szczegółowe parametry zabudowy określone winny zostać w planach miejscowych. W miarę możliwości plany dla obszarów wiejskich sporządzać należy dla jednostek – których granice winny zostać ustalone w analizie urbanistycznej.

W zagospodarowaniu gminy należy bezwzględnie przestrzegać zakazów, nakazów i ograniczeń, wynikających z przepisów odrębnych.

Na terenach zabudowy mieszkaniowej, oznaczonej w załączniku graficznym symbolami MN i MW, dopuszcza się sytuowanie obiektów związanych z usługami podstawowymi, których lokalizację określą miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Miejscowe plany określają także szczegółowe ustalenia dotyczące powierzchni zabudowy, podziału funkcjonalnego, lokalizacji dróg dojazdowych oraz rodzaju architektury i parametrów zabudowy.

W ramach poszczególnych obszarów przeznaczonych pod zainwestowanie, dopuszcza się lokalizowanie funkcji uzupełniających: terenów komunikacji, infrastruktury, zieleni oraz sportu i rekreacji.

Dopuszcza się na etapie sporządzania miejscowych planów korekty przebiegu połączeń komunikacyjnych.

W zagospodarowaniu obszarów należy uwzględnić ograniczenia wynikające z lokalizacji obiektów i sieci infrastruktury technicznej oraz ich stref ochronnych.

Należy uwzględnić ewentualne zmiany potrzeb i technologii w zakresie infrastruktury technicznej.

Dopuszcza się, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, na obszarach wyłączonych z zabudowy, lokalizowanie wyłącznie inwestycji celu publicznego z zakresu infrastruktury technicznej.

Dopuszcza się lokalizowanie inwestycji celu publicznego na pozostałych obszarach w granicach gminy, pod warunkiem podjęcia działań minimalizujących ewentualne kolizje z istniejącym i projektowanym zagospodarowaniem obszaru.

Proponowane granice miejscowych planów, które gmina zamierza sporządzić, mogą być uściślane na etapie przystąpienia do sporządzenia miejscowych planów.

Na etapie sporządzania miejscowych planów, dopuszcza się, w przypadku zaistnienia konieczności, wyznaczenie obszarów wymagających przeprowadzenia scaleń i podziałów nieruchomości. W niniejszym studium nie wyznacza się obszarów wymagających przeprowadzenia scaleń i podziałów nieruchomości.

Miasto Polanów

Obejmuje obszar miasta w jego granicach administracyjnych, przedstawiony na rysunku szczegółowym w skali 1:5 000 oraz na rysunku szczegółowym w skali 1:10 000 „uwarunkowania i kierunki zagospodarowania przestrzennego”.

Miasto Polanów położone jest w wyjątkowo malowniczym krajobrazie nad rzeką Grabową u podnóża Góry Warblewskiej, na skrzyżowaniu dróg wojewódzkich DW-206 (Koszalin – Polanów – Miastko) i DW-205 (Sławno – Polanów – Bobolice).

Ponadto z miasta wychodzi droga powiatowa DP-0420Z prowadząca przez Rosochę i Cetuń do drogi wojewódzkiej DW-168 relacji Drzewiany (przy DW-205) – Mostowo (przy DK-11).

Przez miasto przebiegają nasypy i wykopy zniszczonej w wyniku działań wojennych i nie odbudowanej linii kolejowej, której ewentualne przywrócenie jest całkowicie nierealne.

Miasto jest otoczone praktycznie ze wszystkich stron lasami. Centrum miasta położone jest na płaskim terenie wzdłuż drogi DW-206, pomiędzy dawną trasą kolejową a rzeką Grabową.

W centrum znajdują się najistotniejsze obiekty – zabytkowy kościół oraz obiekty administracji i usług – Urząd Miasta i Gminy oraz inne.

W obrębie miasta znajduje się również zabudowa wielorodzinna o charakterze blokowym (powojenna) – osiedle w samym centrum. Pozostała zabudowa starego centrum powstała głównie na przełomie XIX i XX wieku.

Ustalone wskaźniki urbanistyczne dotyczą głównych funkcji na danym terenie. Dopuszcza się inne funkcje i wskaźniki, jeżeli tak wynika z analizy urbanistycznej – przeprowadzonej na etapie uchwały o przystąpieniu do opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Wskaźniki urbanistyczne dla centrum miasta dotyczą wszystkich terenów znajdujących się w jego obrębie, chyba że ustalono dla nich osobne parametry w tabeli.

Tab. Wskaźniki urbanistyczne dla miasta Polanowa

lokalizacja	symbol	Ustalenia
miasto Polanów	centrum miasta (zgodnie z rysunkiem szczegółowym)	<p><u>Główne przeznaczenie - teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i usług.</u></p> <p>Ustala się:</p> <ul style="list-style-type: none"> - lokalizowanie zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej o charakterze nawiązującym do kamienicznej zabudowy śródmiejskiej, - ustala się 3 kondygnacje nadziemne (dopuszcza się odstępstwo od tej zasady, gdy analiza urbanistyczna na etapie uchwały o przystąpieniu do opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wykaże inną wartość) - utrzymanie i pielęgnację historycznych wartości obiektów i ich otoczenia, - tworzenie, zachowanie i pielęgnację terenów

		<p>zieleni ogólnodostępnej w postaci placów, skwerów i zieleńców oraz zieleni w pasach drogowych.</p> <p>Dopuszcza się lokalizowanie lokali usługowych w parterach budynków mieszkalnych lub na wszystkich kondygnacjach budynków usługowych.</p> <ul style="list-style-type: none"> – maksymalna wysokość budynków - 12 m, – maksymalna powierzchnia zabudowy – 80%, – dachy płaskie lub strome o kącie nachylenia połaci dachowych 30°-48° <p>(dopuszcza się odstępstwo od tych zasady, gdy analiza urbanistyczna na etapie uchwały o przystąpieniu do opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wykaże inne wartości).</p>
miasto Polanów	MN3–MN12, MN15, MN17, MN18, MN24-MN34	<p><u>Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.</u></p> <p>Ustala się:</p> <ul style="list-style-type: none"> - lokalizowanie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, - lokalizowanie usług podstawowych, przy czym usługi powinny być grupowane wzdłuż ważniejszych ulic lub wokół placów, a powierzchnia terenu przeznaczona pod funkcje usługowe nie może być większa niż 20% powierzchni jednostki bilansowej, – maksymalna wysokość budynków - 10 m, – maksymalna powierzchnia zabudowy – 20%, – dachy spadziste, kąty nachylenia połaci dachowych 22°-45°, – dopuszcza się dachy płaskie, pod warunkiem ustalenia dachów płaskich w całej jednostce bilansowej.

miasto Polanów	MN1, MN2, MN13, MN14, MN16, MN19, MN20, MN21, MN22, MN23, MN23a	<u>Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.</u> Ustala się: <ul style="list-style-type: none"> - lokalizowanie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, - lokalizowanie usług podstawowych, przy czym usługi powinny być grupowane wzdłuż ważniejszych ulic lub wokół placów, a powierzchnia terenu przeznaczona pod funkcje usługowe nie może być większa niż 20% powierzchni jednostki bilansowej, – maksymalna wysokość budynków - 10 m, - maksymalna powierzchnia zabudowy – 20%, – dachy dwuspadowe, kąty nachylenia połaci dachowych 30°-45°, – dachy mansardowe, kąty nachylenia połaci dachowych 22°-55°.
miasto Polanów	MN/U	<u>Tereny zabudowy mieszkaniowej z usługami.</u> Ustala się lokalizowanie: <ul style="list-style-type: none"> - zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wraz z usługami jako zabudową uzupełniającą, - lokali usługowych w parterach budynków mieszkalnych lub na wszystkich kondygnacjach budynków usługowych, - terenów usługowych nie może być więcej niż 30% powierzchni jednostki bilansowej, – maksymalna wysokość budynków - 10 m, – maksymalna powierzchnia zabudowy – 20%, – dachy spadziste, kąty nachylenia połaci dachowych 22°-45°, – dopuszcza się dachy płaskie, pod warunkiem założenia jedynie dachów płaskich w całej

		jednostce bilansowej.
miasto Polanów	MW/MN	<p><u>Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i jednorodzinnej</u></p> <p>Ustala się lokalizowanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, – lokali usługowych w parterach budynków mieszkalnych. <p>Dopuszcza się lokalizowanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, <p>Ustala się tworzenie, zachowanie i pielęgnację terenów zieleni ogólnodostępnej w postaci placów, skwerów i zieleńców oraz zieleni w pasach drogowych, przy czym łączna powierzchnia terenów zieleni ogólnodostępnej nie może być mniejsza niż 20 % powierzchni jednostki bilansowej.</p> <ul style="list-style-type: none"> – maksymalna wysokość budynków – 12m, – maksymalna powierzchnia zabudowy – 30%, – dachy spadziste lub płaskie <p>(dopuszcza się odstępstwo od tej zasady, gdy analiza urbanistyczna na etapie uchwały o przystąpieniu do opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wykaże inną wartość).</p>
miasto Polanów	U	<p><u>Tereny zabudowy usługowej (wszystkie rodzaje usług)</u></p> <p>Ustala się zabudowę o funkcji usługowej.</p> <p>Ustala się tworzenie, zachowanie i pielęgnację terenów zieleni ogólnodostępnej w postaci placów, skwerów i zieleńców oraz zieleni w pasach drogowych, przy czym łączna powierzchnia</p>

		<p>terenów zieleni ogólnodostępnej nie może być mniejsza niż 20 % powierzchni jednostki bilansowej.</p> <ul style="list-style-type: none"> – maksymalna wysokość budynków – 12m, – maksymalna powierzchnia zabudowy – 30%, – dachy spadziste lub płaskie.
miasto Polanów	PP	<p><u>Teren zabudowy produkcyjno - magazynowej.</u></p> <p>Ustala się zabudowę o funkcji produkcyjno - magazynowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> – maksymalna wysokość budynków – 15m, – maksymalna powierzchnia zabudowy – 40%, – minimalnie powierzchnia biologicznie czynną – 30%, - dachy spadziste lub płaskie.
miasto Polanów	PE	<p><u>Teren złóż surowców naturalnych.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – ustala się zakaz zabudowy obiektami budowlanymi innymi niż niezbędnymi do eksploatacji złoża, – wskaźniki i parametry dla terenu ustalone zostaną na etapie opracowywania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
miasto Polanów	Pozostałe tereny	<ul style="list-style-type: none"> – funkcja pozostałych terenów zgodnie z załącznikiem graficznym, – szczegółowe wskaźniki i parametry dla terenu ustalone zostaną na etapie opracowywania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Jeżeli którykolwiek z powyższych parametrów nie odpowiada aktualnemu stanowi, dopuszcza się zachowanie stanu faktycznego. Dotyczy to również remontów budynków istniejących.

Wyznaczone obszary infrastruktury technicznej nie są jedynymi obszarami na których możliwa jest realizacja owej infrastruktury, w tym infrastruktury technicznej wymagającej rozgraniczenia terenu, w szczególności zaś obiektów zajmujących niewielkie obszarowo tereny, jak: oczyszczalnie ścieków deszczowych, lokalne oczyszczalnie ścieków, pompownie ścieków, hydrofornie, ujęcia wód podziemnych, stacje redukcyjno – pomiarowe drugiego stopnia.

Utrzymuje się dotychczasową funkcję obszarów, dla których nie została szczegółowo określona wspomniana funkcja w studium.

Zgodnie z Uchwałą nr XXXII/375/09 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 15 września 2009 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu zabrania się lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej na terenie obszaru chronionego krajobrazu „Okolice Polanowa” oraz „Okolice Żydowo – Biały Bór”.

Gmina Polanów – obszar wiejski

BOŻENICE – wieś popegeerowska, zespół kilkurodzinnych budynków mieszkalnych (tzw. czworaków), kilka starych zagrod oraz sklep. Użytkowany folwark obejmujący suszarnię, budynki inwentarskie i gospodarcze, znajdujące się w dzierżawie. Obok folwarku znajduje się zabytkowy park dworski, a w nim stacja wodociągowa.

W obrębie wsi wyznacza się m.in. tereny projektowanej zabudowy mieszkaniowej oraz tereny dolesień. Ponadto ustala się zasięg projektowanych stref ochrony krajobrazu kulturowego oraz wyznacza się lokalizację usług sportu i rekreacji. Szczegółowe uwarunkowania i kierunki pokazane zostały na rysunku szczegółowym oraz określone zostały w parametrach i wskaźnikach urbanistycznych dla wiejskich jednostek osadniczych.

KOMOROWO – mały zespół starej zabudowy zagrodowej, w tym budynek byłej szkoły. Do ważniejszych elementów krajobrazu kulturowego zalicza się zabytkowy kościół filialny podlegający ochronie, cmentarz oraz zabytkowy dwór i dawny park dworski, na terenie którego znajduje się stacja wodociągowa. Na północny-wschód od wsi zlokalizowane są wieże telekomunikacyjne.

W obrębie wsi wyznacza się m.in. obszary projektowanej zabudowy mieszkaniowej,

projektowane obszary obsługi rolnictwa, obszary dolesień oraz ustala się zasięg projektowanych stref ochrony krajobrazu kulturowego. Szczegółowe uwarunkowania i kierunki pokazane zostały na rysunku szczegółowym oraz określone w parametrach i wskaźnikach urbanistycznych dla wiejskich jednostek osadniczych.

KRYTNO – średniej wielkości wieś z zespołem starej zabudowy zagrodowej oraz popegeerowskiej zabudowy wielorodzinnej. W części centralnej wsi, znajduje się duży zabytkowy park dworski, częściowo zdewastowany oraz nieużytkowane obiekty folwarczne i tartak.

W centrum wsi znajduje się sklep, na północy cmentarz komunalny oraz Zakład Przetwórstwa Drzewnego (dawna baza SKR).

W obrębie wsi wyznacza się m.in. tereny projektowanej zabudowy usługowej i mieszkaniowej oraz ustala się zasięg projektowanych stref ochrony krajobrazu kulturowego. W zachodniej i południowo-zachodniej części wsi projektuje się obszary przyrody chronionej. Dodatkowo w obrębie wsi ustala się lokalizację usług sportu i rekreacji. Szczegółowe uwarunkowania i kierunki pokazane zostały na rysunku szczegółowym oraz określone zostały w parametrach i wskaźnikach urbanistycznych dla wszystkich wiejskich jednostek osadniczych.

DOMACHOWO - średniej wielkości wieś. We wschodniej części miejscowości znajduje się osiedle mieszkaniowe oraz dawna kotłownia – obecnie biuro SN Ostoja i sklep. W dalszej odległości od zabudowań, także w kierunku wschodnim znajduje się mała oczyszczalnia ścieków. We wsi zachowała się niewielka ilość starej zabudowy zagrodowej, zdewastowany pałac w zabytkowym parku pałacowym, a w nim stacja wodociągowa. Na południe od parku, znajduje się duży zespół użytkowanych obiektów gospodarczych i inwentarskich. Na zachód od niego mniejszy, nie użytkowany i ulegający dewastacji zespół obiektów gospodarczo-produkcyjnych.

W obrębie wsi wyznacza się m.in. obszary projektowanej zabudowy mieszkaniowej. Ustala się również zasięg projektowanych stref ochrony krajobrazu kulturowego oraz lokalizację usług sportu i rekreacji w obrębie wsi.

Szczegółowe uwarunkowania i kierunki pokazane zostały na rysunku szczegółowym oraz określone zostały w parametrach i wskaźnikach urbanistycznych dla wiejskich jednostek

osadniczych.

BUKOWO – duża, dobrze zagospodarowana wieś, stanowiąca zespół zabudowy mieszkaniowej o charakterze zagrodowym z większymi obiektami i dużym zwartym zespołem zabudowy wielorodzinnej wraz z towarzyszącymi ogrodami działkowymi. Centralną część wsi zajmuje zabytkowy park dworski, poddany częściowej niwelacji, w którym znajduje się stacja wodociągowa. Pozostała część zabytkowego parku wraz z budynkiem dworskim charakteryzuje się złym stanem zagospodarowania. Obiekty byłego zakładu rolnego, przyległe do parku, zostały całkowicie rozebrane, a obszar zniwelowano. Ochronie podlega również teren cmentarza. We wschodniej części wsi, znajduje się nowy kościół, odnowiony budynek szkoły, który poddano rozbudowie oraz szkolne boisko. W obrębie wsi wyznacza się m.in. obszary projektowanej zabudowy mieszkaniowej oraz usługowej. Ustala się ponadto zasięg projektowanych stref ochrony krajobrazu kulturowego oraz lokalizację projektowanej przepompowni ścieków. Szczegółowe uwarunkowania i kierunki pokazane zostały na rysunku szczegółowym oraz określone zostały w parametrach i wskaźnikach urbanistycznych dla wiejskich jednostek osadniczych.

RZYSZCZEWKO – bardzo mała wieś z zespołem starej zabudowy zagrodowej, do której dojazd od strony Bukowa stanowi wąska droga brukowana. W południowej części miejscowości znajdują się ślady zdewastowanego parku. W obrębie wsi wyznacza się m.in. obszary projektowanej zabudowy mieszkaniowej oraz projektowaną drogę. Szczegółowe uwarunkowania i kierunki pokazane zostały na rysunku szczegółowym oraz określone zostały w parametrach i wskaźnikach urbanistycznych dla wiejskich jednostek osadniczych.

ŚWIERCZYNA – dużej wielkości wieś popegeerowska z zabudową zagrodową wzdłuż drogi oraz wyodrębnionym zespołem zabudowy mieszkaniowej byłego PGR (tzw. czworaki). Na terenie dawnego PGR znajduje się zespół zabudowy obiektów przemysłowych – gorzelni z małą oczyszczalnią ścieków, przeznaczoną do likwidacji. W jego południowej części zlokalizowany jest zabytkowy park dworski

z dworem, natomiast na północ od Świerczyny znajduje się cmentarz. Proponuje się, aby ochroną został objęty drzewostan przylegający do parku, wzdłuż drogi prowadzącej do Jacinek. Na południe od zabudowy mieszkaniowej usytuowano stację wodociągową. We wsi znajduje się ponadto prowizoryczne boisko, 2 sklepy, plac zabaw dla dzieci oraz dzikie wysypisko odpadów przeznaczone do likwidacji.

W obrębie wsi wyznacza się m.in. obszary projektowanej zabudowy mieszkaniowej oraz usługowej. Zakłada się powstanie świetlicy wiejskiej. Równocześnie wyznacza się lokalizację usług sportu i rekreacji oraz projektowanej przepompowni ścieków i głównego punktu zasilania.

Szczegółowe uwarunkowania i kierunki pokazane zostały na rysunku szczegółowym oraz określone zostały w parametrach i wskaźnikach urbanistycznych dla wiejskich jednostek osadniczych.

JACINKI – duża wieś, położona przy drodze wojewódzkiej DW-206, wzdłuż której rozciąga się zabudowa zagrodowa. Znajdują się tu również: suszarnia zboża i obiekty inwentarskie w dzierżawie, przepompownie ścieków, sklep oraz boisko. Poza zwartą zabudową wsi, przy drodze wojewódzkiej DW-206 (kierunek Polanów), znajduje się stacja wodociągowa oraz cmentarz.

W obrębie wsi wyznacza się m.in. tereny pod lokalizację usług sportu i rekreacji, obszary projektowanej zabudowy mieszkaniowej oraz usługowej. Ponadto zakłada się lokalizację kapliczek na trasie turystyczno-pielgrzymkowej Polanów-Rosocha-Dadzewo-Garbno-Nacław. Równocześnie wyznacza się zasięg projektowanych stref ochrony krajobrazu kulturowego. W oddaleniu od wsi wyznacza się obszar pod możliwą lokalizację elektrowni wiatrowych oraz związanej z nimi infrastruktury technicznej.

Szczegółowe uwarunkowania i kierunki pokazane zostały na rysunku szczegółowym oraz określone zostały w parametrach i wskaźnikach urbanistycznych dla wiejskich jednostek osadniczych.

NACŁAW – druga co do wielkości wieś w gminie, położona przy drodze wojewódzkiej DW-206. Zabudowę mieszkaniową stanowią zagrody oraz popegeerowskie budynki wielorodzinne.

W zachodniej części wsi znajduje się zabytkowy pałac wraz z parkiem podlegający

ochronie, w nim stacja wodociągowa i świetlica OSP. Na zachód od parku usytuowano oczyszczalnię ścieków. We wsi funkcjonuje szkoła z małym boiskiem oraz poczta.

Popegeerowska zabudowa gospodarcza i inwentarska tworzy dwa duże zespoły:

- centralny – częściowo w dzierżawie, o dość dużym stopniu dewastacji, wewnątrz garaż OSP,
- północny – obejmuje fermę trzody chlewnej z biogazownią.

W sąsiedztwie wsi znajduje się duża szkółka leśna i parking przy drodze DW-206.

W obrębie wsi wyznacza się m.in. tereny usług sportu i rekreacji, zieleń ochronną, tereny rekreacji indywidualnej oraz tereny do przekształceń. Ponadto zakłada się lokalizację kapliczek na trasie turystyczno-pielgrzymkowej Polanów-Rosocha-Dadzewo-Garbno-Naław. Przewiduje się ponadto obszary pod funkcje mieszkaniowe i usługowe oraz wyznacza się zasięg projektowanych stref ochrony krajobrazu kulturowego.

Dopuszcza się funkcjonowanie ferm trzody chlewnej z możliwością prowadzenia chowu i hodowli zwierząt gospodarskich w maksymalnej ilości 1265,5 DJP, pod warunkiem zachowania przepisów odrębnych, w tym przepisów związanych z ochroną środowiska. Możliwość adaptacji na dodatkowe funkcje związane z obsługą rolnictwa i wsi.

Szczegółowe uwarunkowania i kierunki pokazane zostały na rysunku szczegółowym oraz określone zostały w parametrach i wskaźnikach urbanistycznych dla wiejskich jednostek osadniczych.

GARBNO – średniej wielkości wieś, której dominantę architektoniczną stanowi zabytkowy kościół z zielenią otaczającą (poddany rewaloryzacji). Zabudowę mieszkaniową wsi tworzą zagrody, którym ich właściciele przywrócili dawne walory estetyczne. Do ważniejszych obiektów wsi należą: budynek szkoły podstawowej, użytkowany pałac, częściowo zdewastowane budynki gospodarcze i inwentarskie (w dzierżawie). Obok pałacu znajduje się stacja wodociągowa, natomiast po drugiej stronie drogi - nowo wybudowane obiekty koła łowieckiego. Na północ od wsi zlokalizowany jest cmentarz, wzdłuż drogi prowadzącej do Naławia rozciąga się piękna aleja bukowa, natomiast na wschód od wsi znajduje się wysypisko odpadów - do likwidacji.

W obrębie wsi wyznacza się m.in. tereny mieszkaniowe i usługowe. Zakłada się powstanie terenów przeznaczonych pod usługi sportu i rekreacji, lokalizację kapliczki na trasie turystyczno-pielgrzymkowej Polanów-Rosocha-Dadzewo-Garbno-Naław oraz wyznacza

się zasięg projektowanych stref ochrony krajobrazu kulturowego.

Szczegółowe uwarunkowania i kierunki pokazane zostały na rysunku szczegółowym oraz określone zostały w parametrach i wskaźnikach urbanistycznych dla wiejskich jednostek osadniczych.

DADZEWO – średniej wielkości wieś popegeerowska. Na północ, prowadząc do drogi wojewódzkiej DW-206 i na południe rozciąga się piękna aleja bukowa z pomnikami przyrody. W zachodniej części wsi znajduje się cmentarz, który podlega ochronie. Zlokalizowane na terenie byłego PGR obiekty gospodarskie i inwentarskie są nadal użytkowane. Zabudowę wsi stanowią zagrody, w tym obiekt ze sklepem oraz popegeerowskie budynki mieszkaniowe typu „czworaki”. W północnej części Dadzewa znajduje się stacja wodociągowa (do likwidacji) oraz staw, osadnik ścieków (do rekultywacji).

Na północy wsi umiejscowione jest ujęcie wody oraz projektowana stacja wodociągowa, a w niedalekiej odległości przepompownia ścieków.

W obrębie wsi wyznacza się m.in. tereny mieszkaniowe i usługowe, teren usług sportu i rekreacji oraz zakłada się lokalizację kapliczki na trasie turystyczno-pielgrzymkowej Polanów-Rosocha-Dadzewo-Garbno-Naław. Równocześnie wyznacza się zasięg projektowanych stref ochrony krajobrazu kulturowego oraz obszar możliwej lokalizacji turbin wiatrowych. Zakłada się ponadto przywrócenie rangi drodze Dadzewo – Garbno.

Szczegółowe uwarunkowania i kierunki pokazane zostały na rysunku szczegółowym oraz określone zostały w parametrach i wskaźnikach urbanistycznych dla wiejskich jednostek osadniczych.

ROSOCHA – średniej wielkości wieś, o starej i zwartej zabudowie zagrodowej, położona wzdłuż drogi powiatowej DP- 0420Z, po obu jej stronach. W centralnej części wsi znajduje się sklep oraz stacja wodociągowa (do likwidacji).

W obrębie wsi wyznacza się m.in. obszary mieszkaniowe. W bliskiej odległości od wsi przebiega granica projektowanych obszarów przyrody chronionej.

Szczegółowe uwarunkowania i kierunki pokazane zostały na rysunku szczegółowym oraz określone zostały w parametrach i wskaźnikach urbanistycznych dla wiejskich jednostek osadniczych.

CETUŃ – duża wieś, położona po obu stronach drogi DP-0419Z, nad jeziorem Wielkim. Charakteryzuje się starą zabudową zagrodową o dużych walorach architektonicznych. W centrum wsi, w parku zabytkowym, znajduje się neogotycki pałac, użytkowany jako Dom Pomocy Społecznej. Obok niego rozciąga się teren folwarku z zabudowaniami inwentarskimi oraz zabytkową gorzelnią. Na terenie parku funkcjonują ujęcia wody i stacja wodociągowa, natomiast na wschód od niego - oczyszczalnia ścieków Domu Pomocy Społecznej.

Nad Jeziorem Wielkim usytuowana jest dzika plaża, stanowiąca własność prywatną. Na wzgórzu, za zabudową mieszkaniową, znajduje się teren po zlikwidowanych obiektach inwentarskich – planowane przeznaczenie pod budownictwo mieszkaniowe.

W obrębie wsi wyznacza się m.in. obszary mieszkaniowe oraz obszary pod usługi turystyki. W bliskiej odległości od wsi przebiega granica projektowanych obszarów przyrody chronionej. Równocześnie wyznacza się zasięg projektowanych stref ochrony krajobrazu kulturowego.

Szczegółowe uwarunkowania i kierunki pokazane zostały na rysunku szczegółowym oraz określone w parametrach i wskaźnikach urbanistycznych dla wiejskich jednostek osadniczych.

GILEWO – mała wieś przylegająca bezpośrednio do granic m. Polanowa. W obrębie wsi znajduje się nowa stacja wodociągowa, natomiast w bliskim sąsiedztwie – tereny eksploatacji gliny. Istniejący, niewielki zespół zabudowy inwentarskiej i gospodarczej, planuje się przekształcić na funkcję mieszkaniową. W niedalekiej odległości od wsi znajduje się Święta Góra Polanowska.

W obrębie wsi wyznacza się m.in. obszary pod funkcje produkcyjną oraz obszary mieszkaniowe. Zakłada się również lokalizację wysypiska odpadów. Szczegółowe uwarunkowania i kierunki pokazane zostały na rysunku szczegółowym oraz określone zostały w parametrach i wskaźnikach urbanistycznych dla wiejskich jednostek osadniczych.

KRAĞ – średniej wielkości wieś położona przy drodze wojewódzkiej DW-205, przy północnej granicy gminy, pomiędzy jeziorami Długim i Zamkowym (po granicy tego jeziora przebiega granica gminy, jezioro leży w gminie Malechowo).

W niedalekiej odległości od jeziora położony jest zamek rycerski z XV w., wykorzystywany jako obiekt turystyczno-hotelarski, a obok niego zabytkowy, barokowy kościół filialny. Na terenie wsi, wzdłuż drogi wojewódzkiej DW-205, znajduje się również stara, wartościowa zabudowa mieszkaniowa, zagrodowa i usługowa. Przy wspomnianej drodze zlokalizowana jest także dawna szkoła – obecnie wspólnota mieszkaniowa i pawilon sklepowy. Nowa zabudowa rozciąga się przy drodze prowadzącej do Lasek. W obrębie wsi znajdują się również: stacje wodociągowe i basen p.poż. Dodatkowo we wsi znajduje się świetlica wiejska oraz dom weselny.

Nad jeziorem Długim zlokalizowane są nowe budynki, z których część o charakterze prowizorycznym. Tereny na północ od jeziora charakteryzują się znacznym stopniem nieuporządkowania. Wieś posiada zbiorczą kanalizację sanitarną z funkcjonującą oczyszczalnią typu „Eljot”.

W bliskiej odległości od miejscowości przebiega granica projektowanych obszarów przyrody chronionej. Równocześnie wyznacza się zasięg projektowanych stref ochrony krajobrazu kulturowego.

W obrębie wsi wyznacza się m.in. obszary pod funkcje usług turystyki, tereny sportu i rekreacji oraz tereny mieszkaniowe.

Szczegółowe uwarunkowania i kierunki pokazane zostały na rysunku szczegółowym oraz określone zostały w parametrach i wskaźnikach urbanistycznych dla wiejskich jednostek osadniczych.

BUSZYNO – średniej wielkości wieś, położona nad rzeką Grabową, o ciekawym układzie wartościowej zabudowy, z zabytkowym młynem, obok którego mieści się użytkowane gospodarstwo rybackie (stawy). Na wschód od miejscowości, w otoczeniu lasów, znajduje się cmentarz. We wsi znajduje się także pomocnicza stacja wodociągowa. W bliskiej odległości od Buszyna przebiega granica projektowanych obszarów przyrody chronionej. Równocześnie wyznacza się zasięg projektowanych stref ochrony krajobrazu kulturowego.

W obrębie wsi wyznacza się m.in. obszary mieszkaniowe, tereny sportu i rekreacji oraz dopuszcza się lokalizację rozproszonych terenów rekreacji indywidualnej.

Zakłada się przywrócenie rangi z drogi zakładowej ALP na drogę gminną – Buszyno – Wielin. Droga ta jest niezbędna dla Lasów Państwowych do prowadzenia gospodarki

leśnej. Jest jedyną drogą wywozową i zrywkową dla znacznego obszaru lasów między Wielinem i Tuszynem.

Szczegółowe uwarunkowania i kierunki pokazane zostały na rysunku szczegółowym oraz określone zostały w parametrach i wskaźnikach urbanistycznych dla wiejskich jednostek osadniczych.

WIELIN – średniej wielkości wieś, położona nad jeziorem na pagórkowatym terenie, z przewagą zwartej, wartościowej starej zabudowy.

Na północy miejscowości zlokalizowany jest zabytkowy pałac i park, stanowiące własność prywatną. W centrum wsi znajduje się zabytkowy kościół filialny wraz z zielenią otaczającą, stacja wodociągowa, obiekt agroturystyczny, a nad jeziorem prowizoryczna plaża. Ponadto znajduje się tu duża ilość sadów i ogrodów. Jezioro z otaczającymi lasami ochronnymi położone jest w obszarze chronionego krajobrazu.

Wyznacza się zasięg projektowanych stref ochrony krajobrazu kulturowego.

W obrębie wsi i terenów przyległych wyznacza się m.in. obszary mieszkaniowe i przeznaczone pod usługi turystyki przy uwzględnieniu, zgodnie z Uchwałą nr XXXII/375/09 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego, zakazu lokalizowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów jezior, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

Szczegółowe uwarunkowania i kierunki pokazane zostały na rysunku szczegółowym oraz określone zostały w parametrach i wskaźnikach urbanistycznych dla wiejskich jednostek osadniczych.

WARBLEWO – niewielka wieś, położona na uboczu, jednak blisko Polanowa, za pięknymi lasami Góry Warblewskiej.

We wsi znajduje się kilka nowych obiektów mieszkalnych w ciekawym stylu oraz stacja wodociągowa. Resztki zabytkowego parku dworskiego i cmentarz, które mieszczą się na północy miejscowości, podlegają ochronie. Na południe od Warblewa, w lesie, znajduje się dawna kopalnia żwiru, którą poddano rekultywacji leśnej.

Wyznacza się zasięg projektowanych stref ochrony krajobrazu kulturowego.

Szczegółowe uwarunkowania i kierunki pokazane zostały na rysunku szczegółowym oraz

określone zostały w parametrach i wskaźnikach urbanistycznych dla wiejskich jednostek osadniczych.

ROCHOWO, ROCHOWO FERMA – bardzo mała wieś, położona przy wschodniej granicy gminy, do której prowadzi dojazd od Rzeczycy Wielkiej (w lesie zlokalizowany jest piękny wiadukt byłej kolei). W samej wsi znajduje się tylko kilka zagród oraz ujęcie wody. W fermie natomiast mieści się zaniedbany zabytkowy park, cmentarz, budynki gospodarcze ekstensywnie użytkowane, kilka zagród oraz stacja wodociągowa. Przez wieś przebiega granica ustanowionych obszarów przyrody chronionej.

Wyznacza się zasięg projektowanych stref ochrony krajobrazu kulturowego.

Szczegółowe uwarunkowania i kierunki pokazane zostały na rysunku szczegółowym oraz określone zostały w parametrach i wskaźnikach urbanistycznych dla wiejskich jednostek osadniczych.

KOŚCIERNICA – dość duża wieś położona przy drodze wojewódzkiej DW-206, o zabudowie przeważnie starej, skupionej po obu stronach drogi.

Ochronie podlegają: zabytkowy kościół filialny z zielenią otaczającą, zieleń cmentarza, resztki zabytkowego parku pałacowego w 2 kompleksach – południowy zachowany fragmentarycznie z ruinami kamiennie-ceglanej neoromańskiej kaplicy grobowej. Znajdują się tutaj ciekawe obiekty gorzelni oraz budynki inwentarskie. Dodatkowo w obrębie wsi zlokalizowany jest dawny budynek szkolny (obecnie wspólnota mieszkaniowa), ośrodek zdrowia (częściowo wspólnota mieszkaniowa) oraz sklep.

Wzdłuż drogi wojewódzkiej, prowadzącej do Naclawia zaczyna się aleja bukowa, będąca pomnikiem przyrody.

Zakłada się powstanie przepompowni ścieków i obszaru produkcji kompostu oraz lokalizację kapliczki na trasie turystyczno-pielgrzymkowej Polanów-Rosocha-Dadzewo-Garbno-Naclaw. Ponadto rezerwuje się obszar pod docelową obwodnicę oraz wyznacza się tereny sportu i rekreacji.

Wyznacza się zasięg projektowanych stref ochrony krajobrazu kulturowego. W obrębie wsi wyznacza się m.in. obszary mieszkaniowe i produkcji.

Szczegółowe uwarunkowania i kierunki pokazane zostały na rysunku szczegółowym oraz określone zostały w parametrach i wskaźnikach urbanistycznych dla wiejskich jednostek

osadniczych.

SOWINKO – średniej wielkości wieś, luźno zabudowana przy lokalnej trasie Kościernica-Krytno i jej odnodze do wsi Powidz w enklawie śródleśnej. W części zachodniej i wschodniej wsi zaznaczone korytarze ekologiczne systemu wodnego. We wsi znajdują się: nowa stacja wodociągowa, budynek ze sklepem i świetlicą o ciekawej architekturze, wyznaczony planem obszar boiska, oraz mały zakład produkcyjny materiałów budowlanych. W kolonii Sowinko znajdują się ponadto liczne stawy rybne.

W obrębie wsi wyznacza się m.in. obszary mieszkaniowe i usługowe.

Szczegółowe uwarunkowania i kierunki pokazane zostały na rysunku szczegółowym oraz określone zostały w parametrach i wskaźnikach urbanistycznych dla wiejskich jednostek osadniczych.

POWIDZ – średniej wielkości wieś o zwartej zabudowie, położona całkowicie na uboczu, powiązana drogą asfaltową z Sowinkiem i gruntową z Sownem (gmina Sianów). Na wschód od wsi znajduje się cmentarz, natomiast w centrum wsi stacja wodociągowa, naprzeciwko której znajduje się ciekawy budynek z czerwonej cegły (była szkoła). Obok wsi zlokalizowana jest leśniczówka (Stołpie).

W obrębie wsi wyznacza się m.in. obszary mieszkaniowe i usługowe. Wyznacza się zasięg projektowanych stref ochrony krajobrazu kulturowego.

Szczegółowe uwarunkowania i kierunki pokazane zostały na rysunku szczegółowym oraz określone zostały w parametrach i wskaźnikach urbanistycznych dla wiejskich jednostek osadniczych.

MIROTKI – bardzo mała wieś, położona na uboczu w lasach, o częściowo nieużytkowanej, starej zabudowie. W centrum wsi znajduje się zespół obiektów mieszkalno-gospodarczych (użytkowany), w dobrym stanie. W kierunku rzeki Polnicy, w lesie, zlokalizowany jest okresowo użytkowany, obiekt mieszkalny. Są to tereny atrakcyjne przyrodniczo i krajobrazowo. Dojazd do miejscowości stanowi ciekawa krajobrazowo droga gruntowa z Kościernicy.

W obrębie wsi wyznacza się m.in. obszary mieszkaniowe.

Szczegółowe uwarunkowania i kierunki pokazane zostały na rysunku szczegółowym oraz

określone zostały w parametrach i wskaźnikach urbanistycznych dla wiejskich jednostek osadniczych.

REKOWO – średniej wielkości wieś położona wśród lasów, obok dużego śródleśnego jeziora Rekowo. Przebiegające obok wsi małe cieki wodne tworzą ekosystemy wymagające ochrony. Teren ciekawie skonfigurowany.

Zabudowę wsi stanowi stara, zwarta zabudowa, częściowo o wartościach historycznych, której znaczna część znajduje się w złym stanie technicznym (także ruiny). We wsi funkcjonuje stacja wodociągowa, leśniczówka, sklep, i gospodarstwo rybackie. Pod lasem znajdują się stawy rybne, a w lesie cmentarz. Na południe od wsi znajduje się leśniczówka Osetno, obok której stoi wieża triangulacyjna. W rejonie zlokalizowanych jest dużo stanowisk archeologicznych. Przez lasy w kierunku zachodnim i północno-zachodnim prowadzi dojazd nad jezioro z polem biwakowym. Przy drodze w kierunku Naclawia położona jest mała kolonia Huby.

W obrębie wsi wyznacza się m.in. obszary mieszkaniowe, tereny usług, w tym tereny usług turystyki oraz usług sportu i rekreacji. W bliskiej odległości granica projektowanych obszarów przyrody chronionej. Wyznacza się zasięg projektowanych stref ochrony krajobrazu kulturowego.

Szczegółowe uwarunkowania i kierunki pokazane zostały na rysunku szczegółowym oraz określone zostały w parametrach i wskaźnikach urbanistycznych dla wiejskich jednostek osadniczych.

KARSINA – mała wieś położona w zachodniej części gminy. Na jej terenie znajduje się były zakład PGR – zabudowa zdewastowana oraz teren dawnego pałacu (w ruinie) przeznaczony do likwidacji. We wsi położonych jest kilka zagród i zespół zabudowy mieszkalnej popegeerowskiej. Na północy miejscowości znajdują się ślady zabytkowego parku pałacowego, obok którego funkcjonuje stacja wodociągowa. W pobliżu wsi zlokalizowany jest zespół stawów, który wykupiono i przeznaczono na cele turystyczne. W miejscowości ruiny gotyckiego kościoła i cmentarza przykościelnego.

W obrębie wsi wyznacza się obszar przeznaczony pod zbiorowy osadnik ścieków oraz proponowaną lokalizację oczyszczalni ścieków.

Szczegółowe uwarunkowania i kierunki pokazane zostały na rysunku szczegółowym oraz

określone zostały w parametrach i wskaźnikach urbanistycznych dla wiejskich jednostek osadniczych.

KARSINKA – bardzo mała wieś, położona w zachodniej części gminy, z zespołem kilku zagród. W jednym z budynków wybudowana jest stacja wodociągowa. Część budynków znajduje się w złym stanie.

Szczegółowe uwarunkowania i kierunki pokazane zostały na rysunku szczegółowym oraz określone zostały w parametrach i wskaźnikach urbanistycznych dla wiejskich jednostek osadniczych.

RZECZYCA WIELKA – duża wieś, trzecią pod względem wielkości w gminie, położona nieopodal drogi wojewódzkiej DW-206, w enklawie śródleśnej, w rejonie złoża kruszyw. Niedaleko przebiega szlak byłej kolei ze stacją o ciekawej architekturze, a w pobliskim lesie, obok stacji, znajduje się cmentarz. Wieś o zwartej zabudowie z kilkoma zagrodami i zabudową popegeerowską („czworaki”), małym sklepem i nowym kościołem. Na obszarze byłej fermy znajduje się zakład przetwórstwa drzewnego, obok którego znajduje się budynek dawnej szkoły – przekształcony w mieszkania i ognisko wychowawcze. W lesie obok wsi położony jest mały leśny dworek.

W obrębie wsi wyznacza się m.in. obszary przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową oraz tereny sportu i rekreacji.

Szczegółowe uwarunkowania i kierunki pokazane zostały na rysunku szczegółowym oraz określone zostały w parametrach i wskaźnikach urbanistycznych dla wiejskich jednostek osadniczych.

RZECZYCA MAŁA – bardzo mała wieś, w której całkowicie zlikwidowano zabudowę byłej fermy, pozostawiając jedynie stację wodociągową. Na wschód od wsi, w kierunku Rzeczy Wielkiej, znajduje się kompleks leśniczówki Przybrodzie, na który składają się: dwór z zabytkowym parkiem oraz obiekty mieszkalne i gospodarcze służb leśnych.

W obrębie wsi wyznacza się m.in. obszary przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową oraz zakłada się przepompownię. Szczegółowe uwarunkowania i kierunki pokazane zostały na rysunku szczegółowym oraz określone zostały w parametrach i wskaźnikach urbanistycznych dla wiejskich jednostek osadniczych.

ŻYDOWO – główna wieś południowej części gminy o dużej ilości mieszkańców. Wieś właściwa (stara część) położona jest przy drodze wojewódzkiej DW-205. W południowej części miejscowości, nad jez. Kwiecko, znajduje się nowe osiedle związane z elektrownią pompowo-szczytową. We wsi właściwej zlokalizowany jest zabytkowy kościół parafialny z zielenią otaczającą, zabytkowy park, 2 cmentarze oraz 2 w kierunku południowym poza wsią. Dodatkowo w obrębie wsi znajduje się zespół szkoły z boiskiem, obok ośrodek zdrowia, poczta, wybudowana leśniczówka i sklep. Żydowo posiada ciekawy, historyczny układ i charakteryzuje się zwartą zabudową, wśród której wiele budynków posiada znaczne wartości kulturowe. W kierunku wschodnim i północno-wschodnim zabudowa przechodzi w rozproszoną (Kierzkowo) oraz inne małe skupiska już poza granicami rysunku szczegółowego. Przez teren wsi przechodzi nasyp starej trasy kolejowej.

Część Żydowa, związana z elektrownią wodną, położona jest na obszarze mocno skonfigurowanym, wśród lasów ochronnych i obejmuje obiekty elektrowni nad jez. Kwiecko z rurociągami, kanałem prowadzącym do jez. Kamiennego i rozdzielnią mocy. Obok znajduje się osiedle mieszkaniowe, oczyszczalnia ścieków, parking i leśniczówka. W kierunku wsi właściwej znajdują się obiekty Domu Pomocy Społecznej, na wzgórzu obiekty stokowego ujęcia wody ze stacją wodociągową, nad kanałem przy drodze wojewódzkiej DW-205 i nad jeziorem Kamiennym zlokalizowany jest parking, natomiast nad jeziorem Kwiecko obok elektrowni – ośrodek wczasowy.

W obrębie wsi i terenów do niej przyległych wyznacza się nowe obszary pod zabudowę mieszkaniową oraz usługi turystyki przy uwzględnieniu, zgodnie z Uchwałą nr XXXII/375/09 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego zakazu lokalizowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów jezior, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

Zakłada się lokalizację cmentarza oraz wyznaczenie w pewnej odległości od wsi obszaru możliwej lokalizacji turbin wiatrowych. Dodatkowo zakłada się lokalizację głównego punktu zasilania i powstanie świetlicy wiejskiej w obrębie wsi. Równocześnie przeznacza się obszary pod zalesienie.

Szczegółowe uwarunkowania i kierunki pokazane zostały na rysunku szczegółowym oraz określone zostały w parametrach i wskaźnikach urbanistycznych dla wiejskich jednostek osadniczych.

GOŁOGÓRA z Głogowcem – średniej wielkości wieś położona na pagórkowatym, śródleśnym terenie, przy drodze powiatowej nr DP-0420Z. Obok wsi znajduje się stacja przekaźnikowa telewizji ze stacją wodociągową. Wieś położona jest wokół małego jeziora z budynkiem byłej szkoły – obecnie agroturystyka. Sklep znajduje się w części prywatnej budynku mieszkalnego, do którego dobudowana jest świetlica – aktualnie rozbudowywana. We wsi znajduje się kilka budynków o znaczących wartościach architektonicznych. Kaplica to obiekt mały i dysharmonijny. Za wsią znajduje się cmentarz.

Ze wsi prowadzą drogi brukowane na wschód do rozproszonej zabudowy Głogowca z małą fermą - obecnie nieczynną i stacją wodociągową, Starego Wiatrowa (i innych miejscowości położonych poza obrębem rysunku szczegółowego oraz na południe nad jezioro Płociczno i do wsi Dalimierz). Tereny atrakcyjne krajobrazowo.

W obrębie wsi wyznacza się obszar przeznaczony pod zabudowę mieszkaniową oraz obszary usług turystycznych przy uwzględnieniu, zgodnie z Uchwałą nr XXXII/375/09 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego zakazu lokalizowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

Szczegółowe uwarunkowania i kierunki pokazane zostały na rysunku szczegółowym oraz określone zostały w parametrach i wskaźnikach urbanistycznych dla wiejskich jednostek osadniczych.

DALIMIERZ – bardzo mała wieś położona wśród lasów. We wsi fragmenty zdevastowanego parku. Na trasie do Gołogóry położone jest atrakcyjne jezioro.

W obrębie wsi wyznacza się obszar przeznaczony pod zabudowę mieszkaniową oraz teren usług turystyki przy uwzględnieniu, zgodnie z Uchwałą nr XXXII/375/09 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego zakazu lokalizowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów jezior, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

Szczegółowe uwarunkowania i kierunki pokazane zostały na rysunku szczegółowym oraz określone zostały w parametrach i wskaźnikach urbanistycznych dla wiejskich jednostek osadniczych.

ŁOKWICA - obszary śródleśnej zabudowy rozproszonej na południe od granicy miasta Polanowa. Znajduje się tu zabytkowe grodzisko. Równocześnie znajduje się tutaj dawne wysypisko odpadów. Przy drodze wojewódzkiej DW-205, w miejscowości Kania, zlokalizowany jest dawny zakład przerobu żwiru i gliny, teren wyeksploatowanych złóż kruszyw przewidziany do rekultywacji. Rozproszona zabudowa zagrodowa wsi Czarnowiec, Łokwica, Zdieszewo, Racibórz, Henrykowo, Przybrodzie, kilka ferm drobiu.

W obrębie wsi wyznacza się obszary przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową oraz tereny usług.

Szczegółowe uwarunkowania i kierunki pokazane zostały na rysunku szczegółowym oraz określone zostały w parametrach i wskaźnikach urbanistycznych dla wiejskich jednostek osadniczych.

WIETRZNO – zwarta mała wieś w enklawie śródleśnej. Duży pięknie położony pałac w parku, obok tereny zakładu odzieżowego, zlikwidowana stacja wodociągowa. We wsi znajduje się przystanek PKS, obok zaplecze pałacu. Jeden budynek (poza pałacem) o dużych wartościach architektonicznych. Dodatkowo na terenie wsi funkcjonuje ujęcie wody z hydrofornią oraz przepompownia ścieków. Ujęcie wody z hydrofornią stanowią własność prywatną, udostępnioną czasowo do korzystania dla mieszkańców wsi. W przyszłości planowe zasilanie w wodę z ujęcia wsi Dzikowo. Na wschód rozproszona zabudowa (Dzikowo).

W obrębie wsi wyznacza się obszary przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową, obszary usług, usług sportu i rekreacji oraz obszary przeznaczone pod zalesienia.

Szczegółowe uwarunkowania i kierunki pokazane zostały na rysunku szczegółowym oraz określone zostały w parametrach i wskaźnikach urbanistycznych dla wiejskich jednostek osadniczych.

CHOCIMINO – duża wieś położona w znacznej enklawie śródleśnej. W sąsiedztwie znajdują się ciekawe ekosystemy bagienne, zamknięcie śluzy spowodowało utworzenie zalewu.

We wsi znajduje się dwór i zabytkowy park pałacowy, stacja wodociągowa, zdewastowany ciekawy architektonicznie spichlerz oraz część budynków gospodarczych i inwentarskich. Za zabytkowym parkiem pałacowym znajduje się leśniczówka. Wieś o ciekawej, starej

zabudowie z kościołem, zielenią otaczającą, budynkiem byłej szkoły, w centrum działający klub i boisko sportowe. We wsi znajduje się równocześnie zespół mieszkalnej zabudowy popegeerowskiej („czworaki”) wraz ze świetlicą wiejską. W centrum wsi niewielkie osiedle wielorodzinne, projektowane boisko i przepompownia ścieków.

W obrębie wsi wyznacza się obszary usług, usług sportu i rekreacji oraz obszary przeznaczone pod zalesienia. Dodatkowo wyznacza się zasięg projektowanych stref ochrony krajobrazu kulturowego.

Szczegółowe uwarunkowania i kierunki pokazane zostały na rysunku szczegółowym oraz określone zostały w parametrach i wskaźnikach urbanistycznych dla wiejskich jednostek osadniczych.

POKRZYWNO, NOWY ŻELIBÓRZ – rejon zabudowy rozproszonej i jej małych skupisk. Stacja wodociągowa w Pokrzywnie, parking i sklep w Nowym Żeliborzu. Część zabudowy nie użytkowana. Rysunek obejmuje również część zabudowy rozproszonej Starego Żeliborza.

W obrębie wsi wyznacza się m.in. obszary mieszkaniowe. W bliskiej odległości od wsi przebiega granica projektowanych obszarów przyrody chronionej.

Szczegółowe uwarunkowania i kierunki pokazane zostały na rysunku szczegółowym oraz określone zostały w parametrach i wskaźnikach urbanistycznych dla wiejskich jednostek osadniczych.

Pozostałe obszary osadnicze, szczegółowo nie opisane, kształtowane winny zostać zgodnie z poniższymi parametrami i wskaźnikami oraz zgodnie z rysunkiem studium w zakresie kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Polanów.

Dla jednostek osadniczych wiejskich ustala się funkcję obszaru zgodnie z rysunkiem szczegółowym. Dopuszcza się inną funkcję niż wskazana, jedynie na zasadzie kontynuacji funkcji terenu sąsiedniego wyznaczonego na rysunku szczegółowym.

Ustala się kąty nachylenia dachów 22°-45°. Dopuszcza się inne niż wskazane kąty nachylenia dachów jedynie na zasadzie kontynuacji parametrów dachów z terenu sąsiedniego. Preferowane dachy dwuspadowe o równym kącie nachylenia połaci dachowych 30°-45°. Budynki sytuować należy kalenicowo bądź szczytowo do drogi

zależnie od charakteru zabudowy wsi.

Kąt nachylenia połaci dachowej dachów dotyczy wyłącznie obiektów projektowanych do realizacji na danym terenie, dopuszcza się zachowanie istniejących obiektów o innych parametrach dachu.

Ustala się wysokość całkowitą budynków mieszkalnych do 10 metrów, a budynków gospodarczych do 12 metrów. Ponadto powierzchnia zabudowy nie może przekraczać 20% oraz powierzchnia biologicznie czynna nie mniejsza niż 60%.

Jeżeli którykolwiek z powyższych parametrów nie odpowiada aktualnemu stanowi, dopuszcza się zachowanie stanu faktycznego. Dotyczy to również remontów budynków istniejących.

Wyznaczone obszary infrastruktury technicznej nie są jedynymi obszarami, na których możliwa jest realizacja tej infrastruktury, w tym infrastruktury technicznej wymagającej rozgraniczenia terenu, w szczególności zaś obiektów zajmujących niewielkie obszary tereny, jak: oczyszczalnie ścieków deszczowych, lokalne oczyszczalnie ścieków, pompownie ścieków, hydrofornie, ujęcia wód podziemnych, stacje redukcyjno – pomiarowe drugiego stopnia.

Dopuszcza się lokalizowanie zabudowy poza jednostkami osadniczymi, w obszarze rolniczej przestrzeni produkcyjnej jako zabudowy zagrodowej, bądź jako niewielkie zespoły zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

Tab. Wskaźniki urbanistyczne dla jednostek wiejskich

Lp	Lokalizacja działek	Minimalna wielkość działek
1	poza jednostkami osadniczymi, w obszarze rolniczej przestrzeni produkcyjnej	- nie określa się.
2	na terenach R	- nie określa się.
3	na terenach MN	- od 700 m ² dla budynków wolno stojących, - od 500 m ² dla budynków bliźniaczych, - od 300 m ² dla budynków szeregowych,
4	na terenach MW	- nie określa się.

5	na terenach MRi (rekreacji indywidualnej)	- dla nowych działek od 300 m ² .
---	---	--

Utrzymuje się dotychczasową funkcję terenów, dla których nie została szczegółowo określona wspomniana funkcja w studium.

III. Uwarunkowania wynikające z występowania terenów i obiektów prawnie chronionych na podstawie przepisów odrębnych. Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk.

Na obszarze gminy Polanów znajdują się obiekty i obszary, które są składnikiem regionalnej, krajowej i europejskiej sieci obszarów chronionych.

1. Struktura przyrodnicza obszaru gminy

Gmina Polanów jest obszarem o bogatych i wyróżniających się walorach przyrodniczych i krajobrazowych. Charakteryzuje się dużą różnorodnością ekosystemów, często o unikatowych wartościach, odgrywających istotną rolę w funkcjonowaniu biotopów. Elementami, które wpływają na te walory jest bogactwo środowisk ekotonalnych, tj. takich, które znajdują się na styku kilku różnych biotopów i występowanie siedlisk przyrodniczych związanych z obecnością:

- a/ dolin dwóch rzek Radwi i Grabowej mających charakter rzek podgórskich,
- b/ kompleksów leśnych obejmujących ponad 55% powierzchni gminy,
- c/ kompleksów torfowisk wysokich, przejściowych, soligenicznych i niskich,
- d/ lądowych wód powierzchniowych, w tym jezior lobeliowych,
- e/ podziemnych wód – dwa regiony bilansowe wód podziemnych (wschodnia część gminy obejmuje zlewnię rzeki Wieprzy i przyległego Pomorza, zachodnia zlewnię rzeki Parsęty),
- f/ kompleksów pól,
- g/ alei przydrożnych, kęp śródpolnych, parków pałacowych i wiejskich,
- h/ zabudowań Polanowa i wsi występujących w tej gminie.

2. Powiązania przyrodnicze obszaru gminy z jego szerszym otoczeniem

W zewnętrznych powiązaniach przyrodniczych gminy Polanów najważniejszą rolę odgrywa system obiegu wody powierzchniowej oraz podziemnej. Wody podziemne zasilane są wodami opadowymi, które na drodze wieloletniej infiltracji dostają się do Głównego Zbiornika Wód Podziemnych. Dlatego dbałość o stan środowiska, którego wykładnikiem jest stan siedlisk przyrodniczych, jest działaniem na rzecz zachowania w dobrym stanie zasobów wód podziemnych, z których korzystać będą następne pokolenia. Co więcej, posiadanie przez gminę zasobów czystych wód podziemnych gwarantuje w przyszłości możliwość funkcjonowania i rozwoju bazy turystyczno – wypoczynkowej. Stąd zachowanie w dobrym stanie poszczególnych ogniw krążenia wód, na co składają się warstwy wodonośne, obszary retencji powierzchniowej obejmujące wody powierzchniowe i obszary retencji przejściowej obejmujące m.in. torfowiska, doliny rzek, jeziora oraz lasy, powinno być priorytetem w gminie.

Szczególne znaczenie w zewnętrznych powiązaniach przyrodniczych mają doliny rzek przepływających przez tę gminę, które jako korytarze ekologiczne, odgrywające istotną rolę w funkcjonowaniu przyrody środkowej części Pomorza. Szczególną rolę odgrywają także tutejsze lasy i kompleksy torfowisk leżących w ich granicach, które stanowią ostoje dla ptaków, w tym szponiastych, a także przedstawicieli żurawinowych i blaszkodziobych, a także płazów, gadów i ssaków. Obszary te są również ważnym ogniwem w tworzeniu krajowego systemu obszarów chronionych w środkowej części Polski oraz europejskiego systemu obszarów chronionych w strefie nadbałtyckiej. W ich obrębie występuje szereg rzadkich i ginących gatunków, w tym wpisanych na listy załączników Dyrektywy Ptasiej i Siedliskowej, na listy Polskiej czerwonej księgi zwierząt.

3. Wyznaczone obszary i obiekty gminy w systemie przyrodniczym Pomorza Zachodniego

W granicach gminy elementami budującymi system obszarów chronionych są ustanowione i planowane do ustanowienia formy ochrony przyrody wymienione w art. 6

ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880 z późn. zm.).

Na obszarze gminy Polanów zostały powołane na podstawie obecnie obowiązującej ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880 z późn. zm.) oraz wcześniejszych ustaw o ochronie przyrody, następujące formy ochrony przyrody:

- rezerwat przyrody,
- obszary Natura 2000,
- obszar chronionego krajobrazu,
- użytki ekologiczne,
- pomniki przyrody,
- stanowiska chronionej flory, grzybów i fauny.

Do tego systemu należy zaliczyć także inne obszary objęte ochroną na podstawie innych ustaw, o ile celem ich powołania była ochrona zasobów przyrodniczych.

Wspomniane formy ochrony przyrody cechują ograniczenia wynikające z obowiązujących przepisów odrębnych. Wszelkie decyzje planistyczne opierające się na niniejszym studium muszą przede wszystkim brać pod uwagę ochronę wspomnianych obszarów i obiektów, zgodnie z przepisami odrębnymi, w tym z przepisami dotyczącymi ochrony środowiska.

3.1. Rezerваты przyrody

Na obszarze gminy Polanów istnieją dwa rezerваты przyrody: florystyczny „Wieleń” oraz faunistyczny „Rezerwat na rzece Grabowej”.

Rezerwat florystyczny „Wieleń”

Utworzony został Zarządzeniem Nr 77 Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 1 czerwca 1965 r. Liczy on 2 ha i położony jest w Nadleśnictwie Polanów, oddz. 233 b, c. Przedmiotem ochrony jest zachowanie ekosystemów źródłiskowych. Przedmiot ochrony w rezerwacie „Wieleń” stanowi głęboki jar z dobrze zachowanym fragmentem lasu bukowego ok. 150-letnim, reprezentującym głównie zespół kwaśnej buczyny w formie zboczowej, z dużym udziałem mchów (*Polytrichum formosum*, *Mnium hornum*). Na początkowo suchym dnie jaru pojawia się zasilany źródłami strumień, szybko przybierający w wodę, zasilany dodatkowo krótkimi, bocznymi dopływami spływającymi

z bocznych źródeł. Dno strumienia jest kamieniste, dzięki czemu przypomina on górski potok. W zachodniej części rezerwatu na kamieniach występuje krwistoczerwony nalot krasnorostu *Hildenbrandtia rivularis*.

W rezerwacie jest dobrze zachowana, bogata szata mchów i wątrobowców oraz roślin naczyniowych.

W trakcie prowadzonych obserwacji na terenie rezerwatu stwierdzono kilka rzadszych gatunków ptaków charakterystycznych dla tego typu lasów: muchołówka mała, siniak oraz dzięcioł czarny.

Pomimo dobrego stanu zachowania ocenia się, że rezerwat powinien zostać powiększony, o co najmniej kilka hektarów lasów bukowych położonych w sąsiedztwie.

Rezerwat faunistyczny pn. „Rezerwat na rzece Grabowa”

Został utworzony Zarządzeniem Nr 77 Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z 10 grudnia 1970 r. Celem ochrony tego fragmentu rzeki Grabowej było zachowanie naturalnego tarliska pstrąga potokowego, głowacza białopłetwego, miętusa, strzebli i innych cennych gatunków ryb, a także zapewnienia właściwych warunków dla wzrostu ryb reofilnych. Na terenie rezerwatu w momencie tworzenia dokumentacji projektowej występowały rzadkie gatunki ptaków jak: bocian czarny i zimorodek.

Ciągnie się na długości koryta tej rzeki 7,60 km. Rozciąga się od źródeł aż do miejscowości Polanów, tj. między ujściem rowu łączącego jezioro Raczy Dół z wymienioną rzeką w okolicy miejscowości Stary Żelibórz a mostem kolejowym w okolicy miejscowości Polanów.

Rzeka Grabowa od źródeł aż do miejscowości Polanów zachowała swój naturalny, pierwotny charakter. Na odcinku rezerwatu posiada cechy rzeki górskiej.

Prowadzona inwentaryzacja potwierdza wysokie walory przyrodnicze i sens powołania rezerwatu na całym odcinku źródłowym rzeki Grabowej. O dobrym stanie zachowania rezerwatu świadczą też stwierdzone gatunki ptaków, m.in. pliszka górska, zimorodek, samotnik, strumieniówka i świerszczak.

3.2. Obszary Natura 2000

Od 1 maja 2004 r. polskie prawodawstwo w zakresie ochrony przyrody zostało

dostosowane do wymogów Unii Europejskiej. Przejawem tego jest rozszerzenie polskiego systemu prawnego o nową formę ochrony przyrody – obszar Natura 2000.

Wyniki waloryzacji przyrodniczej gminy Polanów (BKP 2001) wskazała kilka obszarów godnych ochrony w ramach sieci obszarów Natura 2000, tj.:

NAZWA	MOTYWACJA
Dolina Grabowej	Siedliska: kwaśne buczyny (9110), łągi (91E0), grądy (9170), łąki świeże (6510). populacja derkacza, żerowiska bielika, orlika krzykliwego, populacje ryb reofilnych: pstrąga, lipienia, głowacza białopłetwego, strzebli potokowej, populacja minoga strumieniowego
Chocimino - Żydowo	Siedliska: mechowiska źródłiskowe (7160), bory bagienne (91D2), trzęsawiska (7140), dolinkowe zb. torfowiskowe (7150), kwaśne buczyny (9110), żyzne buczyny (9130), łągi (91E0), grądy (9170), jeziora twardowodne (3140), jeziora eutroficzne (3150), łąki świeże (6510)
Dolina Radwi	Siedliska: mechowiska źródłiskowe (7160), grądy (9170)
Dąbrowy Cetuńskie	Siedliska: kwaśne dąbrowy (9190), jeden z lepiej zachowanych kompleksów na Pomorzu
Nicemino	Siedliska: jezioro eutroficzne z dobrze zachowaną roślinnością (3150), jeziorka dystroficzne (3160), torfowiska przejściowe (7140), zbiorowiska dolinkowe (7150)
Jez. Bobięcińskie	Siedliska poza gminą: jezioro lobeliowe, największe w Polsce (3110); w gminie strefa brzegowa z kwaśnymi buczynami (9110)

Na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 5 września 2007r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie specjalnej ochrony ptaków Natura 2000

(Dz. U. Nr 179, poz. 1275), na obszarze gminy Polanów nie wyznaczono żadnej ostoi ptasiej Natura 2000.

Równocześnie lub w późniejszym czasie w tej gminie i w sąsiednich gminach wskazano do utworzenia kilka ostoi siedliskowych Natura 2000. Były to:

1. Dolina Grabowej PLH 320003;
2. Dolina Radwi Chocieli i Chotli PLH320022;
3. Jezioro Bobięcińskie PLH320040;

Dolina Grabowej PLH 320003.

Ostoja ta liczy 8255,34 ha. Położona jest na minimalnej wysokości 11 m n.p.m. i maksymalnej 217 m n.p.m.

Obszar źródliskowy położony jest w dobrze zachowanej, pół naturalnej mozaice torfowisk, wilgotnych i świeżych łąk, jezior i oczek śródpolnych oraz lasów (z dużym udziałem grądów i buczyn). Dalej rzeka płynie doliną przez krajobraz morenowy o bardzo urozmaiconej rzeźbie. Na zboczach doliny i w jej sąsiedztwie płaty buczyn (z udziałem starodrzewi), przy rzece bardzo dobrze wykształcone płaty grądów i wilgotnych łąk. Bardzo dobrze zachowana jest boczna dolina Wielenki, również porośnięta buczynami i grądami, głęboko wcięta w niemal "górski" krajobraz. Bardzo intensywne są tu zjawiska źródliskowe - doskonale wykształcone i bardzo liczne są źródła niewapienne, torfowiska źródliskowe i mechowiskowe, łąki z licznymi populacjami storczyków, wykształcone na wysiękach wód źródliskowych; na krawędzi pradoliny, w północnej części obszaru, występują również źródła z trawertynami. Rzeka, zachowana w stanie zbliżonym do naturalnego, ma charakter pstrągowy.

Wg SDF-u jest to obszar o bardzo wysokiej różnorodności siedlisk - występuje tu 16 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Jeden z obszarów najintensywniejszego występowania zjawisk źródliskowych na Pomorzu Zachodnim. Szczególnie cenne są dobrze zachowane siedliska leśne oraz torfowiskowe. Występuje tu 6 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Obszar cechuje się bardzo wysoką różnorodnością florystyczną - ponad 600 gatunków roślin naczyniowych i jest uważany za ważny korytarz ekologiczny.

Wśród zagrożeń dla tego obszaru w SDF-ie wskazano: zanieczyszczenie rzeki (wpływ miasta Polanów, chociaż posiada oczyszczalnię ścieków), rozbudowę pstrągarni,

ujmowanie wód źródłkowych na potrzeby gospodarcze, zarastanie porzuconych łąk.

Dolina Radwi Chocieli i Chotli PLH320022.

Ostoja ta liczy 21 861,7 ha. Położona jest na minimalnej wysokości 16 m n.p.m. i maksymalnej 148 m n.p.m.

Obszar obejmuje dolinę Radwi i doliny jej największych dopływów: Chotli i Chocieli, począwszy od obszarów źródłkowych aż po strefę ujściową do rzeki Parsęty w Karlinie. Ostoja obejmuje:

- źródłkowe dopływy jeziora Kwiecko - rzeka Łączna i Debrzyca - wraz z jeziorem Szczawno k. Zarzewia (obszar unikalnych mechowisk alkalicznych i torfowisk przejściowych, liczne zjawiska źródłkowe z wytrącaniem się martwicy wapiennej, źródła wapienne, fragmenty żyznych buczyn oraz wyjątkowych buczyn storczykowych na trawertynach, łągi i olsy źródłkowe, grądy i kwaśne buczyny na krawędziach i zboczach dolin);
- jezioro Kwiecko z przyległymi torfowiskami i lasami na zboczach (obszar torfowisk przejściowych i mechowisk ze storczykami, wyjątkowo dobrze zachowane łąki w pełnym spektrum zróżnicowania - w okolicy Kępin, liczne źródła i zjawiska wytrącania martwicy wapiennej, kompleksy dobrze zachowanych buczyn i grądów, jezioro lobeliowe - jez. Karpiowskie, suche wrzosowiska, cenny obszar dla rozrodu ptactwa wodno-błotnego);
- dolinę rzeki Radew w obrębie Pradoliny Pomorskiej (dopływ Drężnianki z unikatowymi torfowiskami soligenicznymi koło Chocimina i mechowiskami koło Lubowa, unikatowe jeziorka dystroficzne i pła mszarne w rejonie Lubowa i Sarnowa, malownicze jezioro lobeliowe - jez. Czerwone, żywe torfowiska wysokie typu kotłowego, z reliktowymi gatunkami torfowców, rozległe kompleksy torfowisk niskich i przejściowych oraz łągów olszowych i łągów podgórskich w dolinie Radwi, niepozorny dopływ Zgniłej Strugi z rozległymi torfowiskami i mechowiskami, na których znajduje się jedno z większych skupień situ tępokwiatowego na Pomorzu, fragmenty borów sosnowych z licznymi torfowiskami mszarnymi i jeziorkami dystroficznymi, na krawędziach Pradoliny dobrze zachowane kompleksy starych drzewostanów bukowych, grądowych i kwaśnych dąbrów);
- jezioro Nicemino (jez. Rekowskie) i dopływ rzeki Mszanki (wyjątkowe torfowiska

przełajskie z wątlkiem błotnym, torfowiska mszarne z wrzołcem bagiennym, łąka mszarne, jeziora dystroficzne, eutroficzne zbiorniki wodne z rdestnicami, kwaśne buczyny, wyjątkowo dobrze zachowane jezioro lobeliowe - jez. Morskie Oko, rzekę Radawę ze starorzeczami i mulistymi rozlewiskami k. Mostowa);

- dolinę Chocieli (obszar charakteryzuje się ogromną mozaiką cennych siedlisk: 46 zespołów roślinnych należących do 7 klas roślinności, w tym rzadkie zbiorowiska mchów i wątrobowców źródłkowych oraz największe na Pomorzu skupienia łąk pełnikowych, łąki trzęślicowe z nasięźrzalem pospolitym, ziołorośla, świeże łąki, torfowiska alkaliczne z mchami reliktowymi, torfowiska przełajskie, rozległe olsy i łągi źródłkowe ze storczykiem Fuchsa, żyzne grądy oraz kwaśne i żyzne buczyny);
- sztuczne zbiorniki zaporowe - jez. Rosnowskie i jez. Hajka (eutroficzne zatoki jezior, w borach sosnowych liczne torfowiska przełajskie oraz torfowiska mszarne z wrzołcem bagiennym, jeziora dystroficzne z pływaczami, cenne siedliska dla ptaków wodno-błotnych);
- dolinę rzeki Chotli (strome wąwozy i jary ze zbiorowiskami grądów i buczyn, ogromne nisze źródłkowe ze zbiorowiskami wapniolubnych mchów i wątrobowców, rozległe łągi olszowo-jesionowe, podgórskie łągi źródłkowe na zboczach doliny, zarośla wierzbowe, łąki trzęślicowe, użytkowane do dziś świeże łąki, ziołorośla, eutroficzne zbiorniki wodne oraz wiele biotopów dla cennej fauny);
- dolinę Radwi od Białogórzyna do Karlina (liczne zakola i starorzecza, zalewane muliste brzegi z roślinnością nitrofilną, ekstensywnie użytkowane łąki świeże, rozległe lasy łąkowe, w tym łągi olszowo-jesionowe i łągi wierzbowe w obrębie starorzeczy oraz zarośla wierzbowe i wiklinowe przy rzece, w miejscach zasilanych wodami źródłkowymi występują podgórskie łągi jesionowe-olszowe, ziołorośla nadrzeczne, na stromych krawędziach doliny grądy i buczyny, w tym ich żyzne postacie, w kompleksach leśnych jeziora dystroficzne, łąka mszarne, torfowiska przełajskie i trzęsawiska, torfowiska mszarne i mszary z wrzołcem bagiennym, liczne biotopy dla cennej fauny, w tym ważne obszary tarliskowe dla ryb łososiowatych).

Wg SDF-u obszar doliny Radwi, Chotli i Chocieli obejmuje szereg ważnych i cennych siedlisk przyrodniczych. Zidentyfikowano tu 24 ich typy pokrywające w sumie ok. 60% powierzchni obszaru. Wiele z nich stanowi biotopy cennych gatunków zwierząt i roślin.

Łącznie występuje tu 16 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Na szczególną uwagę i podkreślenie zasługuje:

- największa koncentracja zjawisk źródłiskowych na Pomorzu;
- strome wąwozy i jary oraz ogromne nisze źródłiskowe z rzadkimi zbiorowiskami wapniolubnych mchów i wątrobowców oraz obecnością roślin naczyniowych o podgórskim charakterze;
- rozległe w dolinach rzecznych lasy łęgowe o charakterze źródłiskowym ze storczykiem Fuchsa oraz udział łęgów wierzbowych i zarośli wierzbowo-wiklinowych;
- jedyne w swoim rodzaju żyzne buczyny na trawertynach (martwicy wapiennej) ze storczykami leśnymi;
- unikalne torfowiska alkaliczne i torfowiska przejściowe z wieloma gatunkami ginącymi i zagrożonymi w skali Europy, Polski i Pomorza;
- unikalne torfowiska soligeniczne z największą populacją situ tępokwiatowego na Pomorzu;
- wyjątkowo dobrze zachowane łąki w pełnym spektrum zróżnicowania, w tym największe skupienie pełnika europejskiego na Pomorzu;
- jedno z nielicznych na Pomorzu Zachodnim stanowisk obuwika pospolitego, nad j.Kwiecko - w 2007 r. odnaleziono <50 os., w 1988 r. było ich ponad 500;
- jedyne na Pomorzu stanowisko górskiego gatunku łąkowego - przytulii wiosennej;
- jedyne znane w Polsce stanowisko rzęśli *Callitriche brutia*;
- tarliska ryb łososiowatych oraz liczna populacja głowacza białopłetwego;
- liczne i dobrze zachowane biotopy dla wydry i kumaka nizinnego oraz: orlika krzykliwego, błotniaka stawowego, kani rudej, sokoła wędrownego (obszar introdukcji tego gatunku), bielika, puchacza, bociana białego, bociana czarnego, derkacza, dzięcioła czarnego, zimorodka i żurawia;
- cenne obszary dla zimowania ptaków wodno-błotnych (zbiorniki zaporowy Rosnowo i Hajka oraz jez. Kwiecko) oraz ważne na Pomorzu miejsce łęgowe dla czernicy *Aythya fuligula* nad jez. Kwiecko.

Dolina Radwi i jej dopływy to również interesujący obszar pod względem krajobrazowym, geomorfologicznym i kulturowym, a także ważny naturalny korytarz ekologicznym o znaczeniu lokalnym i regionalnym.

Wśród zagrożeń dla tego obszaru w SDF-ie wskazano:

- zaniechanie wypasu oraz zarzucenie koszenia łąk świeżych, łąk wilgotnych i torfowisk mechowiskowych;
- zalesianie torfowisk i podmokłych łąk; funkcjonowanie starego systemu melioracyjnego, za pomocą którego wciąż odwadnianych jest wiele mokradeł;
- wycinanie lasu na stromych zboczach i krawędziach dolin oraz w obrębie stromych wąwozów i jarów, jak i w obrębie stromych nisz źródłkowych; gospodarowanie w obrębie bagiennych lasów olszowych, często w obrębie wrażliwych torfowisk źródłkowych;
- hodowla ryb łososiowatych na obszarach źródłkowych i w obrębie mniejszych dopływów;
- modyfikowanie poziomu wód podziemnych - ujęcie wód gruntowych dla Koszalina w Mostowie;
- funkcjonowanie elektrowni szczytowo-pompowej nad jez. Kwiecko; funkcjonowanie elektrowni wodnej w Niedalinie;
- nieuporządkowana gospodarka odpadami - "dzikie wysypiska" śmieci.

Jezioro Bobięcińskie PLH320040.

Ostoja ta liczy 3383,26 ha. Położona jest na minimalnej wysokości 155 m n.p.m. i maksymalnej 241 m n.p.m.

Obszar obejmuje swoim zasięgiem 5 jezior lobeliowych, z których największe to jezioro Bobięcińskie Wielkie o powierzchni 524,6 ha i maksymalnej głębokości 48 m. Prawie wszystkie jeziora charakteryzują się obecnością roślin reliktowych, takich jak: lobelia jeziorna, brzeżyca jednokwiatowa i poryblin jeziorny *Isoetes lacustris*. Ponadto w jeziorze Bobięcińskim znajduje się duża populacja elismy wodnej, a w jeziorze Iłowata występuje bardzo rzadki w Polsce poryblin kolczasty.

Znaczną powierzchnię zajmują również inne siedliska, w tym: zbiorniki dystroficzne i nachodzące na taflę wody pła mszarne, torfowiska przejściowe i dywanowe mszary, bory i brzeziny bagienne oraz wilgotne i świeże łąki. Całość kompleksu otoczona jest buczynami i dąbrowami. Jest to również ważne miejsce odpoczynku i rekreacji.

Obszar Jeziora Bobięcińskiego obejmuje 12 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej. Wiele z nich jest ważnym biotopem dla cennej fauny. Na szczególną uwagę

zasługuje:

- jezioro Bobięcińskie jako największe jezioro lobeliowe w Polsce z doskonale zachowaną roślinnością zespołu Isoeto-Lobelietum dortmannae;
- jedno z większych skupisk krajowej populacji elismy wodnej;
- liczna populacja gatunków reliktowych, zagrożonych w Polsce m.in.: lobelia jeziorna, poryblin jeziorny i brzeżyca kwiatowa;
- liczna obecność gatunków rzadkich i zagrożonych na Pomorzy Zachodnim oraz prawnie chronionych;
- jedno z nielicznych w kraju stanowisk poryblinu kolczastego;
- malowniczy krajobraz.

Do głównych zagrożeń obszaru należą:

- eutrofizacja zbiorników lobeliowych, np. poprzez zagospodarowanie turystyczne jeziora,
- humizacja zbiorników lobeliowych poprzez przenikanie do jezior związków humusowych z odwadnianych torfowisk,
- funkcjonowanie starego systemu melioracyjnego, za pomocą którego wciąż odwadnianych jest wiele mokradeł.

3.3. Obszary Chronionego Krajobrazu

OChK to wielkopowierzchniowa forma ochrony, wprowadzona w miejscach o wysokich walorach krajobrazowych i zachowanych różnorodnych ekosystemach. Ustanowienie OCHK nie wyklucza działalności człowieka na obszarze chronionym, jednakże musi być ona uwarunkowana potrzebami przyrody.

Na obszarze gminy Polanów istnieją dwa obszary chronionego krajobrazu. Obszary te objęto ochroną na podstawie uchwały Nr X/46/75 WRN w Koszalinie z dnia 17 listopada 1975r. Określone są one nazwami: „Okolice Polanowa” oraz „Okolice Żydowo-Biały Bór”. Obszary te na podstawie rozporządzenia Nr 4/2005 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 22 marca 2005 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. U. Woj. Zach. Nr 25. póź. 497) oraz wymogów wynikających z przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, póź. 880 z późn. zm.) zostały zaktualizowane.

Oba położone są we wschodniej części gminy. Stanowią najatrakcyjniejsze

krajobrazowo tereny byłego województwa koszalińskiego, charakteryzujące się urozmaiconą rzeźbą terenu z licznymi wzniesieniami moreny czołowej, dolinami rzecznyymi i jeziorami różnego pochodzenia, jak również zwartymi kompleksami leśnymi.

W gminie Polanów 13,5% jej powierzchni obejmują niżej omówione OChK, tj. 5329 ha.

OChK „Okolice Polanowa”.

Liczy niecałe 2 tys. ha, z czego ca. 60% obszaru stanowią lasy. Obejmuje on fragment doliny rzeki Grabowej na północ od Polanowa oraz obszary na wschód od doliny, położone pomiędzy miejscowościami: Polanów – Wielin - Rochów. Powołany został ze względu na niezwykle malowniczy i urozmaicony charakter krajobrazu, na który składają się liczne drzewostany lasów liściastych i świerczyn porastających liczne wysokie wzniesienia, pagórki oraz wąwozy.

Ten OChK należy do najlepiej zachowanych i najmniej przekształconych obszarów gminy. Dolina rzeki wraz z otaczającym ją kompleksem lasów, obecnie objęta ochroną jako Obszar Chronionego Krajobrazu, powinna być włączona do obejmującego znacznie większy obszar – proponowanego parku krajobrazowego.

OChK „Okolice Żydowo-Biały Bór”

Liczy ponad 12,3 tys. ha, z czego ca. 30% terenu stanowią lasy, a ca. 8% wody. Obszar gminy obejmuje północny fragment tego obszaru chronionego. Teren objęty tą formą ochrony charakteryzuje się malowniczym krajobrazem tworzonym przez duży kompleks leśny obejmujący niemal wszystkie typy siedliskowe lasów, różnego rodzaju tereny podmokłe, duże zbiorniki wodne oraz szczególnie urozmaiconą rzeźbą terenu.

Niezwykle malowniczy oraz cenny element przyrodniczy OChK stanowi niespotykanej wielkości kompleks źródliskowy położony wzdłuż krawędzi doliny Radwi na wysokości jez. Kwiecko. Jest to z pewnością jeden z największych kompleksów źródeł oraz „wiszących” torfowisk źródliskowych na Pomorzu.

3.4. Użytki ekologiczne

Użytki ekologiczne są kategorią stworzoną dla ochrony wielu licznych, niewielkich fragmentów przyrody, cennych w skali lokalnej (tj. typowych dla jakiegoś obszaru lub

przeciwnie - rzadkich na jakimś terenie), lecz posiadających zbyt małą wartość przyrodniczą, aby mogły być uznane za rezerваты przyrody.

W gminie Polanów istnieje wiele obszarów, które mogły by być zakwalifikowane do tej kategorii. Na terenie gminy istnieje 85 użytków ekologicznych, położonych na terenach zarządzanych przez Lasy Państwowe w Nadleśnictwach: Bobolice, Karniszewice, Miastko i Polanów, a uznanych uchwałami Rady Gminy przed 2000 r.:

1. Uchwałą Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 30 kwietnia 1996 r. (Nr XXI/179/96) za użytki ekologiczne uznano ogółem 77,03 ha, w tym bagna o łącznej powierzchni – 49,26 ha, łąki: 13,64, pastwiska: 3,98, stawy: 10,15 położone w obrębie kompleksów leśnych Nadleśnictwa Karniszewice.
2. Uchwałą Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 29 grudnia 1998 r. (Nr IV/37/98) za użytki ekologiczne uznano nieużytki – o łącznej powierzchni – 70,09 ha, pastwiska – 0,6 ha i łąki – 0,76 ha położone w obrębie kompleksów leśnych Nadleśnictwa Bobolice. Łącznie użytki ekologiczne w Nadleśnictwie Bobolice na obszarze gminy Polanów zajmują powierzchnię 71,45 ha.
3. Uchwałą Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 30 grudnia 1999 r. (Nr XII/45/99) za użytki ekologiczne uznano torfowiska wysokie o łącznej powierzchni – 3,98 ha położone w obrębie Nadleśnictwa Miastko.

Po 2000 r. ustanowiono na podstawie Uchwały Nr XXIV/223/08 Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 30 września 2008 r. użytek ekologiczny na obszarze pod nazwą „Jeziorko Rude”, pow. 1,74 ha.

3.5. Pomniki przyrody

Pomniki przyrody to pojedyncze, bądź grupowo występujące twory przyrodnicze o szczególnej wartości naukowej, kulturowej, historyczno-pamiętkowej bądź krajobrazowej.

Dotychczas w gminie Polanów pomniki ustanowiono na podstawie dwóch rozporządzeń Wojewody Koszalińskiego z 1992 r. oraz 1995 r. i uchwał Rady Miejskiej Polanów wydanych po 2000 r. Łącznie na obszarze gminy Polanów za pomniki przyrody uznano:

- kilkadziesiąt pojedynczych drzew (głównie buki zwyczajne, dęby szypułkowe, lipy

drobnolistne, świerki itp.);

- 2 aleje bukowe (aleja 624 buków zwyczajnych przy szosie Naclaw-Polanów i aleja buków zwyczajnych przy drodze Dadzewo-Rosocha);
- grupy drzew;
- głązy narzutowe.

3.6. Ochrona gatunkowa

Obok wymienionych, obszarowych form ochrony przyrody, na obszarze gminy wojewoda zachodniopomorski wyznaczył 1 strefę ochronną wokół gniazda kani rdzawej w Nadleśnictwie Polanów, obręb Polanów, Leśnictwo Zacisze w oddz. 440 oraz 441. Ponadto z danych RDLP Szczecinek wynika, że na terenie Nadl. Polanów znajdują się ostoje zwierząt chronionych:

- stanowiska żurawia w oddz. 34g, 49b, 188h, 232c, 244f, 227f, 237w, 395m, 409f, 410c, 451, 357;
- stanowiska błotniaka stawowego oddz. 440;
- stanowiska rybołowa w oddz. 342, 343;
- stanowiska orła bielika w oddz. 611.

3.7. Inne cenne obszary i obiekty

Na obszarze gminy Polanów zidentyfikowano jeszcze inne obszary cenne przyrodniczo. Są to lasy ochronne i stanowiska drzew doborowych, parki pałacowe i podworskie, miejsca kultu religijnego, w tym cmentarze.

W granicach gminy Polanów lasy ochronne znajdują się przede wszystkim w obrębie Nadleśnictwa Polanów. Wykaz aktualnych wydzieleń leśnych znajduje się w poszczególnych nadleśnictwach i aktualizowany każdorazowo w ramach nowego planu urządzenia lasu. W gminie Polanów znajduje się ponad 2,5 tys. ha lasów ochronnych. W granicach tej gminy wyznaczono drzewa doborowe oraz obiekty kultu religijnego - Świętą Górę Polanowską. Święta Góra położona jest 2 km na południowy-zachód od miasta Polanów na wysokości 156 m n.p.m. Na początku XIV wieku zakonnicy wybudowali tu kaplicę z obrazem Matki Boskiej. Cudowny wizerunek i uzdrawiające właściwości wody

ze źródła u podnóża góry ściągały tu setki pątników. Ruch pielgrzymkowy do Polanowa trwał do końca XVI wieku. Na nowo miejsce to zaczęło funkcjonować po 1945 r. Powstała koncepcja mająca na celu zachowanie i rewitalizację środowiska naturalnego oraz dziedzictwa kulturowego trasy pielgrzymkowej, a także udostępnienie jej dla ruchu pieszego i rowerowego. W projekcie przewidziano m.in. :

- realizację ekologicznej ścieżki pieszej i rowerowej,
- renowację znajdującego się w poszczególnych miejscowościach zabytkowego dziedzictwa (zabytkowe domy, kościoły, pałace, parki, cmentarze),
- tworzenie rezerwatów przyrody i ścieżek edukacyjnych,
- realizację bazy turystycznej oraz utworzenie stref ciszy wokół Świętych Gór,
- realizację tzw. „Zielonych Mostów”, nazywanych także „Alejami Trzeciego Tysiąclecia”. Pierwowzorem stała się aleja pomnikowych buków, założona w VXIII w. wzdłuż trasy na odcinku Naclaw-Polanów. Wskazane jest do objęcia formą ochrony konserwatorskiej tego miejsca jako parku kulturowego „Święte Góry Pomorza”.

Wyznacznikiem walorów przyrodniczych terenów leśnych leżących w gminie Polanów było ich włączenie w skład Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Warcińsko-Polanowskie”. Leśny Kompleks Promocyjny „Lasy Warcińsko-Polanowskie” został powołany do życia Zarządzeniem nr 60 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 14.10.2004. Położony jest na terenie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinku. W skład LKP „Lasy Warcińsko-Polanowskie” wchodzi:

- Nadleśnictwo Warcino o powierzchni 20 608 ha,
- Nadleśnictwo Polanów o powierzchni 16 727 ha.

Łącznie LKP liczy 37 335 hektarów lasów położonych na styku dwóch województw: pomorskiego i zachodniopomorskiego. Obszar LKP jest głęboko porozcinany dolinami i kotlinami. Dwie największe doliny uformowały rzeki Wieprza i Grabowa. Typy siedliskowe lasu są zróżnicowane. W Nadleśnictwie Warcino ok. 68% stanowią siedliska borowe, w tym: 38% bór mieszany świeży i ok. 29% bór świeży. W Nadleśnictwie Polanów natomiast zaznacza się przewaga siedlisk lasowych - powyżej 53%. W obu nadleśnictwach ponad jeden procent zajmują olsy.

Lasy ochronne zajmują ponad 4,5 tys. ha, z czego ponad połowa ma znaczenie wodochronne, obejmując głównie tereny przylegające do rzek i jezior. 1,3 tys. ha porastają lasy glebochronne, chroniące glebę na stromych stokach jarów, wąwozów i wzgórz. Lasy

szczególnie cenne pod względem przyrodniczym zostały wyodrębnione na powierzchni 66,3 ha, a stanowiące ostoje zwierząt chronionych – na powierzchni 429 ha. Na 17,6 ha wydzielono drzewostany nasienne, wyłączone z użytkowania rębego. Odrębną kategorią ochronności objęto 262 ha lasów rosnących w granicach administracyjnych miast: Polanów i Kępice. Siedzibę LKP usytuowano w Warcinie.

Na prawie 64% powierzchni gatunkiem panującym jest sosna, na 11% powierzchni występuje buk, 9% zajmuje brzoza, tworząca drzewostany głównie na gruntach porolnych. Za nią jest świerk (8%), znajdujący tu dobre warunki rozwoju, toteż z powodzeniem w wielu miejscach odnawiający się naturalnie. Na niespełna 6% powierzchni występuje dąb.

W gminie Polanów w 20 miejscowościach znajdują się różne typy parków charakteryzujących się cenną zielenią. Są to:

Miejscowość	Pow. w ha	Nr Woj. Rej. Zabytków		Nr inw.
1. m. Polanów	0,7 ha	–	miejski	2218
2. Bożenice	2,31 ha	945/77	wiejski	2201
3. Bukowo	9,44 ha	946/77	wiejski	2214
4. Cetuń	3,0 ha	1119/78	pałacowy	2347
5. Chocimino	3,20 ha	947/77	pałacowy	2215
6. Domachowo	1,97 (2,0) ha	948/77	wiejski	2216
7. Garbno	1,8 ha	23/54	pałacowy	2348
8. Karsino	4,5 ha	949/77	pałacowy	2327
9. Krąg	20,31 ha	105/56	zamkowy	2203
10. Krytno	6,96 ha	950/77	wiejski	2217
11. Naclaw	50 ha	928/77	pałacowy	
12. Rochowo	2,0 ha	1131/80	wiejski	2639
13. Rzeczyca Mała	1,7 ha	1129/80	wiejski	2647
14. Świerczyno	2,8 ha	951/77	wiejski	2219
15. Warblewo	3,3 ha	989/78	podworski	2220
16. Wietrzno	9,5 ha		pałacowy	3867
17. Wielin	5,2 ha	953/77	wiejski, krajobrazowy	2221

18. Żydowo	2,6 ha		dworski	
19. Kościernica	13 ha	1023/78	pałacowy	2476
20. Komorowo	1,54 ha	988/78	dworski	2202

Obiektami cennymi m.in. ze względów na walory przyrodnicze są cmentarze poewangelickie, gdzie występuje nierzadki cenny drzewostan.

4. Projektowane i proponowane do ochrony obszary i obiekty oraz obszary cenne w systemie przyrodniczym gminy Polanów

W gminie Polanów, poza obszarami objętymi już różnymi formami ochrony, znajduje się tu bardzo dużo obiektów przyrodniczych wymagających lub godnych zachowania i ochrony, ważnych w kształtowaniu ekologicznego systemu obszarów chronionych, zarówno o randze europejskiej i krajowej, jak i lokalnej.

5. Ocena stanu ochrony i użytkowania zasobów przyrodniczych, w tym różnorodności przyrodniczej gminy

Gmina Polanów charakteryzuje się dużą bioróżnorodnością w zakresie szaty roślinnej, form krajobrazowych, nieco słabiej pod tym względem wygląda sytuacja fauny.

W granicach obszaru gminy Polanów do połowy XX wieku powstały kolejne formy ochrony przyrody. Dzisiaj w tej gminie zlokalizowane są 2 rezerваты przyrody i obszary chronionego krajobrazu, 3 obszary Natura 2000, sieć użytków ekologicznych oraz szereg pomników przyrody. Są tu także wyznaczone stanowiska rozrodu i stałego przebywania zwierząt gatunków chronionych. Bogato jest reprezentowany zestaw chronionych gatunków, rzadkich i ginących. Głównym miejscem ich występowania są doliny Grabowej i Radwi, a także innych lokalnych dopływów, jeziora, przede wszystkim kompleks lasów bardzo bogatych pod względem typów siedlisk, które zajmują w gminie ca. 55% powierzchni gminy.

Przeprowadzona w 2001 r. waloryzacja przyrodnicza gminy wskazuje na dobry stan zachowania siedlisk przyrodniczych, których w tej gminie stwierdzono co najmniej 19, w tym licznie występujące siedliska priorytetowe występujące w dolinach rzecznych oraz

w obrębie kompleksów leśnych, a wśród nich bardzo rzadkie w skali Polski, jak jeziora lobeliowe.

Należy podkreślić, że dobry stan siedlisk jest efektem m.in. ich głównego występowania w granicach lasów pozostających w gestii ALP.

Stwierdzona tu cenna fauna także zasiedla głównie kompleks lasów, w tym torfowiska, oraz doliny rzeczne.

Na terenie ww. obszarów charakteryzujących się wysokimi walorami przyrodniczymi obszary otwarte położone w centralnej części gminy, gdzie znajdują się grunty orne, jawią się jako obszary przeciętne, chociaż i tu stwierdzono gniazdowanie lub okresowe bytowanie chronionych, a także cennych gatunków zwierząt.

Przeprowadzona w latach 2000 - 2001 inwentaryzacja i waloryzacja przyrodnicza gminy (BKP 2001) wskazała szereg cennych obszarów, które należałoby jeszcze objąć ochroną. Tym niemniej należy podkreślić, że znaczna większość z nich została już objęta ochroną w ramach uchwał Rady Miejskiej Polanowa w formie użytków ekologicznych oraz sieci Natura 2000.

Należy podkreślić, że w gminie Polanów dotychczas nie wyznaczono ostoi ptasich i takich działań nie planuje się.

Większość cennych obiektów kultury materialnej składających się na bioróżnorodność gminy jest chronionych w ramach ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568).

6. Korytarze i bariery ekologiczne

Obszar gminy Polanów nie stanowi obszaru węzłowego w ramach krajowej sieci ekologicznej EKONET – Polska.

6.1. Korytarze ekologiczne

Są naturalnymi łącznikami pomiędzy izolowanymi fragmentami środowiska przyrodniczego, obejmującymi różne ekosystemy, będące siedliskami wielu gatunków fauny. Mają duże znaczenie dla populacji poszczególnych gatunków zwierząt, poprzez zachowanie ich siedlisk oraz umożliwienie migracji. Z reguły korytarzami są półwyspy,

cieśniny, rzeki, doliny rzek, małe ciekі, ciągi jezior, podmokłe obniżenia, bagna, torfowiska, wąskie pasy lasów lub zadrzewień, kompleksy leśne.

Na obszarze gminy najważniejszymi korytarzami ekologicznymi są doliny przede wszystkim doliny Grabowej i Radwi, a także innych mniejszych cieków, jak: Mszanki, Polnicy, Pustynki, Wielenki. Grabowa i Radew pełnią rolę korytarza o znaczeniu ponadlokalnym, międzygminnym, pozostałe ciekі – rolę lokalnych korytarzy. Tego rodzaju korytarze są szlakiem migracji bezkręgowców wodnych, minimów, ryb oraz płazów i gadów oraz niektórych drobnych ptaków wróblowych i ssaków. Nie są one jednak korytarzem wędrówek gęsi, żurawi, szponiastych.

Niewątpliwie kompleksy leśne leżące w tej gminie, łączące się z kompleksami leśnymi na obszarze innych sąsiednich gmin, pełnią rolę korytarzy o znaczeniu lokalnym, ponadlokalnym oraz regionalnym. Stanowią one korytarz migracji przede wszystkim dla dużych ssaków, nietoperzy, ptaków z wróblowych, płazów i gadów, a być może niektórych bezkręgowców.

W gminie Polanów Korytarze te w znacznej mierze zostały objęte ochroną w postaci wyznaczenia obszarów chronionych. Jedynie kompleks lasów leżących na zachodnim brzegu Grabowej nie jest objęty jakąkolwiek formą ochrony przyrody.

W koncepcji krajowej sieci ekologicznej EKONET- Polska dolina Grabowej wyróżniona została jako krajowy korytarz ekologiczny. Również prezentowany na stronie internetowej Ministerstwa Środowiska układ korytarzy ekologicznych w obrębie Pomorza obejmuje swoim zasięgiem doliny i zlewnie Grabowej oraz Radwi, a także kompleks lasów położonych w tej gminie i w gminach sąsiednich (vide rycina). Natomiast kompleks pól leżących między Polanowem a Naclawiem oraz między Bożnicami a Cetuniem nie został wskazany jako element jakiegokolwiek korytarza ekologicznego.

6.2. Bariery ekologiczne

Bariery techniczne (głównie komunikacyjne) tworzą przeszkody nie do przebycia przez niektóre zwierzęta naziemne, powodując zakłócenia w funkcjonowaniu niektórych ekosystemów. Natomiast naturalne powiązania pomiędzy rozproszonymi ostojami decydują często o ich przetrwaniu i stabilności. Również budowle hydrotechniczne na rzekach są lub mogą być takowymi przeszkodami - barierami.

Bariery ekologiczne, przerywające ciągłość korytarzy ekologicznych lub w inny sposób utrudniające migracje zwierząt. Z pewnością w gminie Polanów takową barierą jest elektrownia wodna w Żydowie, leżąca między jeziorami Kwiecko i Kamiennym, a także linie wysokiego napięcia, szczególnie licznie zlokalizowane w obrębie tej elektrowni.

7. Walory krajobrazowe, kulturowe i turystyczne gminy

W różnych rejonach gminy Polanów mamy do czynienia z różnym stopniem ingerencji człowieka, co w konsekwencji spowodowało, że pod względem charakteru mamy do czynienia z różnymi typami krajobrazu, o różnym natężeniu czynników krajobrazowych, przyrodniczych i kulturowych.

Zarówno krajobrazy przyrodnicze, jak i kulturowe dają się podzielić na różne jakościowo przestrzenie. Krajobraz na terenie gminy cechuje się generalnie dużym udziałem elementów przyrodniczych, dużą harmonią wewnętrzną, względnie małą ilością elementów dysharmonijnych. Zwraca również uwagę duża ilość jednostek przestrzennych o wysokich walorach kulturowych, związanych z zachowaniem struktury przestrzennej sieci osadniczej i form gospodarowania. Należy ponadto podkreślić, że przede wszystkim cechy ukształtowania terenu, wielkość form przyrodniczych i kulturowych decydują o występowaniu na obszarze gminy szeregu mikrokrajobrazów (np. mikrownętrz), które bardzo łatwo podlegają degradacji.

Pojęcie atrakcyjności walorów krajobrazowych i turystycznych jest bardzo subiektywne. Niewątpliwie decydującą rolę dla oceny tych walorów stanowią wrażenia wizualne. Na te wrażenia na obszarach o niewielkim stopniu przekształcenia antropogenicznego mają niewątpliwie decydujący wpływ następujące elementy, tj.: rzeźba terenu, wody powierzchniowe, zadrzewienia i lasy. Natomiast na obszarach zurbanizowanych elementami kształtującymi walory krajobrazowe są budowle wzniesione przez człowieka.

Dzisiejszy krajobraz miasta i gminy Polanów jest efektem długotrwałej ewolucji powierzchni terenu, jaka miała miejsce na przestrzeni ostatnich dziesiątek, setek i tysięcy lat i ma miejsce nadal.

Obszar gminy wyróżnia się wielką różnorodnością i atrakcyjnością krajobrazu,

wynikającą z wyjątkowego bogactwa rzeźby i deniwelacji terenu. Najwyższe wzniesienie gminy liczy ca. 232 m n.p.m., podczas gdy dna dolin rzek Grabowej i Radwi płyną na wysokości kilkudziesięciu m n.p.m. (Grabowa pod miejscowością Krąg na wysokości 30 m n.p.m.), dużej ilości różnorodnych drzewostanów leśnych i zadrzewień przydrożnych oraz wyjątkowo wartościowych krajobrazowo dolin rzek i cieków płynących nierzadko w głębokich jarach.

Do podstawowych elementów rzeźby terenu gminy rzutujących na walory krajobrazowe i turystyczne należą:

1. subglacialna rynna polodowcowa przecinająca obszar gminy, których krawędzie stanowią dominantę krajobrazową gminy. Ciągnie się ona ku wschodowi wzdłuż obecnego biegu Radwi (jest wykorzystana przez rzekę, która odłożyła w niej swoje terasy akumulacyjne), następnie - jako szeroka dolina Drężnianki - skręca ku północy, podchodząc do Polanowa. Tu łączy się z szeroką rynną biegnącą od wschodu, od obecnej miejscowości Rzeczycy. Połączona rynna ciągnie się dalej ku północy, równolegle do doliny Grabowej;
2. rozcięcia erozyjne - wąwozy - na krawędzi rynny. Pospolite np: w mieście Polanowie, w okolicy Garbna, w lasach na północ od Polanowa i na wschód od Bukowa. W rynnie tej znajduje się ciąg jezior i torfowisk, aż po Krąg. Rynna ta stanowi bardzo wyraźny element w krajobrazie. To właśnie miejsca, gdzie przylegają do niej wysoczyzny morenowe, są miejscami o największych deniwelacjach w gminie, sprawiając wrażenie "górskiego" charakteru jej krajobrazu ('krawędź Rosochy', zbocze Warblewskiej Góry nad Polanowem, zbocza Baranich Gór od strony Rzeczycy);
3. obszar moreny czołowej - od Żeliborza po jezioro Bobęcińskie i Żydowo. Charakteryzuje się bardzo silną mozaikowością i obecnością wielu drobnych, rozproszonych w krajobrazie zagłębień, wypełnionych torfowiskami, jeziorkami lub astatycznymi zbiorniczkami wodnymi;
4. zwydmienia, na wysokich, starych terasach doliny Radwi, w borach obrębu Kurowo;
5. równiny akumulacji torfowiskowej.

Oprócz tych naturalnych elementów kształtujących krajobraz gminy aktualne wpływ na niego mają toczące się obecnie procesy geomorfologiczne:

- procesy erozyjne związane z wypływami wód podziemnych i spływem wypływających

ze źródeł potoków - pospolite na obszarze gminy, w związku z pospolitością zjawisk źródłiskowych.

- procesy kształtowania koryt rzecznych. Procesy różnicowania się i kształtowania rzeźby koryt rzecznych są na obszarze gminy w znacznym stopniu zatarte w wyniku regulacji i przekształcenia tych koryt - nawet niewielkie rzeczki ujęte są w płotki faszynowe. Najszybciej unaturalnia się koryto Mołstowy na przełomowym odcinku jej doliny.
- podcięcia erozyjne nad rzekami, szczególnie nad Grabową. Drobne osuwiska odsłaniające gliny i piaski, rozproszone nad Grabową na całym śródleśnym odcinku jej doliny;
- procesy erozyjne na dawnym stoku narciarskim na Warblewskiej Górze.

Największe kompleksy leśne kształtujące krajobraz tej gminy występują w części wschodniej gminy, wzdłuż i po obu stronach doliny rzeki Grabowej i na południe od jej źródeł w rejonie Gołogóry. Ta część gminy charakteryzuje się największym zróżnicowaniem rzeźby terenu, najwyższym udziałem obszarów o dużej bioróżnorodności, wielkich walorach przyrodniczych i krajobrazowych. Pasma lasów położonych szerokim pasem po obu stronach rzeki Grabowej wiąże się na południe od Polanowa z kompleksem leśnym przecinanym doliną Radwi, który ciągnie się pasmem z zachodu na wschód. Z kolei wzdłuż granicy zachodniej gminy ciągnie się kolejny kompleks leśny łączący system rzeki Radew z systemem wodnym rzeki Polnicy i północnymi dopływami Radwi. Są to obszary zdecydowanie bardziej płaskie niż tereny wschodnie i zalesione bardziej jednnorodnie (przewaga lasów iglastych).

Jedynie część centralna oraz północna gminy Polanów stanowi w miarę jednorodny (stosunkowo płaski) obszar otwarty, wykorzystywany najintensywniej rolniczo, o glebach średnich z dość dużym udziałem dobrych. Grunty rolne i urbanizowane stanowią tu większe lub mniejsze enklawy śródleśne. Na tym obszarze występuje bardzo zróżnicowana sieć osadnicza.

Szczególne znaczenie przyrodnicze i krajobrazowe mają obszary leżące w południowej części gminy z bogatą siecią wodną, tym dużymi jeziorami.

Reasumując należy stwierdzić, że obszar gminy charakteryzuje się bardzo zróżnicowanymi walorami krajobrazowymi. Cechą wyróżniającą ten obszar jest duża

różnica konfiguracji terenu gminy wynosząca 220 metrów. Miejscami spadki terenu wynoszą ponad 1 % i dochodzą do kilkunastu – kilkudziesięciu procent. Wyznacznikiem tego zróżnicowania jest obecność ponad 20 wzniesień mających swoje następujące nazwy: Dzika Góra, Krzyżowa Góra, Piekierne Góry, Baranie Góry, Graniczne Góry, Zbójcka Góra, Wisząca Góra, Niedźwiedzia Góra, Graniczny Grunt, Długa Góra, Sucha Góra, Warblewska Góra, Lisia Góra, Dziewicza Góra, Święta Góra, Barania Góra, Katowska Góra, Ogniowa Góra, Gruba Góra, Taneczna Góra, Góra Złociń.

Krajobraz gminy Polanów w ostatnich 250 - 300 latach ulegał różnym przekształceniom, co można zarejestrować na podstawie analizy map historycznych. W XVII i XVIII wieku obszar dzisiejszej gminy Polanów był znacznie mniej zalesiony niż obecnie, co obrazuje mapa z XVII w. oraz mapa z XVIII w - 1789 r. (w załączeniu). Widać wyraźnie, że 250 – 300 lat temu obszar gminy Polanów był w stopniu znacznie niższym niż obecnie zalesiony. Dzisiejsze tereny leśne wykorzystywane były jako pola. Mapy z początku XX wieku pokazują, że dzisiejsze tereny gminy zostały już znacznie zalesione. Jednakże dzisiejszy stan zalesień osiągnięto dopiero w II połowie XX wieku, czego efektem jest ponad 55% lesistości tej gminy.

Kolejnym czynnikiem rzutującym na odbiór walorów krajobrazowych był rozwój w gminie i tej części Pomorza osad i miejscowości związany z powstaniem w XIX wieku sieci dróg i kolei wąsko i szerokotorowych, zakładów pracy, w tym cegielni, kopalni surowców ceramicznych, tartaków, itd.

W dzisiejszym krajobrazie gminy Polanów w procedurze waloryzacji przyrodniczej (Kujawa-Pawlaczyk, Pawlaczyk 2001) wyróżniono kilkadziesiąt „jednostek przestrzennych”, nazwanych dalej mikroregionami. Jednostki te odpowiadają swoją rangą zespołom wewnątrz architektoniczno-krajobrazowych. Za jeden mikroregion uznawano np.: pojedynczą polanę osadniczą, wyodrębniony kompleks leśny (także ze śródleśnymi łąkami, jeziorami, bagnami itp.), większy fragment lasu odróżniający się od sąsiedztwa np. strukturą siedlisk lub istotnie wyróżniający się strukturą drzewostanów, wyodrębniający się krajobrazowo odcinek doliny rzecznej.

Ze względu na duże zróżnicowanie rzeźby terenu gmina Polanów jest szczególnie obdarzona w atrakcyjne krajobrazowo widoki. Niektóre z nich należą do najatrakcyjniejszych panoram na Pomorzu. Do ciekawszych zidentyfikowanych na terenie gminy należą:

- panorama jeziora Kwiecko znad elektrowni w Żydowie; a także panoramy z szosy Żydowo - Drzewiany w kierunku obniżenia jeziora Kwiecko;
- dalekie widoki ze wzgórz czołowomorenowych w okolicy Gołogóry w kierunku jeziora Kwiecko i w kierunku południowym;
- z Warblewskiej Góry na Polanów;
- z Polanowa (a także z szosy Żydowo-Polanów) na masyw Warblewskiej Góry;
- z okolic Rzeczycy lub ze starej żwirowni w Warblewie na masyw Baranich Gór;
- z szosy Cetuń - Garbno, a także z parku w Cetuniu na jezioro Wielkie Cetuńskie.

Liczne są także atrakcyjne, choć niedalekie widoki urozmaiconego krajobrazowo terenu, pospolite w obszarze czołowomorenowym Żelibórz - Żydowo - Jez. Bobięcińskie.

Najważniejsze elementy historycznego krajobrazu kulturowego w gminie Polanów to m.in.: urbanistyczne układy przestrzenne, zabytkowe kościoły reprezentujące różne style, założenia rezydencjonalno - parkowe i zespoły pofolwarczne oraz relikty tradycyjnej zabudowy ludowej, wzniesione w technice ryglowej, a także dwory, pałace i zamek w Kręgu.

Na terenie gminy przebiega kilka szlaków turystycznych:

- żółty: Żydowo – Polanów;
- zielony z Lubowa - Chocimino - Wietrzno - Święta Góra Polanowska – Polanów;
- zielony z Sępólna - Dalimierz - Gołogóra – Żydowo;
- niebieski Polanów - Warblewska Góra - Dąb Wrangla - Buszyno - Krąg - dolina Grabowej - do Baniewic.

8. Diagnoza stanu i funkcjonowania środowiska oraz jego zagrożenia i degradacji wraz z identyfikacją źródeł

8.1. Diagnoza stanu i funkcjonowania środowiska

Obszar zmiany studium to obszar całej gminy, na który składają się obszary zurbanizowane, w tym drogi, zakłady przemysłowe i prowadzące działalność gospodarczą,

domostwa, urzędy, szkoły, grunty rolne wraz zabudowaniami gospodarczymi, w tym przystosowanymi do wielkopowierzchniowej produkcji rolnej, gospodarstwa rybackie, tereny leśne w raz z infrastruktura służącą do hodowli lasu i obróbki drewna.

Jednocześnie obszar gminy Polanów charakteryzuje się dużym bogactwem i różnorodnością cennych ekosystemów, siedlisk cennych i rzadkich gatunków, w tym wpisanych na listę Polskiej czerwonej księgi roślin oraz zwierząt, a także na wykazy załącznika II Dyrektywy Siedliskowej, a także załącznika I Dyrektywy Ptasiej.

Gmina Polanów posiada ciekawe, a nawet unikatowe warunki przyrodnicze, o czym świadczy występowanie tu gatunków roślin i zwierząt specyficznej dla przyrody obszarów podgórskich. Gmina położona jest w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych oznaczonego nr 118. Ocenia się, że gmina ta posiada bardzo duże zasoby wód wysokiej klasy, przy tym w wysokich klasach czystości.

Kolejnym ewenementem tej gminy są rzeki o charakterze podgórskim, bogactwo torfowisk wysokich i przejściowych oraz bardzo wysoka lesistość wynosząca 55% powierzchni gminy. W obrębie tej gminy zlokalizowane są jeziora lobeliowe, w Polsce i Europie Zachodniej należące do rzadko występującego typu siedliska przyrodniczego.

Gmina ta charakteryzuje się w obrębie subglacialnej rynny polodowcowej oraz rozcięć erozyjnych wyjątkowymi jak na Pomorze walorami krajobrazowymi.

Stan przyrody obszaru tej gminy, na tle innych gmin w województwie zachodniopomorskim pozwala stwierdzić, że jest w dobrym stanie zachowania i jest stosunkowo w niewielkim stopniu przekształcenia antropogenicznego.

Na taki stan wpłynęły następujące uwarunkowania:

- ogromne, zwarte kompleksy leśne, o bogatej i zróżnicowanej gamie siedliskowej: bory świeże (Bśw), bory mieszane świeże (BMśw), lasy świeże (Lśw), lasy mieszane świeże (Lmśw), lasy wilgotne (Lw), lasy bagienne (Lbg), olsy (Ol) i inne;
- zaniechana konserwacja urządzeń melioracyjnych i rowów została zabagniona, uległa wtórnej naturalizacji. Zjawisko występuje w dolinie Radwi, w dolinie rzeki Grabowej (k/Polanowa) i w innych obniżeniach terenowych i dolinach mniejszych rzek;
- zaniechanie użytkowania rolniczego gruntów ornych i użytków zielonych spowodowało powstanie ogromnych ugorowisk, wywołało zjawisko sukcesji roślin (ekspansja drzew: głównie brzoź, olszyny i turzyc kępowych spowodowała redukcję innych gatunków roślin. Jest to proces niebezpieczny dla cennych rzadkich gatunków);

- bogactwo świata roślinnego wpłynęło na bogactwo gatunków świata zwierzęcego, aby je ocalić konieczne jest zachowanie w stanie równowagi biologicznej ich naturalnych siedlisk, głównie: fragmentów dolin rzecznych (odcinki starorzeczy), łąki i szuwały nadjeziorne, bagna, torfowiska (niskie, przejściowe i wysokie), obszary źródliskowe rzek, zbocza dolin, na których zachowały się różnorakie gatunki świata zwierzęcego.

8.2. Ocena zgodności dotychczasowego użytkowania i zagospodarowania obszaru z cechami i uwarunkowaniami przyrodniczymi

Działaniem niezgodnym z cechami i warunkami przyrodniczymi jest:

- melioracja torfowisk i bagnisk,
- przekształcanie powierzchni leśnych w nieleśne,
- przekształcanie gruntów ornych i użytków zielonych wysokich klas bonitacyjnych pod zabudowę nie związaną z prowadzeniem gospodarki rolnej,
- przekształcanie obrzeży jezior poprzez lokowanie w ich strefie brzegowej obiektów budowlanych, które przyczyniają się do zmiany biotopów brzegu jeziora oraz są lub mogą być nieobojętne dla bytowania zwierząt, w tym swobodnej ich migracji.

W przypadku tej gminy działaniem niezgodnym z celami ochrony przyrody stawianymi na obszarach Natura 2000 będzie niekorzystne oddziaływanie i przekształcanie siedlisk przyrodniczych i siedlisk roślin i zwierząt, dla ochrony których wskazano w tej gminie trzy obszary Natura 2000.

Analiza map historycznych, w tym pochodzących z XVIII wieku lub wcześniejszych, pozwala stwierdzić, że w gminie tej 250 – 300 lat temu był znacznie niższy odsetek areалу gruntów pod lasami, co jest zrozumiałe mając na uwadze historię budownictwa oraz zapotrzebowanie drewna na opał i inne cele związane z funkcjonowaniem społeczeństwa. Powierzchnia lasów w tej gminie, im bliżej współczesnej daty, sukcesywnie rosła. Zalesieniu podlegały grunty o najsłabszych glebach, skarpy dolin rzecznych oraz tereny subglacialnej rynny polodowcowej i rozcięć erozyjnych.

Powstałe i powstające nadal zabudowania mieszkalne i gospodarskie w obrębie terenów rolniczych są naturalnym procesem rolniczego użytkowania ziemi oraz związane ze zwiększeniem liczby mieszkańców tej gminy.

Jednocześnie należy stwierdzić, że planowane nowe przeznaczenie gruntów pod budownictwo mieszkaniowe należy traktować jako naturalny, ewolucyjny bieg zdarzeń, zgodny z historycznym rozwojem tej gminy.

Warto także nadmienić, że nowe funkcje terenów i rozwój gospodarczy gminy musi być powiązany z rozwojem infrastruktury technicznej i komunalnej służącej m.in. zabezpieczeniu walorów środowiska naturalnego w niepogorszonym stanie. Celowi temu służyć ma rozbudowa infrastruktury komunalnej, a także zabezpieczenie gminy w wystarczającą ilość prądu elektrycznego. W tym kontekście zamiary budowy w obrębie obszarów rolniczych farmy elektrowni wiatrowej, awizowanej już w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Polanów (2002) należy zaliczyć do działań niekorzystnie oddziałujących na lokalny krajobraz, ale mogących wpłynąć na rozwój gminy oraz wdrożenie nowych technologii pozwalających poprawiać stan środowiska naturalnego.

8.3. Ocena zagrożeń i perspektywy dla zasobów przyrodniczych na terenie gminy

Katalog potencjalnych i faktycznych zagrożeń występujących w gminie Polanów jest podobny jak i w innych gminach. W szczególności do zagrożeń należy zaliczyć:

- wadliwie zbudowane gminne wysypisko odpadów Wietrzno, nie posiadające izolacji poziomej, gdzie nie zbiera się odcieków oraz nie odprowadza się i wykorzystuje wytwarzanego metanu;
- powstawanie na terenie gminy „dzikich wysypisk śmieci”;
- niedostatki w infrastrukturze służącej do zbierania i oczyszczania ścieków (część instalacji oczyszczających jest przestarzała i nie spełnia wymogów dla terenów położonych w obrębie GZWP;
- odprowadzanie oczyszczonych ścieków z oczyszczalni komunalnych do rzeki Grabowej, co w sytuacji awaryjnej może spowodować zanieczyszczenie ekosystemu tej rzeki chronionej w ramach sieci Natura 2000.

Oprócz wymienionych zagrożeń obszar gminy Polanów podlega, jak wiele innych obszarów Polski, negatywnemu wpływowi ubocznych skutków gospodarki ludzkiej. Są to

np. zanieczyszczenia atmosfery dwutlenkiem siarki i pyłami przemysłowymi, czy też skażenie wód powierzchniowych. Wiele z czynników dewastujących przyrodę ma charakter lokalny. Są one stosunkowo proste do ustalenia i można im przeciwdziałać. Jest to tym łatwiejsze, że na terenie gminy nie ma inwestycji szczególnie negatywnie oddziałujących na środowisko przyrodnicze.

Wśród zagrożeń dla przyrody nieożywionej i krajobrazu gminy Polanów wymienia się:

dla torfowisk i jezior

- spadek poziomu wód gruntowych i przesuszenie wierzchniej warstwy gruntów;
- odwadnianie torfowisk;
- kopanie stawów dla celów gospodarki rybackiej.

dla rzek

- negatywne oddziaływanie biogenów i innych substancji dostających się do wód zlewni Grabowej i Radwi, powodujących ich degradowanie;
- regulacja i "konserwacja" rzek. Proces ten dotknął wszystkie, bez wyjątków, rzeki gminy. Po zaprzestaniu ingerencji koryta rzek powoli naturalizują się, proces ten najszybszy jest np. na śródleśnym odcinku Grabowej.

Źródłiska

- bezpośrednie niszczenie, np. w wyniku prac leśnych;
- naruszenie systemów krążenia wód gruntowych;
- ograniczenie alimentacji warstw wodonośnych, np. w wyniku zbyt szybkiego spływu wód;
- ujmowanie wód ze źródeł na potrzeby hodowli pstrągów, co powoduje zmniejszenie zasilania rzek o charakterze podgórskim.

Jeziora

- Eutrofizacja w wyniku spływu ścieków wiejskich (jez. Wielkie w Cetuniu) lub -intensywnego użytkowania rekreacyjnego (jez. Trzcińskie w Wieleniu).

Głazy narzutowe i kamienie

- bezpośrednie niszczenie wykopanych kamieni, wykorzystywanie ich jako materiał kamieniarski na pomniki, fundamenty, umacnianie dróg, kruszywo.

Fizjonomia krajobrazu

- dysharmonijna zabudowa, głównie rekreacyjna. Obszar problemowy: wieś Wielen (Wielin), gdzie istnieje presja na rozwój zabudowy letniskowej;
- zanik łąk, w tym kwiatnych łąk świeżych i wilgotnych, bądź to w wyniku ich porzucania, bądź to w wyniku ich zalesiania, zabudowywania itp.;
- zalesienia i zabudowa przestrzeni otwartej, związane z likwidacją łąk, a także porastających otwarte ugory muraw napiaskowych i żarnowczysk, barwnych akcentów w krajobrazie.
- wprowadzenia form inwestowania o dużej wysokości, dużych wymiarach czy dużej powierzchni (np. maszty telefonii komórkowej, turbiny wiatrowe, duże obiekty przemysłowe);
- wprowadzenia form inwestycji obcych funkcjonalnie i architektonicznie (budynki mieszkalne i letniskowe);
- wprowadzenie form inwestycji w krajobrazie otwartym, o dużym zasięgu widokowym.

Większość z w/w zagrożeń można zaliczyć w poczet zagrożeń dla szaty roślinnej, w tym chronionych siedlisk przyrodniczych. Wśród zagrożeń dla szaty roślinnej gminy Polanów wymienia się następujące:

Łąki

- Przekształcanie się w szuwary i wilgotne ziołorośla lub zarastanie w inny sposób w wyniku zarzucenia koszenia.
- Intensyfikacja zagospodarowania, powodująca przekształcanie się łąk w ubogie gatunkowo łąki kłosówkowe i śmiałkowe.
- Zabudowa i zajmowanie płątów łąk na inne cele, np. zalesianie.

Torfowiska

- Eutrofizacja - w wyniku działań w bezpośredniej zlewni torfowisk. Zręby w bezpośredniej zlewni powodują wahania poziomu wód na torfowisku oraz zmywanie gleby mineralnej na powierzchnię złoża torfowego. W przypadku torfowisk śródpolnych eutrofizacja jest powodowana przez spływy z pól. Procesy eutrofizacji (jej objawem jest np. masowy rozwój sitów i trzęślicy na mszarach) dotyczą przede wszystkim przejściowych i wysokich torowisk śródleśnych.
- Przesuszanie - w wyniku odwodnienia, "konserwacji" i oczyszczania rowów

odprowadzających wodę. Procesy przesuszania - efektem którego jest murszenie i "bezpłomieniowe spalanie" złoża torfu, a tym samym zmniejszanie zdolności retencyjnej torfowiska - dotyczą bardzo silnie niskich torfowisk dolinowych, zajętych pod użytki zielone; w mniejszym zakresie torfowisk śródleśnych.

- Eksploatacja - powoduje bezpośrednie niszczenie złóż torfu. Zagrożenie to nie jest jednak obecnie w gminie istotne, ze względu na niezbyt korzystne parametry eksploatacyjne złóż

Rzeki i roślinność przyrzeczna

- Regulacja i "konserwacja" rzek. Dotyczy Radwi, dolnych odcinków Grabowej, całości Polnicy i Mszanki. Po zaprzestaniu ingerencji koryta rzek powoli naturalizują się.
Zapobieganie: nie "konserwować" koryt rzek.

Z kolei wśród zagrożeń dla fauny gminy Polanów wymienia się następujące:

- utrata części zasobów wodnych poprzez źle przeprowadzone w przeszłości melioracje i obniżanie się poziomu wód gruntowych obserwowane m.in. poprzez spadek poziomu wody w wielu zbiornikach wodnych;
- zanieczyszczenie wód powierzchniowych, m.in. w efekcie nieprawidłowości w gospodarce wodno - kanalizacyjnej, w tym odprowadzania nieczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych lub też nieczystości z dziurawych szamb do wód gruntowych;
- istniejące przesyłowe linie energetyczne stanowią zagrożenie dla ptaków, które mogą rozbijać się o druty;
- funkcjonowanie elektrowni szczytowo-pompowej stanowi zagrożenie dla organizmów wodnych żyjących w obu zbiornikach: jez. Kamiennym i jez. Kwiecko;
- awizowane plany budowy elektrowni wiatrowych dla ptaków i nietoperzy;
- wypalanie łąk, pól, trzcinowisk i wielu innych miejsc, powodujące ginięcie tak bezkręgowców, jak i kręgowców;
- presja obecności ludzkiej (łowiectwo, wędkarstwo, turystyka);
- kłusownictwo łowieckie oraz rybackie i wędkarskie;
- rozwój transportu i ruchu kołowego na drogach przecinających naturalne szlaki

wędrówek i migracji zwierząt.

9. Ocena charakteru i intensywności zmian zachodzących w środowisku oraz wstępna prognoza dalszych zmian zachodzących w środowisku

Obszar gminy Polanów podlega ciągłym oddziaływaniom ze strony różnych działań i czynności realizowanych na obszarze tej gminy oraz w jej sąsiedztwie. Część z nich powoduje zauważalne skutki dla środowiska, podczas gdy inne nie dadzą o sobie znać przez wiele lat, a może i nigdy nie będą zarejestrowane.

W toku prowadzonej inwentaryzacji i waloryzacji gminy Polanów (BKP 2001), a także w trakcie prowadzonych tu obserwacji w 2008 oraz 2009 r. oceniono, że ekosystem i geosystem gminy Polanów wykazuje w gminie dużą odporność i tolerancję na toczące się procesy naturalne oraz inicjowane przez człowieka.

Jednym z najważniejszych walorów gminy są wody podziemne i powierzchniowe oraz ekosystemy leśne i torfowiskowe, które należy ocenić dzisiaj jako pozostające w dobrej kondycji.

Zachodzące zmiany w obrębie tych ekosystemów i geosystemów, a mające swoje źródło w codziennym życiu i działalności mieszkańców gminy oraz powstające wskutek działalności przemysłowej i gospodarczej wydają się być powolne i mało niebezpieczne. Czynnikiem warunkującym taką sytuację jest posiadanie w mieście Polanowie funkcjonującej oczyszczalni ścieków, która w największym skupisku mieszkańców gminy pozwala na skuteczne oczyszczanie ścieków. Co więcej. Oczyszczalnia ta ma znaczne rezerwy technologiczne dla oczyszczania większej ilości ścieków.

Niewątpliwym problemem jest składowisko odpadów, które generuje szereg zagrożeń dla stanu środowiska, a przede wszystkim stanu wód podziemnych i powierzchniowych.

Torfowiska oraz kompleksy leśne występujące w tej gminie wydają się być w dzisiejszych warunkach nisko zagrożone niekorzystnymi zmianami związanymi z rozwojem gospodarczym tej gminy, w tym realizacją planów lokalizacji energetyki wiatrowej oraz rozwojem bazy mieszkaniowej i infrastruktury komunalnej, o ile nie będzie miała miejsce fizyczna ingerencja w stosunku do tych obiektów.

10. Rolnictwo, leśnictwo i rybołówstwo

Gmina Polanów położona jest na obszarze młodoglacjalnym, stąd występujące tu gleby wykształciły się z utworów polodowcowych lub z młodszych osadów holocenijskich. Powierzchnię obszaru gminy Polanów pokrywają gleby wykształcone z piasków gliniastych, piasków, glin i torfów. W skali województwa są to gleby piaszczyste o wartościach średnich i słabych dla produkcji rolnej. W większości gleby gminy Polanów są nieprzydatne dla intensywnej produkcji rolnej, natomiast predysponowane są dla rozwoju innych funkcji (hodowla np. koni, owiec, turystyka-rekreacja, zalesienia itp.).

Na ogólną powierzchnię gruntów gminy wynoszącą 39.308 ha, przypada 3169 ha łąk i pastwisk oraz 11591 ha użytków ornych. Łącznie w gospodarce indywidualnej użytkowane jest 9417 ha gruntów, z czego 8589 ha stanowią użytki rolne, w/w 263 ha lasy oraz 565 ha inne grunty (głównie pod zabudowę).

Duży procent z tych gruntów stanowią jednak dzierżawy. Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa przejęła ogółem 10.128 ha gruntów popegeerowskich (w tym 9.151 ha użytków rolnych), z czego przekazała w dzierżawy 8.740 ha.

Nie sprzyja to stabilności procesów restrukturyzacyjnych.

Tab. Użytki rolne, lasy, pozostałe grunty i nieużytki w gminie Polanów

I.p	Użytki rolne, las oraz pozostałe grunty i nieużytki	powierzchnia użytków w ha
1	grunty orne	11899
2	sady	24
3	łąki	747
4	pastwiska	1590
5	las i grunty leśne	21581
6	pozostałe grunty i nieużytki	3467
	razem	39308

Tab. Podział gospodarstw indywidualnych ze względu na powierzchnię

l.p	Podział gospodarstw ze względu na powierzchnię	liczba gospodarstw
1	gospodarstwa indywidualne	558
2	gospodarstwa indywidualne powyżej 1 ha użytków rolnych	384
	razem	942

Tab. Ogólna liczba gospodarstw wg powierzchni

l.p	Gospodarstwa wg powierzchni	ilość
1	do 1 ha włącznie	174
2	powyżej 1 do mniej niż 2 ha	82
3	od 2 do mniej niż 5 ha	107
4	od 5 do mniej niż 7 ha	34
5	od 7 do mniej niż 10 ha	26
6	od 10 do mniej niż 15 ha	39
7	od 15 do mniej niż 20 ha	30
8	od 20 do mniej niż 50 ha	41
9	od 50 do mniej niż 100 ha	14
10	100 ha i więcej	21
	razem	568

Tab. Powierzchnia gruntów wg rodzaju gospodarstwa i grup obszarów użytków rolnych

l.p	Grupy użytków	powierzchnia użytków w ha
1	użytki rolne	117 176
2	grunty orne ogółem	99 311
3	grunty orne pod zasiewami	68 745
4	grunty orne odłogi	24 239
5	grunty orne ugory	6 327
6	sady	351
7	łąki trwałe ogółem	6 738
8	łąki trwałe użytkowane	3 509
9	pastwiska ogółem	10 776
10	pastwiska użytkowane	5 110
11	las i grunty leśne ogółem	8 764
12	las i grunty leśne zalesione	8 668
13	pozostałe grunty ogółem	4 750
14	pozostałe grunty zadrzewione i zakrzewione	177
	suma	364642,2

Rolnictwo (w tym hodowla) po likwidacji PGR-ów boryka się na tym obszarze z problemami. Blisko 5.000 ha gruntów rolnych w tej gminie) jest odłogowane lub wykorzystywane ekstensywnie. Rozdysponowanie ponad 9000 ha gruntów popegeerowskich jest niestabilne, tylko około 10% tych gruntów uległo trwałym przekształceniom własnościowym. Jest to szczególnie niekorzystna sytuacja z punktu widzenia gospodarki gminy i jej rozwoju.

Najlepsze gleby, o najwyższych wartościach bonitacyjnych występują „wyspowo” głównie w centrum w rejonie Polanowa i miejscowościach: Jacinki, Cetuń, Świerczyna i Rochowo. Z kolei najslabsze gleby zajmują duże powierzchnie we wschodnich i południowych rejonach gminy. W obrębie użytków ornych wykształciły się głównie gleby brunatne, rzadziej pseudo bielicowe, czarne ziemie i piaski murszaste. Wśród gleb brunatnych najczęściej występują gleby brunatne kwaśne, sporadycznie brunatne kwaśne i wylugowane. Na wysoczyźnie w obniżeniach terenowych wykształciły się czarne ziemie.

W obniżeniach dolin rzecznych występują głównie ziemie torfowe – torfów niskich – bardzo zróżnicowane pod względem miąższości i stopnia zamulenia. Często występują torfy pokryte warstwą piasku (15-20 cm).

Niektóre torfy po obniżeniu wód gruntowych w efekcie tzw. zabiegów agrotechnicznych – melioracji, na skutek zakłócenia procesów torfotwórczych uległy i ulegają procesom murszenia.

Najslabsze gleby, do których można zaliczyć piaski sandrowe i piaski żwirowe tarasów rzecznych w większości od dawna porastają lasy (duże kompleksy leśne siedlisk borów świeżych i mieszanych).

Na znacznych obszarach słabych, piaszczystych gleb, od wielu lat ugorowanych po upadku gospodarki PGR-owskiej, następuje sukcesja chwastów, krzewów i drzew samosiejek, głównie brzoź i sosen, i w ten sposób gleby dawnych gruntów ornych ulegają naturalnym przekształceniom pod względem klasyfikacji bonitacyjnej i przydatności kompleksów glebowo-rolnych.

Gmina Polanów (wg waloryzacji IUNG Puławy) prawie w całości znajduje się w obrębie regionu glebowo-rolniczego Białogardzkiego położonego na północ od pasa moren czołowych (mezoregiony: Wysoczyzna Polanowska i Równina Słupska). Jedynie południowo-wschodni fragment gminy, poniżej Starego Żeliborza i Żydowa, należy do regionu Połczyńsko-Bobolickiego i wchodzi w skład mezoregionu Pojezierze Bytowskie.

Oba regiony rolnicze znacznie różnią się między sobą warunkami naturalnymi, takimi jak: żyzność gleb, agroklimat, warunki wodne a szczególnie rzeźbą terenu, co znacząco wpływa na przydatność tych obszarów dla rolnictwa.

Tabela. Układ gleb pod względem klasyfikacji przydatności kompleksów glebowo-rolnych (IUNG)

Nazwa kompleksu gleb	Powierzchnia w ha	%
2 pszenney dobry	72,0	0,5
3 pszenney wadliwy	12,0	0,1
4 żytni bardzo dobry	3337,0	24,5
5 żytni dobry	5008,0	36,8
6 żytni słaby	3124,0	22,9
7 żytni bardzo słaby (żytnio-łubinowy)	1853,0	13,6
8 zbożowy-pastewny mocny	96,0	0,7
9 zbożowo-pastewny słaby	118,0	0,9

Największą powierzchnię gruntów ornych zajmują gleby zaliczane do tzw. żytnich kompleksów glebowo-rolnych (żytni dobry, żytni słaby, żytni bardzo słaby), stanowią 73,3% całej pow. gruntów ornych.

Gleby 4 kompleksu żytniego bardzo dobrego zajmują pow. 3337,0 ha (24,5%), koncentrują się w rejonie miejscowości: Cetuń, Jacinki, Świerczyna, Dadzewo, Rosocha, Gilewo, Rochowo, Wietrzno i Wielin.

Stosunkowo niewielkie powierzchnie zajmują gleby kompleksów zbożowo-pastewnych (8 i 9), a także kompleksy pszenne (2 i 3). Kilkunastohektarowe powierzchnie 2 kompleksu gleb pszennych występują w rejonie wsi Jacinki i Rochowo.

Dane te pokazują, że gmina posiada stosunkowo niski udział użytków rolnych oraz ogólnie średnio korzystne warunki glebowe dla funkcji rolnej. Zdecydowanie lepsze warunki dla rolnictwa panują w północnej i środkowej części gminy. Dominują tu gleby brunatne kwaśne i wylugowane wytworzone z piasków gliniastych, z natury bardzo kwaśnych, zalęgających głęboko lub średnio głęboko na glinach. W obniżeniach występują czarne

ziemie. Na glebach tych uformowały się kompleksy glebowo-rolnicze żytni dobry i żytni bardzo dobry oraz sporadycznie - gdy w profilu glebowym dominuje glina lekka - kompleks pszenno dobry. Na glebach tych udaje się większość uprawianych w naszej strefie klimatycznej roślin. Posiadają dość dobre właściwości fizyczne, ale wymagają wapnowania i racjonalnego nawożenia. Najlepsze dla rolnictwa warunki glebowe występują w rejonie miejscowości: Cetuń, Rosocha, Jacinki. Polanów, Dadzewo, Świerczyna, Bukowo, Bożenice i Wielin. Pod względem bonitacji dominują tu gleby klasy IIIb - IVb, a rozłogi są jednorodne i płaskie, co umożliwia uprawę mechaniczną. Warunki przyrodnicze obszaru gminy, z wyjątkiem terenów o dużych spadkach, są szczególnie sprzyjające do uprawy ziemniaków (konsumpcyjnych i sadzeniaków), nawet na glebach lżejszych - z uwagi na wysoka średnia sumę opadów oraz korzystny mikroklimat (Warunki przyrodnicze, IUNG Puławy).

Tę sytuację obrazuje tabelaryczne zestawienie gleb użytkowanych rolniczo pod względem klas bonitacyjnych pokazujące, że dominują gleby klas IVa, IVb i V (gleby średnie i słabe). Stanowią one 77,9% powierzchni gruntów ornych.

Wśród użytków zielonych dominują słabe klasy, tj. IV i V, co stanowią ca 69% pow. wszystkich użytków zielonych.

Tabela. Klasy bonitacyjne gleb gruntów ornych.

Klasa gleb	areal w ha	%
IIIa	387,0	3,1
IIIb	1427,0	11,6
IVa	3584,0	29,1
IVb	3200,0	26,0
V	2807,0	22,8
VI	745,0	6,0
RzVI	174,0	1,4
Razem	12324,0	100

Tabela. Klasy bonitacyjne gleb użytków zielonych.

Klasa gleb	ha	%
III	553,0	15,8
IV	1361,0	39,0
V	1046,0	29,9
VI	536,0	15,3
Razem	3496,0	100,0

Do najważniejszych kierunków w zakresie rolnictwa i gospodarki leśnej należą następujące działania:

- zwiększanie poziomu intensywności produkcji rolnej. Wprowadzanie nowych technologii produkcji pozwalających na racjonalne wykorzystanie zasobów gminy przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska. Rozwijanie produkcji zwierzęcej ze szczególnym uwzględnieniem wymagań ochrony środowiska, dotyczy to zwłaszcza chowu i hodowli zwierząt w fermach. Obsada zwierząt w gospodarstwach rolnych oraz system chowu zwierząt muszą być dostosowane do obowiązujących przepisów, zwłaszcza z zakresu ochrony środowiska,
- wprowadzanie ciągłej restrukturyzacji rolnictwa co ma prowadzić do polepszenia struktury wielkościowej gospodarstw rolnych – zwiększenie średniej wielkości gospodarstwa w gminie,
- poszanowanie i właściwe wykorzystanie zasobów glebowych, utrzymanie produktywności rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- powiększenie ilości zadrzewień śródpolnych, co ma poprawić ochronę gruntów rolnych przed erozją wietrzną.

Gmina posiada znaczną lesistość. Prowadzenie właściwej gospodarki leśnej powinno prowadzić do zwiększenia produktywności lasów przy zachowaniu zasad ochrony wskazanych w planach urządzenia lasów.

Duże znaczenie w gminie powinna pełnić funkcja rekreacyjna i to stwarza możliwości wprowadzenia na szeroką skalę tej funkcji jako wsparcie gospodarstw rolnych. Równocześnie należy na szeroką skalę wprowadzić produkcję rolną o charakterze ekologicznym uwzględniającą wymogi ochrony środowiska. Ze względu na walory i stan

środowiska w gminie możliwa jest produkcja zdrowej żywności. Wprowadzanie nowych technologii musi uwzględniać rachunek ekonomiczny co pozwoli na polepszenie sytuacji ekonomicznej mieszkańców obszarów wiejskich.

Lasy Państwowe w granicach gminy Polanów leżą w obrębie 6 Nadleśnictw. Na ogólną powierzchnię gruntów gminy wynoszącą 39.308 ha, przypada 21597 ha lasów. Lasy i grunty leśne należą prawie w całości do państwa (ALP), tylko 263 ha znajdują się w rękach prywatnych. W gminie dominują lasy pozostające pod zarządem Nadl. Polanów.

W drzewostanach lasów gminy dominuje sosna, wysoki jest jednak także udział buka. Znaczący udział w budowie drzewostanów lasów gminy mają także: olsza i dąb. Cechą charakterystyczną lasów tej gminy jest wysoki udział świerka.

Naturalne bory sosnowe występują głównie w zachodniej części gminy, w lasach Nadleśnictw: Manowo, Karniszewice i Bobolice. Charakterystycznym zjawiskiem jest bujny rozwój borówki czernicy w ich runie. W Nadleśnictwie Karniszewice występują dojrzałe i dorodne fragmenty borów trzęślicowych (Molinio-Pinetum) ze starym, ponad 120-letnim drzewostanem.

Trudne do fitosocjologicznego zakwalifikowania są występujące dość często na terenie gminy fitocenozy z drzewostanami świerkowymi. Świerczyny, mimo swojej sztuczności, należą do charakterystycznych elementów krajobrazu lasów tej gminy, a ich udział nadaje lasom czasem wręcz "górską" fizjonomię i stanowi cechę wyróżniającą lasy Polanowa z ogółu lasów Pomorza Zachodniego.

Na torfowiskach na terenie całej gminy rozproszone są niewielkie, ale niekiedy dobrze wykształcone płaty borów bagiennych (Vaccinio uliginosi-Pinetum), który jest końcowym etapem sukcesji na torfowiskach przejściowych i wysokich. Te siedliska są ujęte na liście załącznika I Dyrektywy Siedliskowej.

Pospolitym, wręcz decydującym o charakterze lasów gminy zespołem leśnym są lasy bukowe. Występują te siedliska licznie we wschodniej części gminy. Niemal wszystkie ich płaty mają charakter kwaśnych buczyn niżowych (Luzulo-Fagetum), a więc siedlisk z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej. Tylko płaty porastające stromą krawędź doliny na pd. od Kępin nawiązują do żyznych buczyn - występuje w nich między innymi żywiec cebulkowaty, także przynależne do wykazu załącznika I Dyrektywy Siedliskowej.

Licznie, jak na warunki Pomorza, występują w gminie Polanów kwaśne dąbrowy (Fago-Quercetum, w najnowszym ujęciu syntaksonomicznym Calamagrostio-Quercetum

fagetosum) - siedliska są ujęte na liście załącznika I Dyrektywy Siedliskowej. Dobrze wykształcone i rozległe płaty kwaśnych dąbrów zachowały się np. na pd. od Cetunia i na pd. od Warblewa. Z reguły porastają one stosunkowo strome zbocza.

Nieco częstsze od płatów naturalnych kwaśnych buczyn i dąbrów są ich postaci degeneracyjne i zbiorowiska zastępcze. Na terenie gminy Polanów mają one charakter:

- zdegenerowanych fitocenoz zespołu kwaśnej dąbrowy Fago-Quercetum, z obecnością sosny w drzewostanie i z runem umożliwiającym identyfikację zespołu
- antropogenicznych w swej genezie fitocenoz zespołu "sosnowego boru mieszanego" Pino-Quercetum, naturalnie nie występującego na Pomorzu
- rozmaitych leśnych zbiorowisk zastępczych z dominacją sosny w drzewostanie. Do pospolitych należą np.: zbiorowisko Pinus-Deschampsia flexuosa ("pseudoborowe" fitocenozy, znamienna jest zwykle dominacja Scleropodium purum w warstwie mchów, borowemu ich charakterowi zaprzeczają także zbiorowiska okrajkowe i wydepczyskowe na drogach leśnych), zbiorowisko Pinus-Dryopteris filix-mas (charakterystyczne fizjonomicznie zbiorowisko porolnych drzewostanów sosnowych, często zajmujące duże powierzchnie)

Dość duży, jak na Pomorze, udział w budowie szaty roślinnej lasów gminy mają grądy (Stellario-Carpinetum), także wymienione na liście załącznika I Dyrektywy Siedliskowej. Lokalnie występują one na eutroficznych siedliskach, w miejscach płaskich lub nieznacznie pochylonych, u podnóży zboczy lub w dnach wąwozów (wzbogacenie siedlisk wodami koluwalnymi spływającymi ze zboczy). Szczególnie często spotyka się je w postaci pasm w dolinach cieków, np. w dolinie Grabowej. Wyraźnie "grądowy" charakter mają też lasy w rejonie Żydowa i jez. Kwiecko. Dobrym indykatoem siedlisk grądowych jest lokalnie gwiazdnica wielkokwiatowa, która występuje na nich zawsze, wiernie i licznie, a także np. przylaszczka i kokorycz pośrednia.

Łęgi, również typ siedliska wymienionego na liście załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, na terenie gminy reprezentowane są przede wszystkim przez pospolite w dolinach wszystkich cieków łęgi olszowe (Fraxino-Alnetum = Circaeio-Alnetum). Na terenie gminy Polanów zanotowano też występowanie fitocenoz łęgu wiązowo-jesionowego Ficario-Ulmetum. Wskazuje je charakterystyczne runo (wiosną charakterystyczne kobierce ziarnopłonu), drzewostan tych lasów jest bowiem we wszystkich przypadkach silnie zniekształcony i budowany przez olszę, wierzbę i węg lub

nawet sosnę, rzadko tylko z udziałem wiązu i jesionu. Fitocenozy tego typu występują w dolinkach niewielkich strumieni.

Siedliska o utrudnionym przepływie wód zajęte są przez bagienne lasy olszowe - olsy. Na terenie gminy występują zarówno mezotroficzne olsy torfowcowe *Sphagno squarrosi-Alnetum*, jak i (znacznie pospoliej) żyzne olsy porzeczkowe *Ribo nigri-Alnetum*. Siedliska olsowe i fitocenozy olsów są powszechne (w dolinach wszystkich rzek w miejscach o utrudnionym przepływie, w zagłębieniach terenowych ze stagnującą wodą), jednak dojrzałe fitocenozy ze starszym drzewostanem należą do rzadkości - niemal wszystkie płyty są zjuwenalizowane.

Reasumując należy stwierdzić, że znaczna część lasów liściastych występujących w obrębie wszystkich nadleśnictw mających tu swoje drzewostany spełnia kryteria dla ich ochrony w ramach obszarów Natura 2000. W szczególności dotyczy to drzewostanów porastających skarpy dolin rzecznych i strefy krawędziowe Radwi i Grabowej oraz torfowiska wysokich i przejściowych.

Na terenie gminy funkcjonuje gospodarka rybacka prowadzona w obwodach rybackich ustanowionych Rozporządzeniem Nr 7/2006 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Szczecinie z dnia 13 grudnia 2006 r. W sprawie ustanowienia obwodów rybackich (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego nr 121, poz. 2528 z późniejszymi zmianami).

Racjonalna gospodarka rybacka polega na wykorzystywaniu produkcyjnych możliwości wód, zgodnie z operatem rybackim, w sposób nienaruszający interesów uprawnionych do rybactwa w tym samym dorzeczu, z zachowaniem zasobów ryb w równowadze biologicznej i na poziomie umożliwiającym gospodarcze korzystanie z nich przyszłym uprawnionym do rybactwa.

Na terenie gminy znajdują się niżej wymienione obwody rybackie ustanowione wspomnianym rozporządzeniem:

1. Obwód rybacki Jeziora (zbiornika zaporowego) Rosnowo na rzece Radew – nr 1 (wymieniony w załączniku do ww. rozporządzenia pod pozycją III.4.14.)
2. Obwód rybacki Jeziora Nicemino (Rekowo) na cieku bez nazwy uchodzącym do rzeki Mszanka – nr 1 (wymieniony w załączniku do ww. rozporządzenia pod pozycją III.4.18.)

3. Obwód rybacki Jeziora Wielkie na cieku Solnica uchodzącym do rzeki Mszanka – nr 1 (wymieniony w załączniku do ww. rozporządzenia pod pozycją III.4.19.)
4. Obwód rybacki Jeziora Wapienne (Kałek) na cieku bez nazwy uchodzącym do Jeziora Nicemino (Rekowo) – nr 1 (wymieniony w załączniku do ww. rozporządzenia pod pozycją III.4.20.)
5. Obwód rybacki rzeki Unieść – nr 1 (wymieniony w załączniku do ww. rozporządzenia pod pozycją III.5.7.)
6. Obwód rybacki Jeziora Rekowe (Rekowe, Racze, Rącze) na cieku bez nazwy uchodzącym do rzeki Ząbrza – nr 1 (wymieniony w załączniku do ww. rozporządzenia pod pozycją III.5.8.)
7. Obwód rybacki Jeziora Łąčno (Zielone) na rzece Grabowa – nr 1 (wymieniony w załączniku do ww. rozporządzenia pod pozycją III.6.28.)
8. Obwód rybacki Jeziora Żeliborskie (Żelbierskie) na rzece Grabowa – nr 2 (wymieniony w załączniku do ww. rozporządzenia pod pozycją III.6.29.)
9. Obwód rybacki rzeki Grabowa – nr 3 (wymieniony w załączniku do ww. rozporządzenia pod pozycją III.6.30.)
10. Obwód rybacki Jeziora Grabowiec na cieku bez nazwy uchodzącym do rzeki Grabowa – nr 1 (wymieniony w załączniku do ww. rozporządzenia pod pozycją III.6.31.)
11. Obwód rybacki Jeziora Rączy Dół (Raczydół) na cieku bez nazwy uchodzącym do rzeki Grabowa – nr 1 (wymieniony w załączniku do ww. rozporządzenia pod pozycją III.6.32.)
12. Obwód rybacki Jeziora Wielin (Wielińskie, Wielino) na rzece Wielinka – nr 1 (wymieniony w załączniku do ww. rozporządzenia pod pozycją III.6.33.)
13. Obwód rybacki Jeziora Długie (Nidno) na cieku Dopływ z jeziora Długiego uchodzącym do rzeki Grabowa – nr 1 (wymieniony w załączniku do ww. rozporządzenia pod pozycją III.6.34.)

11. Tereny uzdrowiskowe

Na obszarze gminy Polanów nie występują aktualnie uzdrowiska. Ze względu na dogodne uwarunkowania nie wyklucza się w przyszłości powstania na terenie gminy uzdrowisk.

IV. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

1. Dobra kultury o znaczeniu ponadlokalnym

Na terenie gminy Polanów znajdują się obiekty zaliczone przez służby konserwatorskie do dóbr kultury o znaczeniu krajowym i regionalnym.

Miejscowością posiadającą zarówno te pierwsze jak i drugie jest Żydowo –
znaczeniu krajowym zabytki archeologiczne: 5 osad, dwa cmentarzyska, dwa grodziska
znaczeniu regionalnym: zachowany układ, ryglowy kościół wraz z otoczeniem.

Pozostałe dobra kultury o znaczeniu regionalnym:

Cetuń – założenie pałacowo-parkowe,

Chocimino – kościół ryglowy z otoczeniem

Komorowo – kościół ryglowy z otoczeniem

Kościernica – murowany kościół późnogotycki

Krąg – założenie w skład którego wchodzi renesansowy zamek, kościół zamkowy z barokową kaplicą, park krajobrazowy

Naclaw – założenie pałacowo-parkowe

Wielin – ryglowy kościół, założenie pałacowo-parkowe

Polanów – neogotycki kościół

2. Zabytki nieruchome i archeologiczne gminy Polanów wpisane do rejestru WKZ

Miasto Polanów

nr rej. 538 z dn. 30.12.1965r.

Kościół parafialny pw. Podwyższenia Św. Krzyża w Polanowie

nr rej. A-101 z dn. 25.10.2002r.

Kościół pomocniczy pw. Podwyższenia Św. Krzyża w Polanowie

nr rej. 1223/ 1-2 z dn. 27.09.1991r.

Zespół młyna wodnego wraz z otoczeniem przy ul. Młyńskiej w Polanowie.

Całość założenia w granicach działki nr 47, oznaczona w wypisie z rejestru gruntów symbolem Ba o pow. 0,3473 ha, z rowem (pow. 0,0114 ha).

nr rej. 1224 z dn. 27.09.1991 r.

Eklektyczna willa przy ul. Wolności 26

W granicach określonych w wyrysie z mapy ewidencyjnej jako działka nr 190 o pow. 502 m² wg wypisu z rejestru gruntów.

nr rej. 731 z dn. 25.06.1969 r.

Osiedle słowiańskie położone na terenie miasta, bezpośrednio przy szosie do Rzeczycy Wielkiej, 450 m na zachód od rzeki Grabowej.

nr rej. 732 z dn. 25.06.1969 r.

Osada otwarta położona na wschodnim stoku doliny rzeki Grabowej w odległości 500 m na południowy wschód od zabudowań miasta i 400 m na zachód od brzegu rzeki.

nr rej. 733 z dn. 25.06.1969 r.

Grodzisko wyżynne, podkowiaste z wypukłym majdanem, warstwą kulturową i materiałem archeologicznym datowanym na schyłek epoki brązu i okres wczesnośredniowieczny.

Gmina Polanów

BOŻENICA

- dawny park dworski

nr rej. 945 z dn. 20.02.1977 r.

BUKOWO

- dawny park dworski nr rej. 946 z dn. 20.02.1977 r.

CETUŃ

- park pałacowy nr rej. 1019 z dn. 08.06.1978

CHOCIMINO

- kościół ryglowy z otoczeniem nr rej. 408 z dn. 1964 r.
- dawny park pałacowy (cm. rodowy) nr rej. 947 z dn. 25.02.1977 r.

GARBNÓ

- pałac nr rej. 23 z dn. 27.07.1954 r.
- kościół fil. z otoczeniem i wystrojem wnętrza nr rej. 24 z dn. 27.07. 1954 r.

DOMACHOWO

- park pałacowy wraz z aleją kasztanowców nr rej. 948 z dn. 25.02.1977 r.

KARSINA

- dawny park pałacowy nr rej. 949 z dn. 28.02.1977 r.

KOMOROWO

- kościół z otoczeniem oraz wystrojem wnętrza nr rej. 46 z dn. 27.07.1954 r.
- dwór i dawny park dworski nr rej. 988 z dn. 20.02.1978 r.

KOŚCIERNICA

- kościół filialny z otoczeniem oraz wystrojem wnętrza nr rej. 25 z dn.04.12.1954 r.
- dawny park pałacowy nr rej. 1023 z dn. 08.06.1978 r.

KRAĞ

- dwór obronny nr rej. 105 z dn. 20.06.1956 r.
- kościół z wystrojem i kaplicą grobową nr rej. 157 z dn. 14.10.1958 r.
- grodzisko nizinne nr rej. 727 z dn. 25.06.1969 r.

KRYTNO

- dawny park dworski nr rej. 950 z dn. 28.02.1977 r

NACŁAW

- pałac wraz z otaczającym go parkiem nr rej. 928 z dn. 15.01.1977 r

ROCHOWO

- park nr rej. 1130 z dn. 11.10.1980 r.

RZECZYCA MAŁA

- park nr rej. 1129 z dn. 11.10.1980 r.

ŚWIERCZYNA

- dawny park dworski nr rej. 951 z dn. 28.02.1977 r.

WARBLEWO

- dawny park dworski nr rej. 989 z dn. 20.02.1978 r.

WIELIN

- kościół filialny z otoczeniem i wystrojem wnętrza nr rej. 397 z dn. 26.04.1964 r.
- pałac i park nr rej. 953 z dn. 28.02.1977 r.

ŻYDOWO

- kościół parafialny wraz z otoczeniem i wystrojem nr rej. 555 z dn. 14.02.1966 r.
- dawny park dworski nr rej. 952 z dn. 28.02.1977 r.
- grodzisko nizinne nr rej. 291 z dn. 1.08.1960 r.

3. Stanowiska Archeologiczne

Ze względu na znakomite warunki glebowe i hydrograficzne obszar gminy jest rejonem o niezwykle intensywnym osadnictwie w całym okresie historycznym. Najstarsze ślady osadnictwa związane są z epoką kamienia – okresem mezolitu i neolitu. Na tę epokę przypadają znaleziska zarejestrowane na 119 stanowiskach. Prawie w całości są to pojedyncze ślady i punkty osadnicze a tylko w 1 przypadku jest to prawdopodobne cmentarzysko. Interesującymi są tutaj pozostałości krzemienne pochodzące z okresu mezolitu. Należy stwierdzić fakt dużego nasycenia artefaktami krzemiennymi terenu gminy, a jednostkowość ich występowania należy tłumaczyć brakiem specjalnie podjętych badań szczegółowych. Pojedyncze stanowisko sepulkralne świadczyć może o potencjalnie większej możliwości ich występowania na obszarze gminy a także o tym, że niewątpliwie istnieją nie odkryte obozowiska z tego okresu.

Niewielka jest grupa 5 stanowisk o mało precyzyjnej chronologii określonej na

neolit/brąz. Z początkami epoki brązu należy łączyć ślad osadniczy kultury ceramiki sznurowej.

Zdecydowanie większa jest natomiast rola osadnictwa z epoki brązu w zdecydowanej większości związana z kulturą łużycką. Pozostałości z tego okresu zarejestrowano na 81 stanowiskach z czego prawie 45% to osady. Pojedynczo natomiast występują tutaj 3 cmentarzyska oraz grodzisko.

Ze schyłkiem epoki brązu oraz z okresem halsztackim związane są znaleziska kultury pomorskiej i to w nieco mniejszej wielkości co kultury łużyckiej. Przeważają osady przy stosunkowo dużej ilości śladów osadniczych oraz już znaczącej ilości cmentarzysk w stosunku do ogółu znalezisk.

W kilku przypadkach osadnictwo kultury łużyckiej jest kontynuowane przez kulturę pomorską.

Nieco inaczej jest w kolejnym okresie przedrzymskim i rzymskim, do którego zaklasyfikowano 47 stanowisk. Mimo dużej ilości osad przeważają ślady osadnicze przy znikomej ilości cmentarzysk. Z tym okresem też wiążemy pozostałości kultury oksywskiej. Osady tej kultury występują częściej niż ślady osadnicze.

Uzupełnieniem intensywności osadniczej jest stosunkowo niewielka ilość 64 przypadków, których chronologię materiału określono generalnie na okres starożytny (pradziejowy). Zdecydowanie przeważają tutaj ślady osadnicze przy zaledwie kilku osadach.

Niespotykane jest natomiast zwiększenie ilości stanowisk z materiałem wczesnośredniowiecznym w stosunku do okresu starożytnego, gdzie wynosi 300% . W stosunku do okresu przedrzymskiego i rzymskiego jest on widoczny jeszcze bardziej i wynosi ponad 400 % wzrostu chociaż w 60% są to ślady i punkty osadnicze. Oprócz kilkudziesięciu osad występują tutaj 3 grodziska (Polanów, Żydowo, Krąg) oraz zaledwie 2 cmentarzyska. Niemniej, osadnictwo wczesnośredniowieczne jest dodatkowo zróżnicowane chronologicznie.

Zapewne przejawem kolonizacji tych terenów w średniowieczu są aż 334 stanowiska z tego okresu. Jednak prawie 70% to ślady i punkty osadnicze. Jednak znajdują się tutaj 2 stanowiska o charakterze obronnym w tym zamek w Krągu.

4. Charakterystyka stanu i funkcjonowania krajobrazu archeologicznego.

Na terenie gminy Polanów zaewidencjonowano ogółem 621 stanowisk archeologicznych. Rozmieszczenie tych stanowisk na obszarze gminy jest zróżnicowane tak samo jak zróżnicowana jest ich funkcja. Wielokrotnie na poszczególnych stanowiskach stwierdzono współwystępowanie pozostałości osadniczych z różnych okresów chronologicznych, co w konsekwencji pozwala nam mówić o 913 przypadkach zasobu archeologicznego na terenie gminy.

Przeprowadzenie analizy osadniczej, uwzględniającej lokalizację stanowisk na gruncie danej miejscowości, moment pojawienia się osadnictwa oraz jego znaczenie dla układów lokalnych bądź interregionalnych pozwala na sformułowanie poniższych wniosków:

- Obszar gminy Polanów to rejon bardzo intensywnego osadnictwa, które pojawia się już w mezolicie. Osadnictwo na tych terenach pojawia się w mezolicie w stosunkowo średnim nasileniu, by w neolicie występować w zasadzie podobnie. Na przestrzeni wielu okresów występuje w coraz większym nasileniu ilościowym, a także przy dużym znaczeniu funkcjonalnym osad oraz cmentarzysk, ale tylko w niektórych okresach. Pojedynczo pojawiają się grody kultury łużyckiej. We wczesnym średniowieczu duże znaczenie nabierają osady, zarówno pod względem ilości jak i ważności. Występują grody będące obiektami obronnymi, a które obecnie jako grodziska mają własne formy krajobrazowe. Obraz osadnictwa uzupełniają znaleziska luźne pochodzące ze wszystkich okresów chronologicznych.
- Na gruntach wsi Bożenice osadnictwo pojawia się w epoce kamienia w postaci śladów osadniczych. Osadnictwo łużyckie występuje śladowo a pomorskie reprezentowane jest przez pojedyncze cmentarzysko. Z wczesnego średniowiecza znana jest 1 osada.
- Osadnictwo na terenie Bukowa pojawia się już w mezolicie. Niewielka ilość stanowisk pochodzi z okresu kultury łużyckiej a śladowo z okresu średniowiecza.
- Intensywne osadnictwo występuje w obrębie wsi Buszyno chociaż tutaj występuje ono dopiero od epoki brązu i związane jest z kulturą łużycką. Stosunkowo dużo jest stanowisk, których chronologia określana jest ogólnie na okres starożytny. Proporcjonalnie największa ilość stanowisk przypada na okres średniowieczny jednak przeważają tutaj zdecydowanie ślady i punkty osadnicze. Wszystko to jednak świadczy

o zwiększonym osadnictwie w tym okresie zapewne związanym z kolonizacją niemiecką tych terenów.

- Różnorodność osadnicza występuje na gruntach wsi Cetuń, gdzie pojawia się ono już w mezolicie. Pojedynczo występują znaleziska kultury pomorskiej i z okresu rzymskiego a także nikła jest ilość stanowisk określonych jako starożytnie. Pozostałości z okresu wczesnego średniowiecza to ślad osadniczy i osada a zwiększona ilość śladów osadniczych przypada na okres średniowieczny.
- Podobnie kształtuje się osadnictwo na gruntach wsi Chocimino. Osadnictwo pojawia się w mezolicie i w miarę równomiernie występuje po okres starożytny. Zwiększeniu ulega w okresie wczesnego średniowiecza gdzie widoczne są już osady a zdecydowanie zwiększa się w okresie średniowiecza mimo, że są to tylko ślady osadnicze.
- Stosunkowo słabo zasiedlone są grunta wsi Dadzewo i Dalimierz oraz Dzikowo.
- Nieco większa jest ilość stanowisk na gruntach wsi Domachowo, gdzie zlokalizowane jest cmentarzysko łużyckie.
- Zróżnicowane jest natomiast osadnictwo rejonu Garbna. Już od neolitu występują tutaj ślady osadnicze. W stosunkowo równomiernym nasileniu występują po okres starożytny. Do kultury pomorskiej zaklasyfikowane jest jedyne cmentarzysko z tego rejonu. Pewne zwiększenie występowania stanowisk przypada na okres wczesnego i pełnego średniowiecza.
- Śladowo widoczne jest osadnictwo w obrębie wsi Gilewo, Gołogóra i Kania a nieco większe we wsi Karsinka.
- Na obszarze wsi Jacinki zarejestrowano jedną z większych ilości stanowisk w gminie – 38. Zlokalizowane są tutaj stanowiska z neolitu jak i z brązu i to w stosunkowo dużej ilości. Śladowa ilość stanowisk przypada na kulturę pomorską natomiast wręcz imponująco wygląda osadnictwo z okresu rzymskiego, którego zaklasyfikowano także 6 osad. Śladowa jest ilość stanowisk starożytnych i z okresu wczesnego średniowiecza. Zdecydowanie wzrasta ilość stanowisk z okresu średniowiecza, mimo że są to przede wszystkim ślady osadnicze.
- Grunty wsi Kępiny to stanowiska od neolitu po kulturę pomorską, jednak w większości ślady osadnicze. Występują także stanowiska z okresu wczesnego średniowiecza oraz średniowiecza ale przede wszystkim w postaci śladów osadniczych. Z okresu

wczesnego średniowiecza pochodzi cmentarzysko.

- Ślady osadnicze z mezolitu dają początek osadnictwu we wsi Knieja. Prawie brak jest osadnictwa z pozostałych epok. Kilka śladów osadniczych ze średniowiecza nie zmienia oceny o nikłym osadnictwie na tym terenie.
- Dużą ilość stanowisk zarejestrowano we wsi Kościernica gdzie ważnymi są osady kultury pomorskiej. W większe ilości występują ślady osadnicze z okresu wczesnego średniowiecza i średniowiecza.
- W rejonie wsi Krąg dominują ślady i punkty osadnicze z okresów pradziejowych. Dopiero we wczesnym średniowieczu występuje większa ilość osad oraz grodzisko i zamek będący dominantą architektoniczną dla krajobrazu kulturowego wsi.
- Na gruntach wsi Łokwica, Nadbór, Nowa Kościerniczka i Piaskowo w niewielkich ilościach występują pozostałości osadnicze z różnych okresów chronologicznych przy względnie stabilnym ich umiejscowieniu.
- Wśród stosunkowo niewielkiej ilości stanowisk ze wsi Mirotki dominują osady kultury pomorskiej.
- Dość dużo stanowisk występuje na gruntach wsi Naclaw. Liczne są ślady osadnicze z epoki kamienia. Istotnymi stanowiskami są tutaj cmentarzyska kultury pomorskiej.
- Największa ilość stanowisk archeologicznych znajduje się na gruntach miasta Polanowa. Względnie duża ilość śladów osadniczych z epoki kamienia w następnych okresach ulega zmniejszeniu ilościowemu na rzecz jakościowego wzrostu osadnictwa. Występują tutaj osady kultury łużyckiej, pomorskiej i z okresu rzymskiego a ponadto cmentarzysko pomorskie. Powtórny wzrost ilościowy osadnictwa następuje w okresie wczesnego średniowiecza przy czym występuje tutaj aż 11 osad, cmentarzysko i grodzisko. Znacząca jest ilość stanowisk z okresu średniowiecza, kiedy to oprócz innych stanowisk występują tutaj aż 23 osady. Zapewne świadczy to o intensywności kolonizacyjnej przy zakładaniu miasta w średniowieczu.
- Niewielka ilość stanowisk z różnych okresów znajduje się na gruntach wsi Powidz a śladowo na gruntach wsi Pyszki.
- Pojedyncze grodzisko na obecnych gruntach wsi Racibórz Polanowski znane jest w literaturze jako grodzisko w Polanowie.
- Osadnictwo na gruntach wsi Rekowo należy do najintensywniejszych na terenie gminy.

Z epoki kamienia pochodzi duża ilość śladów osadniczych. Wśród stanowisk kultury łużyckiej dominują osady. Także one stanowią najliczniejszą grupę wśród tych pochodzących z okresu przedrzymskiego aż po okres wędrówek ludów. Podobnie jest w okresie wczesnośredniowiecznym, jednak w średniowieczu dominują już tylko ślady osadnicze.

- Względnie duża ilość stanowisk zarejestrowana została we wsi Rosocha. Przeważają tutaj zdecydowanie ślady i punkty osadnicze.
- Na gruntach wsi Rzyszczewko wśród nielicznych stanowisk istotnym jest cmentarzysko kultury łużyckiej.
- Do największych obszarowo i ilościowo rejonów występowania stanowisk archeologicznych należą grunty wsi Rzeczycy Wielkiej i Małej. Z epoki kamienia pochodzi jedyne domniemane cmentarzysko z terenu gminy. Wśród licznych osad kultury łużyckiej i pomorskiej widoczne są cmentarzyska tych kultur oraz z okresu rzymskiego. Podobnie ilościowo wygląda osadnictwo z całego okresu średniowiecza.
- W lesie wsi Smugi zlokalizowane jest miejsce kultowe znane jako Święta Góra Polanowska.
- Na gruntach wsi Sowinko, Strzeżewo, Szczerbin zlokalizowanych jest zaledwie kilka stanowisk archeologicznych.
- Widoczna jest duża ilość stanowisk archeologicznych we wsi Świerczyna, gdzie z epoki kamienia znanych jest 10 śladów osadniczych. Nieliczne osady oraz cmentarzysko pochodzą z okresu od kultury łużyckiej po wczesne średniowiecze.
- Niewielkie ilości stanowisk zarejestrowano na gruntach wsi Trzebaw, Wietrzno i Żdżary. Przeważają ślady osadnicze a osady występują pojedynczo.
- Wśród kilkunastu stanowisk z Warblewa istotnym jest obiekt kultowy z wczesnego średniowiecza.
- Z kilkudziesięciu stanowisk rejonu Wielina istotne są osady kultury łużyckiej, z okresu wczesnego średniowiecza i występujące stosunkowo licznie ze średniowiecza.
- Duże zróżnicowanie funkcjonalne występuje wśród stanowisk wsi Żydowo. Znajduje się tutaj grodzisko kultury łużyckiej a także osady, cmentarzysko oraz grodzisko z okresu wczesnego średniowiecza.

Uwzględniając przedstawione powyżej dane, wraz z rozmieszczeniem przestrzennym stanowisk, na terenie gminy wyróżnić można kilka skupisk o dość czytelnym granicach. Skupiska te zróżnicowane są zarówno pod względem kształtu i wielkości jak i ilości zarejestrowanych stanowisk, także zróżnicowanych funkcjonalnie i chronologicznie.

Najbardziej na północny-zachód wysunięte są niewielkie skupiska ciągnące się od Mirotek po Kościernicę (tu ze stanowiskami nad jeziorem Recze), Powidz i Sowinko. Kilkadziesiąt stanowisk zlokalizowanych jest na stosunkowo obszarze ułożonym na długim stoku.

Na wschód od niego zlokalizowane jest wydłużone skupisko w rejonie Krytna. Występują tutaj duże osady z różnych okresów chronologicznych.

Bezpośrednio na wschód i południowy-wschód od wymienionego skupiska zlokalizowane są stanowiska w rejonie Bukowa, Bożenic i Rzyszczewka, występujące w dużym rozproszeniu.

Kolejnym skupiskiem stosunkowo dużym obszarowo jest skupisko w rejonie Świerczyny występujące w środkowej i północno-wschodniej części gminy.

Do interesujących skupisk należy najbardziej na wschód wysunięte skupisko Buszyno-Krąg. Na jego obszarze występuje duża ilość osad oraz grodzisko i zamek średniowieczny.

Bezpośrednio na północ od tego skupiska wyróżnione zostało skupisko w rejonie Wielina, wydłużone po osi północ-południe skrajem zachodnim sięgającym aż po rzekę Grabową.

Najbardziej na południowy-zachód obszaru znajduje się skupisko w rejonie Rekowa i Garbna. Zlokalizowanych jest tutaj dużo osad.

Na północny-wschód od tego skupiska znajduje się kolejne w rejonie Jacinek i Rosochy, mocno wydłużone po osi północ-południe.

Niewątpliwie największym jest skupisko polanowskie, do którego ciążą stanowiska ze Smug, Źdżar, Strzeżewa. O znaczeniu tego skupiska piszemy nieco wyżej.

Na wschód od niego znajduje się skupisko rzeczyckie o dużym nasyceniu osad, wydłużone po osi wschód-zachód.

Niewielkie, ale stosunkowo zwarte są skupiska w Chociminie i Rekowie zlokalizowane w południowej części gminy.

Ze względu na bardzo dużą ilość stanowisk archeologicznych granice tak wyróżnionych skupisk są płynne. W wielu wypadkach brak jest jednoznacznej, przestrzennej granicy między poszczególnymi skupiskami. W naszym przypadku wynikają one z faktu występowania stanowisk z tego samego przedziału chronologicznego, bądź uwzględnione zostały warunki topograficzno-hydrograficzne terenu. Niewątpliwie najistotniejszym czynnikiem wpływającym na zasiedlenie tych terenów miała rzeka Grabowa wraz z jej doliną, a także inne rzeczki i jeziora stosunkowo licznie występujące na terenie gminy. Także niebagatelny wpływ miały korzystne warunki glebowe wykształcone wzdłuż doliny rzeki.

Przy tak wyróżnionych skupiskach poza ich zasięgiem znalazła się pewna, niewielka grupa stanowisk. W zasadzie nie mają one większego znaczenia dla oceny osadnictwa gminy Polanów. Tak przedstawiony zasób archeologiczny gminy poddano ocenie konserwatorskiej celem wytypowania określonych stref konserwatorskich stanowisk i ich ochrony.

Wyróżnione strefy ochrony konserwatorskiej to:

Strefa W. I – pełna ochrona archeologiczno-konserwatorska stanowiska

Strefa W. II – częściowa ochrona archeologiczno-konserwatorska stanowiska

Strefa W. III – ograniczona ochrona archeologiczno-konserwatorska stanowiska

Dla tak wyróżnionych stref obowiązuje zróżnicowany zakres ochrony konserwatorskiej stanowiska archeologicznego.

W strefie W. I – pełnej ochrony konserwatorskiej obowiązuje:

- zakaz wszelkiej działalności inżynierskiej, budowlanej i innej
- zachowanie istniejącego układu topograficznego wraz z obiektem ujętym w rejestrze zabytków i w ewidencji

wystąpienie o wytyczne do WKZ (WOSOZ) w Koszalinie w przypadku podjęcia jakiegokolwiek działalności na terenie objętym granicami strefy, a wynikającej ze sposobu użytkowania terenu.

W strefie W. II – częściowej ochrony konserwatorskiej obowiązuje:

- zalecenie zaniechania realizacji obiektów kubaturowych
- inwestowanie odbywać się może pod warunkiem powiadomienia WKZ w terminie 6 miesięcy przed przystąpieniem do prac w celu przeprowadzenia badań ratunkowych
- przeprowadzenie na koszt inwestora wyprzedzających badań wykopaliskowych.

W strefie W. III – ograniczonej ochrony konserwatorskiej obowiązuje:

- powiadomienie WKZ w Koszalinie w terminie 3 miesięcy przed przystąpieniem do prac o zamiarze ich rozpoczęcia
- przeprowadzenie na koszt inwestora interwencyjnych prac archeologicznych.

Z terenu gminy do rejestru zabytków zostały wpisane następujące stanowiska archeologiczne:

- Krąg - nr rej. 727 z dn. 25.06.1969 r.
- Polanów nr rej. 731 z dn. 25.06.1969 r.
- Polanów – nr rej. 732 z dn. 25.06.1969 r.
- Polanów nr rej. 733 z dn. 25.06.1969 r.
- Żydowo – nr rej. 291 z dn. 1.08.1960 r.

Stanowiska zaklasyfikowane do strefy W. I ochrony stanowisk archeologicznych Gmina Polanów

Nr stan. w wykazie	Miejscowość	Nr stan. w miejscowości	Nr stan. na arkuszu	Chronologia	Funkcja
333	POLANÓW	4	10/16-26	WS/SR	G
384	- " -	7	31416-26	WS	O
388	RACIBÓRZ POL.	1	5/17-26	WS	G
427	ŻYDOWO	10	9/18-26	KŁŻ, WS	G, G
605	KRĄG	3	12/14-26	SR	G
421	ŻYDOWO	8	8/18-26	WS	C

Stanowiska zaklasyfikowane do strefy W. II ochrony stanowisk archeologicznych Gmina Polanów

Nr stan. w wykazie	Miejscowość	Nr stan. w miejscowości	Nr stan. na arkuszu	Chronologia	Funkcja
5	BOŻENICE	3	11/15-25	KPM	C
16	DOMACHOWO	1	8/15-25	KŁŻ	C
117	NACŁAW	27	28/16-24	N, KPM	LX, C
142	REKOWO	17	67/16-24	N, WR-KWL	LX, O
148	- " -	51	101/16-24	SR, WS	O, LX
167	- " -	31	81/16-24	WS, SR	O, LX
181	GARBNO	7	39/16-24	KPM	C?
294	ŚWIERCZYNA	21	41/15-25	N, WS	LX, O
298	- " -	1	22/15-25	KPM	C
319	SMUGI		132/16-	SR	MIEJSCE KULTU

342	POLANÓW	9	25 56/16- 25	WR,WS,SR	LX,C,O
392	TRZEBAW	1	33/17- 25	WS	O
393	- " -	2	34/17- 25	WS	O
422	- " -	3	14/18- 26	WS	O
435	KĘPINY	3	46/18- 26	KŁŻ,WS	O,O
441	- " -	2	49/18- 26	WS	C
455	RZECZYCA MAŁA	17	8/16-27	KŁŻ,R,WS	O,O,O
507	WARBLEWO	7	103/16- 26	WS/SR	OBIEKT KULTOWY

Stanowiska zaklasyfikowane do strefy W. III ochrony stanowisk archeologicznych
Gmina Polanów

Nr stan. w wykazie	Miejscowość	Nr stan. w miejscowości	Nr stan. na arkuszu	Chronologia	Funkcja
1	BOŻENICE	5	53/14- 25	EK	LX
2	- " -	6	54/14- 25	EK,KŁŻ	LX,LX
3	- " -	7	55/14- 25	WS	O
4	- " -	9	57/14- 25	EK	LX
6	RYSZCZEWKO	1	13/15- 25	KŁŻ	LX
7	- " -	4	16/15- 25	SR	LX
8	- " -	5	17/15- 25	SR	LX
9	- " -	7	19/15- 25	EK	LX
10	- " -	8	20/15- 25	SR	LX
11	DOMACHOWO	4	3/15-25	EK	LX
12	- " -	5	4/15-25	SR	LX
13	- " -	6	5/15-25	SR	LX
14	- " -	7	6/15-25	EK,SR	LX,LX
15	- " -	8	7/15-25	EK	LX
17	BUKOWO	11	82/15- 25	N	LX
18	- " -	6	77/15- 25	N	LX
19	- " -	5	76/15- 25	SR	LX
20	- " -	1	90/15- 24	WB	LX
21	- " -	3	89/15- 24	KŁŻ	LX
22	- " -	2	88/15- 24	EK	LX
23	KRYTNO	14	58/15- 24	WS	X

24	- " -	13	57/15-24	EK,WS	LX,O
25	- " -	12	56/15-24	SR	LX
26	- " -	11	55/15-24	EK,WS,SR	LX,LX,LX
27	- " -	15	59/15-24	KPM,SR	O,LX
28	- " -	10	54/15-24	WS	LX
29	- " -	9	53/15-24	EK,R,WS	LX,O,O
30	- " -	4	48/15-24	WS	O
31	- " -	3	47/15-24	WS	O
32	- " -	5	49/15-24	EK,WS	LX,LX
33	- " -	6	50/15-24	WS,SR	LX,LX
34	- " -	19	65/15-24	KŁŻ	LX
35	- " -	24	70/15-24	KŁŻ	O
36	- " -	30	76/15-24	KPM,WS	LX,LX
37	- " -	34	80/15-24	WS	O
38	- " -	29	75/15-24	KŁŻ,WS	LX,LX
39	- " -	28	74/15-24	KPM	O
40	- " -	25	71/15-24	WR	O
41	- " -	23	69/15-24	KŁŻ,WS	LX,O
42	- " -	26	72/15-24	EK,WS	LX,O
43	- " -	31	77/15-24	KPM	LX
44	- " -	33	79/15-24	EK,KPM	LX,O
45	- " -	32	78/15-24	KŁŻ	O
46	- " -	27	73/15-24	KŁŻ,WS	LX,O
47	- " -	35	81/15-24	KŁŻ,WR	O,LX
48	- " -	36	82/15-24	EK,KŁŻ	LX,X
49	- " -	37	83/15-24	EK,KŁŻ,WS	LX,LX,O
50	- " -	38	84/15-24	WS,SR	LX,LX
51	- " -	39	85/15-24	WS	LX
52	- " -	40	86/15-24	EK,WS	LX,X
53	- " -	41	87/15-24	R	LX
54	- " -	22	68/15-24	WS	LX
55	- " -	21	67/15-	WS	LX

56	- " -	20	24 66/15- 24	STAR,SR	LX,X
57	- " -	18	62/15- 24	WS,SR	LX,LX
58	- " -	17	61/15- 24	EK,STAR	LX,LX
59	SOWINKO	6	93/15- 24	WS	LX
60	- " -	11	102/15- 24	WS	LX
61	- " -	12	103/15- 24	STAR	LX
62	- " -	13	104/15- 24	WS	O
63	NOWA KOŚCIERNICZKA	1	107/15- 24	SR	LX
64	POWIDZ	11	12/15- 24	WS	LX
65	- " -	12	13/15- 24	KPM	O
66	- " -	8	9/15-24	STAR	LX
67	- " -	3	4/15-24	KŁŻ,WS	LX,O
68	- " -	1	2/15-24	WS	LX
69	KOŚCIERNICA	10	88/15- 23	WS	LX
70	- " -	9	87/15- 23	KPM	O
71	- " -	8	86/15- 23	SR	LX
72	- " -	7	85/15- 23	SR	X
73	- " -	6	84/15- 23	SR	X
74	- " -	5	83/15- 23	SR	LX
75	- " -	1	79/15- 23	SR	LX
76	- " -	2	80/15- 23	STAR	LX
77	- " -	11	89/15- 23	SR	LX
78	- " -	3	81/15- 23	LP,SR	LX,LX
79	- " -	16	94/15- 23	KŁŻ,SR	X,X
80	- " -	14	92/15- 23	SR	LX
81	- " -	12	90/15- 23	WS	LX
82	- " -	13	91/15- 23	SR	X
83	- " -	15	93/15- 23	SR	LX
84	- " -	17	95/15- 23	N,WS,	LX,LX
85	- " -	18	96/15- 23	WS,SR	LX,LX
86	- " -	19	97/15- 23	WS	LX
87	- " -	20	98/15- 23	WS	LX
88	- " -	22	100/15-	KPM	O

89	- " -	24	23 102/15- 23	KPM	O
90	- " -	23	101/15- 23	KPM	O
91	- " -	25	103/15- 23	KPM	O
92	- " -	21	99/15- 23	KPM,SR	O,LX
93	MIROTKI	2	20/14- 23	KPM	O
94	- " -	5	76/15- 23	KPM,SR	O,X
95	- " -	6	77/15- 23	N,KPM	LX,O
96	- " -	4	75/15- 23	KPM,WS	O,O
97	- " -	3	74/15- 23	KPM	O
98	- " -	7	78/15- 23	N,KPM	LX,O
99	NACŁAW	6	2/16-24	N,KPM	LX,LX
100	- " -	7	3/16-24	KPM	O
101	- " -	5	1/16-24	STAR,SR	LX,LX
102	- " -	8	4/16-24	N,KPM	LX,O
103	- " -	10	6/16-24	KPM	LX
104	- " -	9	5/16-24	M	X
105	- " -	13	9/16-24	SR	LX
106	- " -	11	7/16-24	N,K.OKSYW.	LX,X
107	- " -	12	8/16-24	K.OKSYW.	LX
108	- " -	17	13/16- 24	EK,WS,SR	LX,LX,LX
109	- " -	14	10/16- 24	EK	LX
110	- " -	15	11/16- 24	SR	LX
111	- " -	16	12/16- 24	N,SR	LX,LX
112	- " -	19	19/16- 24	KPM	LX
113	- " -	20	20/16- 24	SR	LX
114	- " -	32	33/16- 24	KPM	CC?
115	- " -	31	32/16- 24	EK,WS	LX,X
116	- " -	26	27/16- 24	WS	LX
118		29	30/16- 24	N,WS	LX,LX
119	- " -	28	29/16- 24	WS	LX
120	- " -	25	26/16- 24	WS	LX
121	- " -	24	24/16- 24	EK,STAR	LX,LX
122	- " -	22	22/16- 24	EK	LX
123	- " -	21	21/16- 24	SR	LX
124	- " -	18	18/16- 24	EK,WS	LX.LX
125	NADBÓR	2	25/16-	WS	O

126	- " -	1	24 1/16-25	EK	LX
127	REKOWO	12	62/16- 24	N,WR-KWL	X,O
128	- " -	5	55/16- 24	EK	LX
129	- " -	3	53/16- 24	EK,KPM	LX,LX
130	- " -	2	52/16- 24	N,STAR	LX,LX
131	- " -	1	51/16- 24	WR?KWL?	O
132	- " -	4	54/16- 24	EK,SR	LX,LX
133	- " -	7	57/16- 24	WS	O
134	- " -	6	56/16- 24	KŁŻ	O
135	- " -	8	58/16- 24	KŁŻ	O
136	- " -	9	59/16- 24	EK,WS,SR	LX,LX,LX
137	- " -	10	60/16- 24	N,SR	LX,LX
138	- " -	11	61/16- 24	SR	LX
139	- " -	14	64/16- 24	KPM,SR	LX,LX
140	- " -	15	65/16- 24	WR-KWL	O
141	- " -	16	66/16- 24	WR-KWL	O
143	- " -	18	68/16- 24	N,R,WS	LX,LX,O
144	- " -	19	69/16- 24	N,WR-KWL	LX,O
145	- " -	21	71/16- 24	SR	LX
146	- " -	53	103/16- 24	N,WR-KWL	LX,O
147	- " -	52	102/16- 24	WR-KWL	LX
149	- " -	50	100/16- 24	EK,STAR,WS	LX,LX,O
150	- " -	49	99/16- 24	STAR,SR	LX,LX
151	- " -	47	97/16- 24	PR,SR	O,LX
152	- " -	46	96/16- 24	WR-KWL	LX
153	- " -	44	94/16- 24	WS	X
154	- " -	45	95/16- 24	WS	LX
155	- " -	43	93/16- 24	WS	X
156	- " -	42	92/16- 24	N,STAR,WS	LX,LX,LX
157	- " -	41	91/16- 24	KŁŻ	O
158	- " -	40	90/16- 24	WS	LX
159	- " -	39	89/16-	STAR,SR	LX,LX

160	- " -	38	24 88/16- 24	EK,WS,SR	LX,LX,LX
161	- " -	37	87/16- 24	SR	O
162	- " -	25	75/16- 24	WS,SR	X,LX
163	- " -	26	76/16- 24	WS,SR	LX,LX
164	- " -	36	86/16- 24	WS,SR	LX,LX
165	- " -	35	85/16- 24	N,WS	LX,O
166	- " -	34	84/16- 24	SR	X
168	- " -	33	83/16- 24	KŁŻ	LX
169	- " -	32	82/16- 24	WS,SR	O,LX
170	- " -	29	79/16- 24	WS,SR	O,LX
171	- " -	30	80/16- 24	EK,SR	LX,LX
172	- " -	28	78/16- 24	SR	LX
173	- " -	27	77/16- 24	KŁŻ,SR	O,LX
174	- " -	24	74/16- 24	WS,SR	LX,LX
175	- " -	23	73/16- 24	STAR,WS,SR	LX,X,LX
176	GARBNO	2	34/16- 24	EK,WS	LX,LX
177	- " -	3	35/16- 24	STAR	O
178	- " -	4	36/16- 24	WS	O
179	- " -	6	38/16- 24	N,WS	LX,LX
180	- " -	5	37/16- 24	N	LX
181	- " -	7	39/16- 24	KPM	C?
182	- " -	16	48/16- 24	MOPR-K.OKSYW.	LX
183	- " -	17	50/16- 24	WS,SR	LX,LX
184	- " -	15	47/16- 24	SR	LX
185	- " -	14	46/16- 24	SR	LX
186	- " -	13	45/16- 24	WS,SR	X,X
187	- " -	12	44/16- 24	WS	LX
188	- " -	11	43/16- 24	WS,SR	LX,LX
189	- " -	8	40/16- 24	KŁŻ,SR	LX,LX
190	- " -	10	42/16- 24	N?	LX
191	KARSINKA	3	9/17-24	SR	LX
191a	- " -	4	10/17-	SR	LX

192	- " -	2	24 2/17-24	N/B	LX
193	- " -	4	4/17-24	KPM,SR	X,LX
194	- " -	6	6/17-24	STAR	LX
195	SZCZERBIN	1	13/17- 24	EK	LX
196	- " -	2	14/17- 24	STAR	LX
197	CETUŃ	1	1/17-25	KPM	O
198	- " -	2	2/17-25	WS	O
199	- " -	3	3/17-25	R	LX
200	- " -	4	4/17-25	M,KPM	LX,X
201	- " -	5	5/17-25	WS	LX
202	- " -	6	6/17-25	SR	LX
203	- " -	7	7/17-25	SR	LX
204	- " -	8	8/17-25	EK,SR	LX,LX
205	- " -	12	12/17- 25	SR	LX
206	- " -	11	11/17- 25	M,SR	LX,LX
207	- " -	13	13/17- 25	STAR,SR	LX,LX
208	ROSOCHA	34	23/17- 25	EK,R,SR	LX,LX,LX
209	- " -	31	20/17- 25	SR	LX
210	- " -	32	21/17- 25	STAR,SR	LX,LX
211	- " -	30	19/17- 25	WS,SR	LX,LX
212	- " -	29	18/17- 25	WS,SR	LX,LX
213	- " -	28	17/17- 25	WS,SR	LX,LX
214	- " -	27	16/17- 25	SR	LX
215	- " -	26	15/17- 25	R,SR	LX,LX
216	- " -	25	14/17- 25	STAR,SR	LX,LX
217	- " -	12	118/16- 25	R,SR	LX,O
218	- " -	11	117/16- 25	R,WS,SR	LX,X,O
219	- " -	13	119/16- 25	R,SR	LX,LX
220	- " -	7	113/16- 25	WS	LX
221	- " -	10	116/16- 25	STAR,SR	LX.LX
222	- " -	14	120/16- 25	STAR	LX
223	- " -	20	126/16- 25	SR	LX
224	- " -	19	125/16- 25	KPM,SR.	O,LX
225	- " -	24	131/16- 25	SR	O
226	- " -	21	127/16- 25	SR	LX
227	- " -	22	128/16- 25	WS,SR	LX,X
228	- " -	23	129/16-	KPM	X

229	- " -	17	25 123/16- 25	EK,KPM	LX,X
230	- " -	9	115/16- 25	WS	LX
231	- " -	16	122/16- 25	EK,WS,SR	LX,LX,X
232	- " -	18	124/16- 25	SR	O
233	JACINKI	31	34/16- 25	STAR	LX
234	- " -	30	33/16- 25	EK,STAR	LX,LX
235	- " -	29	32/16- 25	R,WS	X,LX
236	- " -	33	36/16- 25	KŁŻ	O
237	- " -	32	35/16- 25	SR	LX
238	- " -	28	31/16- 25	R,SR	O,LX
239	- " -	23	26/16- 25	R,SR	LX,X
240	- " -	26	29/16- 25	R,SR	LX,LX
241	- " -	27	30/16- 25	KŁŻ,SR	LX,X
242	- " -	1	25/16- 25	KCSz-I/IIIB	LX
243	- " -	24	27/16- 25	SR	X
244	- " -	25	28/16- 25	SR	X
245	- " -	22	24/16- 25	EK,WS	LX,LX
246	- " -	13	14/16- 25	SR	X
247	- " -	14	15/16- 25	EK,SR	LX,LX
248	- " -	16	17/16- 25	N/WB,R,SR	LX,LX,LX
249	- " -	19	20/16- 25	R,SR	LX,LX
250	- " -	21	22/16- 25	STAR,SR	LX,LX
251	- " -	38	41/16- 25	SR	LX
252	- " -	36	39/16- 25	SR	X
253	- " -	35	38/16- 25	SR	O
254	- " -	34	37/16- 25	SR	LX
255	- " -	10	11/16- 25	SR	LX
256	- " -	2	23/16- 25	WR	O?
257	- " -	9	10/16- 25	R,SR	LX,X
258	- " -	20	21/16- 25	WS	LX
259	- " -	15	16/16- 25	SR	X

260	- " -	17	18/16-25	KPM,PR,SR	LX,LX,LX
261	- " -	11	12/16-25	R,SR	LX,LX
262	- " -	12	13/16-25	M/N	LX
263	- " -	18	19/16-25	SR	LX
264	- " -	37	40/16-25	PR	O
265	- " -	7	8/16-25	PR,SR	O,LX
266	- " -	8	9/16-25	R,SR	LX,LX
267	- " -	5	6/16-25	PL/WR,SR	O,LX
268	- " -	6	7/16-25	R	O
269	- " -	4	5/16-25	PR,SR	LX,LX
270	- " -	3	4/16-25	SR	LX
271	DADZEWO	2	3/16-25	SR	LX
272	- " -	1	2/16-25	EK	LX
273	ŚWIERCZYNA	52	73/15-25	WS	X
274	- " -	51	72/15-25	KŁŻ	LX
275	- " -	49	70/15-25	R	O
276	- " -	46	67/15-25	WS	LX
277	- " -	44	65/15-25	SR	LX
278	- " -	45	66/15-25	SR	LX
279	- " -	43	64/15-25	SR	LX
280	- " -	41	61/15-25	EK	LX
281	- " -	38	58/15-25	KŁŻ,SR	LX,X
282	- " -	34	54/15-25	WS,SR	LX,LX
283	- " -	32	52/15-25	N,WS	LX,LX
284	- " -	36	56/15-25	KŁŻ,SR	LX,LX
285	- " -	35	55/15-25	N,STAR	LX,LX
286	- " -	30	50/15-25	EK,R,SR	LX,LX,LX
287	- " -	29	49/15-25	R,SR	LX,X
288	- " -	31	51/15-25	EK	LX
289	- " -	26	46/15-25	N	LX
290	- " -	24	44/15-25	STAR	X
291	- " -	23	43/15-25	WS	O
292	- " -	25	45/15-25	STAR	LX
293	- " -	22	42/15-25	N	LX
295	- " -	19	39/15-25	EK	LX
296	- " -	20	40/15-	SR	LX

297	- " -	17	25 37/15- 25	KŁŻ	LX
299	- " -	3	23/15- 25	KŁŻ	LX
300	- " -	8	28/15- 25	KPM	X
301	- " -	9	29/15- 25	WS	O
302	- " -	6	26/15- 25	KPM	LX
303	- " -	7	27/15- 25	R,STAR	LX,LX
304	- " -	10	30/15- 25	EK,KŁŻ	LX,O
305	- " -	11	31/15- 25	WS	LX
306	- " -	13	33/15- 25	STAR	LX
307	- " -	16	36/15- 25	KŁŻ	LX
308	- " -	14	34/15- 25	WS	X
309	- " -	42	63/15- 25	SR	LX
310	KNIEJA	4	44/16- 25	EK,KŁŻ,SR	LX,LX,LX
311	- " -	5	45/16- 25	EK,KPM,SR	LX,O,LX
312	- " -	1	1/16-26	EK	LX
313	- " -	2	2/16-26	SR	LX
314	- " -	3	3/16-26	KŁŻ,SR	O,LX
315	ŻDŻARY	1	43/16- 25	STAR,SR	LX,O
316	GILEWO	1	42/16- 25	SR	LX
317	- " -	2	107/16- 25	SR	LX
318	- " -	3	108/16- 25	WS,SR	LX,LX
320	POLANÓW	32	46/16- 25	WS	O
321	- " -	33	47/16- 25	EK,WS	LX,O
322	- " -	35	49/16- 25	EK,WS,SR	LX,O,O
323	- " -	34	48/16- 25	WS,SR	LX,LX
324	- " -	36	50/16- 25	NWB,WS	LX,LX
325	- " -	37	51/16- 25	STAR,WS,SR	LX,LX,O
326	- " -	40	54/16- 25	KŁŻ,WS	X,O
327	- " -	39	53/16- 25	NWB,SR	LX,LX
328	- " -	11	4/16-26	KŁŻ,WS,SR	LX,LX,LX
329	- " -	12	5/16-26	STAR,WS,SR	LX,LX,LX
330	- " -	13	6/16-26	STAR,KPM,SR	LX,LX,LX
331	- " -	14	7/16-26	WS,SR	O,O
332	- " -	15	8/16-26	STAR,SR	LX,X
334	- " -	56	72/16- 25	EK,KŁŻ,SR	LX,LX,X

335	- " -	55	71/16-25	KŁŻ,SR	LX,O
336	- " -	53	69/16-25	SR	X
337	- " -	54	70/16-25	SR	O
338	- " -	3	59/16-25	WS	O?
339	- " -	43	58/16-25	N/WB,WS,SR	LX,LX,O
340	- " -	42	57/16-25	EK,SR	LX,X
341	- " -	41	55/16-25	SR	O
343	- " -	44	60/16-25	M/N,WS,SR	LX,O,O
344	- " -	52	68/16-25	SR	LX
345	- " -	46	62/16-25	EK,WS,SR	LX,LX,O
346	- " -	47	63/16-25	SR	LX
347	- " -	48	64/16-25	KŁŻ	O
348	- " -	49	65/16-25	KPM,SR	LX,LX
349	- " -	51	67/16-25	KPM,SR	LX,O
350	- " -	82	106/16-25	EK,SR	LX,LX
351	- " -	81	105/16-25	SR	X
352	- " -	80	104/16-25	SR	X
353	- " -	79	103/16-25	SR	LX
354	- " -	57	73/16-25	SR	LX
355	- " -	59	75/16-25	EK,SR	LX,LX
356	- " -	58	74/16-25	SR	X
357	- " -	62	78/16-25	SR	O
358	- " -	60	76/16-25	WS,SR	LX,O
359	- " -	61	77/16-25	M/N,SR	LX,O
360	- " -	63	87/16-25	WS,SR	LX,X
361	- " -	78	102/16-25	SR	O
362	- " -	77	101/16-25	SR	LX
363	- " -	76	100/16-25	SR	LX
364	- " -	75	99/16-25	SR	LX
365	- " -	74	98/16-25	SR	O
366	- " -	73	97/16-25	SR	X
367	- " -	70	94/16-	SR	LX

368	- " -	64	25 88/16- 25	WS,SR	O,X
369	- " -	65	89/16- 25	STAR,WS	LX,O
370	- " -	66	90/16- 25	SR	O
371	- " -	72	96/16- 25	WR,SR	LX,LX
372	- " -	71	95/16- 25	R,SR	O,O
373	- " -	68	92/16- 25	SR	O
374	- " -	67	91/16- 25	SR	O
375	- " -	69	93/16- 25	PR,WS,SR	X,LX,O
376	- " -	22	19/16- 26	SR	LX
377	- " -	21	18/16- 26	SR	X
378	- " -	20	17/16- 26	KŁŻ,WS,SR	LX,LX,X
379	- " -	19	16/16- 26	KŁŻ?,WS	LX,LX
380	- " -	18	15/16- 26	EK,SR	LX,LX
381	- " -	23	104/16- 26	KPM,WS,SR	O,O,LX
382	- " -	1	12/16- 26	KPM	C
383	- " -	17	11/16- 26	EK,WS	LX,O
385	- " -	8	14/16- 26	KŁŻ,SR	O,LX
386	STRZEŻEWO	1	105/16- 26	KPM,WS	O,O
387	- " -	3	107/16- 26	EK,WS	LX,O
389	KANIA	1	4/17-26	KPM	LX
390	DAROMIERZ POL.	1	36/17- 25	WS,SR	O,LX
391	TRZEBAW	3	35/17- 25	EK,KPM	LX,LX
394	ŁOKWICA	1	1/17-25	STAR	LX
395	- " -	2	2/17-25	KPM	LX
396	DZIKOWO	1	32/17- 25	EK,SR	LX,LX
397	WIETRZNO	3	25/17- 25	STAR	LX
398	CHOCIMINO	6	37/17- 25	N	LX
399	- " -	7	38/17- 25	WS,SR	O,LX
400	- " -	20	52/17- 25	SR	LX
401	- " -	21	53/17- 25	R	X
402	- " -	11	43/17- 25	WS,SR	LX,LX
403	- " -	10	42/17- 25	SR	LX
404	- " -	9	41/17-	WS,SR	LX,LX

405	- " -	12	25 44/17- 25	SR	LX
406	- " -	14	46/17- 25	SR	LX,LX
407	- " -	13	45/17- 25	WS,SR	LX,LX
408	- " -	15	47/17- 25	EK,SR	LX,LX
409	- " -	18	50/17- 25	EK,KŁŻ,SR	LX,LX,LX
410	- " -	19	51/17- 25	WS,SR	O,LX
411	- " -	17	49/17- 25	STAR,SR	LX,LX
412	- " -	16	48/17- 25	SR	LX
413	- " -	2	11/18- 25	SR	LX
414	- " -	3	12/18- 25	WS,SR	LX,LX
415	- " -	4	13/18- 25	KPM,WS	LX,LX
416	- " -	5	14/18- 25	M	LX
417	PYSZKI ŻYDOWO	1	7/17-26	SR	LX
418		29	2/18-26	SR	LX
419		31	4/18-26	SR	LX
420	- " -	32	5/18-26	SR	LX
423	- " -	7	10/18- 26	KŁŻ,WS	O,O
424	- " -	22	12/18- 26	KŁŻ	X
425	- " -	23	13/18- 26	STAR	LX
426	- " -	24	11/18- 26	WS	LX
428	- " -	34	7/18-26	EK	LX
429	- " -	33	6/18-26	STAR,SR	LX,LX
430	- " -	27	34/18- 26	KWL	O
431	- " -	41	41/18- 26	SR	LX
432	PIASKOWO	1	44/18- 26	KŁŻ	O
433	- " -	2	45/18- 26	KŁŻ	O
434	KĘPINY	5	47/18- 26	KŁŻ	X
436	- " -	10	55/18- 26	SR	LX
437	- " -	9	54/18- 26	KPM,WS	LX,LX
438	- " -	4	48/18- 26	WS	X
439	- " -	7	52/18- 26	N	LX
440	- " -	6	51/18- 26	KŁŻ	O
442	GOŁOGÓRA	5	21/19- 26	M	LX
443	- " -	7	23/19- 26	SR	LX

444	RZECZYCA MAŁA	5	58/16-26	SR	LX
445	- " -	6	59/16-26	KPM	LX
446	- " -	7	60/16-26	WS,SR	LX,LX
447	- " -	25	16/16-27	EK	LX
448	- " -	24	15/16-27	KŁŻ,SR	LX,X
449	- " -	23	14/16-27	SR	LX
450	- " -	21	12/16-27	KŁŻ	LX
451	- " -	22	13/16-27	KŁŻ	LX
452	- " -	20	11 /16-27	SR	LX
453	- " -	19	10/16-27	SR	LX
454	- " -	8	9/16-27	KŁŻ	LX
456	- " -	16	7/16-27	WS	O
457	- " -	15	6/16-27	KŁŻ,WS	LX,O
458	- " -	14	5/16-27	WS	LX
459	- " -	10	1/16-27	SR	LX
460	- " -	11	2/16-27	KŁŻ	O
461	- " -	13	4/16-27	KŁŻ	O
462	- " -	3	56/16-26	SR	X
463	- " -	1	54/16-26	KPM	LX
464	- " -	2	55/16-26	KPM	O
465	RZECZYCA WIELKA	7	69/16-26	STAR	O
466	- " -	8	70/16-26	KŁŻ,WS,SR	O,O,X
467	- " -	1	63/16-26	KŁŻ,KPM,OWR	C,C,C
468	- " -	10	72/16-26	SR	LX
469	- " -	9	71/16-26	KŁŻ,SR	O,LX
470	- " -	18	80/16-26	EK,KŁŻ,WS,SR	LX,O,O,LX
471	- " -	17	79/16-26	KŁŻ,WS,SR	O,O,LX
472	- " -	16	78/16-26	KŁŻ,SR	O,LX
473	- " -	15	77/16-26	SR	LX
474	- " -	14	76/16-26	KŁŻ,WS	O,O
475	- " -	27	89/16-26	KŁŻ,SR	O,LX
476	- " -	32	94/16-26	SR	LX
477	- " -	31	93/16-26	SR	LX
478	- " -	30	92/16-26	KŁŻ	LX
479	- " -	29	91/16-26	EK	LX

480	- " -	33	95/16-26	KŁŻ	LX
481	- " -	34	96/16-26	KŁŻ,SR	O,LX
482	- " -	38	100/16-26	STAR	X
483	- " -	40	102/16-26	WS	O
484	- " -	37	99/16-26	SR	LX
485	- " -	36	98/16-26	EK?	C?
486	- " -	49	116/16-26	EK	LX
487	- " -	50	117/16-26	KPM	X
488	- " -	41	108/16-26	EK	LX
489	- " -	51	118/16-26	EK,STAR	LX,LX
490	- " -	52	119/16-26	EK	LX
491	- " -	48	115/16-26	EK,WS	LX,LX
492	- " -	42	109/16-26	EK,WS	LX,O
493	- " -	44	111/16-26	EK,WS	LX,LX
494	- " -	43	110/16-26	WS,SR	O,O
495	- " -	45	112/16-26	STAR,SR	LX,LX
496	- " -	23	85/16-26	KŁŻ,SR	LX,LX
497	- " -	22	84/16-26	EK,WS,SR	LX,LX,LX
498	- " -	25	87/16-26	KŁŻ	LX
499	- " -	24	86/16-26	SR	LX
500	- " -	19	81/16-26	SR	LX
501	- " -	13	75/16-26	SR	LX
502	- " -	12	74/16-26	EK	LX
503	- " -	26	88/16-26	EK	LX
504	- " -	21	83/16-26	WS	LX
505	- " -	46	113/16-26	EK,KPM	LX,LX
506	- " -	47	114/16-26	?	O
508	- " -	23	37/16-26	WS,SR	LX,X
509	- " -	22	36/16-26	SR	O
510	- " -	8	22/16-26	WS	LX
511	- " -	21	35/16-26	SR	LX
512	- " -	10	24/16-	SR	LX

513	- " -	13	26 23/16- 26	SR	LX
514	- " -	18	32/16- 26	SR	LX
515	- " -	17	31/16- 26	SR	LX
516	- " -	16	30/16- 26	EK,SR	LX,LX
517	- " -	20	34/16- 26	EK,SR	LX,LX
518	- " -	19	33/16- 26	WS,SR	LX,LX
519	- " -	14	28/16- 26	EK	LX
520	- " -	12	26/16- 26	WS	LX
521	- " -	13	27/16- 26	SR	LX
522	- " -	11	25/16- 26	SR	LX
523	ROCHOWO	11	52/16- 26	SR	LX
524	- " -	10	51/16- 26	SR	LX
525	- " -	9	50/16- 26	EK	LX
526	- " -	8	49/16- 26	SR	LX
527	- " -	6	47/16- 26	SR	LX
528	- " -	5	46/16- 26	EK	LX
529	- " -	4	45/16- 26	EK	LX
530	- " -	3	44/16- 26	SR	LX
531	- " -	1	56/15- 26	SR	LX
532	WIELIN	35	48/15- 26	SR	LX
533	- " -	33	46/15- 26	SR	LX
534	- " -	34	47/15- 26	WS,SR	LX,X
535	- " -	32	45/15- 26	SR	X
536	- " -	18	31/15- 26	SR	LX
537	- " -	19	32/15- 26	SR	O
538	- " -	20	33/15- 26	WS,SR	X,O
539	- " -	21	34/15- 26	SR	X
540	- " -	28	41/15- 26	WS,SR	O,X
541	- " -	29	42/15- 26	SR	O
542	- " -	30	43/15- 26	SR	LX
543	- " -	26	39/15- 26	STAR,SR	LX,LX

544	- " -	27	40/15-26	SR	LX
545	- " -	25	38/15-26	STAR,SR	LX,LX
546	- " -	24	37/15-26	STAR,SR	X,O
547	- " -	23	36/15-26	WS,SR	LX,LX
548	- " -	22	35/15-26	SR	LX
549	- " -	2	15/15-26	STAR	LX
550	- " -	3	16/15-26	WS,SR	O,X
551	- " -	5	18/15-26	STAR,SR	LX,LX
552	- " -	9	22/15-26	KŁŻ-KPM,WS,SR	O,X,O
553	- " -	17	30/15-26	WS,SR	O,O
554	MIROTKI	1	19/14-23	KPM,SR	X,LX
555	WIELIN	8	21/15-26	KŁŻ-KPM,WS,SR	O,O,X
556	- " -	16	29/15-26	KŁŻ,WS,SR	O,O,X
557	- " -	15	28/15-26	WS,SR	LX,LX
558	- " -	14	27/15-26	STAR,SR	O,O
559	- " -	11	24/15-26	KŁŻ	O
560	- " -	13	26/15-26	WS,SR	X,LX
561	- " -	12	25/15-26	STAR,SR	X,X
562	BUSZYNO	34	13/15-26	STAR,WS	LX,LX
563	- " -	35	14/15-26	SR	O
564	- " -	32	11/15-26	STAR,SR	LX,X
565	- " -	31	10/15-26	STAR	LX
566	- " -	30	9/15-26	SR	X
567	- " -	29	8/15-26	STAR,SR	X,LX
568	- " -	27	6/15-26	STAR,SR	LX,X
569	- " -	26	5/15-26	R,WS,SR	LX,LX,LX
570	- " -	28	7/15-26	SR	X
571	- " -	24	3/15-26	STAR,SR	X,X
572	- " -	23	2/15-26	SR	X
573	- " -	22	1/15-26	SR	LX
574	- " -	25	4/15-26	KŁŻ-KPM,WS,SR	O,O,O
575	- " -	16	47/14-26	KŁŻ	X
576	- " -	15	46/14-26	SR	LX
577	- " -	11	42/14-26	STAR,SR	O,LX
578	- " -	10	41/14-26	STAR,SR	O,X
579	- " -	12	43/14-26	WS,SR	LX,LX

580	- " -	14	45/14-26	WS,SR	LX,LX
581	- " -	9	40/14-26	KŁŻ	O
582	- " -	8	39/14-26	KŁŻ	O
583	- " -	7	38/14-26	WS,SR	LX,LX
584	- " -	6	37/14-26	SR	LX
585	- " -	4	35/14-26	SR	X
586	- " -	5	36/14-26	SR	X
587	- " -	21	52/14-26	WS,SR	O,LX
588	- " -	17	48/14-26	STAR,SR	X,LX
589	- " -	20	51/14-26	STAR,SR	LX,X
590	KRAŁ	25	24/14-26	SR	LX
591	- " -	24	23/14-26	SR	LX
592	- " -	28	27/14-26	SR	LX
593	- " -	35	34/14-26	SR	X
594	- " -	34	33/14-26	KŁŻ,SR	O,X
595	- " -	33	32/14-26	WS,SR	O,O
596	- " -	32	31/14-26	KŁŻ,WS	O,O
597	- " -	31	30/14-26	SR	LX
598	- " -	30	29/14-26	WS,SR	O,X
599	- " -	20	19/14-26	WS,SR	O,X
600	- " -	19	18/14-26	KPM,SR	X,X
601	- " -	17	16/14-26	KŁŻ	O
602	- " -	16	15/14-26	STAR,SR	X,LX
603	- " -	29	28/14-26	SR	X
604	- " -	4	13/14-26	SR-1495	Z
606	- " -	5	1/14-26	SR	O
607	- " -	7	3/14-26	WS,SR	O,O
608	- " -	6	2/14-26	STAR	LX
609	- " -	9	5/14-26	STAR,SR	LX,LX
610	- " -	8	4/14-26	SR	LX
611	- " -	10	6/14-26	WS	LX
612	- " -	12	8/14-26	WS	O
613	- " -	11	7/14-26	WS,SR	LX,LX
614	- " -	15	11/14-26	SR	X
615	- " -	14	10/14-26	SR	LX
616	- " -	13	9/14-26	STAR,SR	LX,X

617	- " -	21	20/14- 26	STAR,WS	X,O
618	- " -	22	21/14- 26	STAR,SR	X,LX
619	- " -	23	22/14- 26	STAR	LX
620	- " -	26	25/14- 26	WS,SR	X,X
621	- " -	27	26/14- 26	WS,SR	X,X
622	ŻYDOWO	57	8/18-26		

5. Ramowe zapisy dotyczące zasad i zakresu ochrony w proponowanych strefach ochrony konserwatorskiej.

Proponowane strefy ochrony konserwatorskiej (krajobrazu kulturowego) obejmujące wartościowe historycznie zespoły zabudowy i zieleni, a także strefy ochrony ich ekspozycji. Obowiązuje ich uwzględnienie po uściśleniu granic i zasięgu form ochrony przy opracowaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Wprowadza się następujące zasady ochrony:

STREFA A

Strefa ścisłej ochrony układów przestrzennych lub ich fragmentów, utrzymania i rekonstrukcji układu, w której postulaty konserwatorskie mają pierwszeństwo przed innymi; obejmuje obszar o wysokich walorach zabytkowych, stanowiący całość strukturalną (kompozycyjną) zawierającą obiekty o najwyższej wartości. Ochronie podlega rozplanowanie, historyczne linie zabudowy i wielkości działek, zabytkowa zabudowa (wpisana do rejestru lub zakwalifikowana do wpisu), zieleń komponowana (układ i skład gatunkowy) i mała architektura.

Działania ochronne w strefie „A” polegają na zachowaniu i konserwacji istniejących elementów, na odtworzeniu (w miarę możliwości) fragmentów zniszczonych lub zniekształconych, rewaloryzacji zabudowy historycznej, na usunięciu lub przebudowie elementów dysharmonijnych, na eliminacji uciążliwych współczesnych funkcji np. przemysłu, rzemiosła uciążliwego, inwestycji szkodliwych dla środowiska.

W obszarze strefy należy ustalić (sprecyzować w opracowaniu specjalistycznym) zasady zagospodarowania i zabudowy, kształtując ją w nawiązaniu do historycznej — w zakresie

sytuacji, skali i formy bryły, występujących podziałów architektonicznych, wystroju elewacji i użytych materiałów.

Wszelka działalność budowlana wymaga zezwolenia WKZ w trybie określonym Rozporządzeniem Ministra Kultury i Sztuki w sprawie zezwoleń na prowadzenie prac konserwatorskich przy zabytkach i archeologicznych prac wykopaliskowych.

STREFA B

Strefa ochrony układów przestrzennych lub ich fragmentów, w obrębie których zachowało się w dużym stopniu historyczne rozplanowanie i zabudowa o lokalnych wartościach kulturowych; ochronie podlega rozplanowanie, forma architektoniczna zabudowy (istniejącej i uzupełniającej), zieleń komponowana (układ i skład gatunkowy).

Rewaloryzacja i ochrona obszaru polega na utrzymaniu zasadniczych elementów układu przestrzennego, na dostosowaniu nowej zabudowy do istniejącej w zakresie kompozycji układu, skali i bryły, na usunięciu bądź przebudowie obiektów dysharmonijnych. Obowiązuje uzgodnienie dokumentacji projektowej z WKZ.

STREFA K

Strefa ochrony krajobrazu związanego z zespołem zabytkowym oraz tereny zawierające zabytkowe elementy krajobrazu urządzonego (parki, cmentarze, aleje). Ochronie podlega rozplanowanie i kompozycja układu (granice, przebieg alejek i dróg, skład gatunkowy zieleni), elementy małej architektury.

Rewaloryzacja takich terenów polega na restauracji i rekonstrukcji założenia, usunięciu elementów zniekształcających układ oraz na odtworzeniu elementów zniszczonych i usunięciu elementów dysharmonijnych, na wprowadzeniu elementów podnoszących estetyczne wartości tych terenów. Dopuszczalne jest wprowadzenie funkcji ogólnospołecznych (np. rekreacji i wypoczynku) pod warunkiem zabezpieczenia przed zniszczeniem bądź zniekształceniem zabytkowych wartości założenia (obiektu).

Wszelkie prace renowacyjne i porządkowe wymagają uzgodnienia z WKZ, a w przypadku założenia wpisanego do rejestru zabytków uzyskania zezwolenia służb konserwatorskich.

STREFA E

Strefa ochrony ekspozycji zabytkowego układu przestrzennego lub jego elementów; obejmuje obszar umożliwiający ekspozycję zespołu zabytkowego; konieczne jest ograniczenie nowych lokalizacji zabudowy oraz wznoszenie budynków do określonej (przez władze konserwatorskie) wysokości, nie należy wprowadzać upraw leśnych. Lokalizacja obiektów kubaturowych i innych wysokich urządzeń wymaga uzgodnienia z WKZ.

Proponowane strefy ochrony archeologiczno-konserwatorskiej

– Obowiązuje:

Analiza terenów objętych zmianami planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego i udostępnianych w innym trybie pod zabudowę na terenach rolnych pod kątem występowania obiektów archeologicznych i uwzględnienie wymogów ich ochrony na podstawie materiałów załączonego do „Studium” opracowania specjalistycznego w przypadku występowania takich obiektów,

Stosowanie uzgodnień z WKZ w odniesieniu do działań j.w. na terenach, na których występują obiekty zaliczone do stref W-1 i W-2, w szczególności uściślenie ich lokalizacji i określenie zasięgu przestrzennego ochrony (wielkość i granice strefy).

W ustanowionych strefach ochrony archeologiczno-konserwatorskiej obowiązują:

Strefa W-1 – pełnej ochrony konserwatorskiej

- zakaz wszelkiej działalności inżynierskiej, budowlanej i innej związanej z pracami ziemnymi,
- zachowanie istniejącego układu topograficznego wraz z obiektem wpisanym do rejestru,
- występowanie o wytyczne do Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w przypadku podjęcia jakiegokolwiek działalności na terenie objętym granicami strefy.

Strefa W-2 – częściowej ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych

- zachowanie stanowiska ujętego w ewidencji służby ochrony zabytków,
- wyodrębnianie i opiniowanie przez służbę ochrony zabytków wszelkich poczynąń budowlanych, inżynierskich i innych, w tym występowanie o wytyczne.

Strefa W-3 – ograniczonej ochrony konserwatorskiej

powiadomienie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o zamiarze rozpoczęcia prac budowlanych.

W przypadku realizacji inwestycji na terenie objętym granicami stref ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych obowiązuje:

- zawiadomienie służby ochrony zabytków z min. 3 miesięcznym wyprzedzeniem (6 m-cy dla stref W-1 i W-2),
- uzyskanie stosownego zezwolenia służby ochrony zabytków na prowadzenie prac, w tym rozpoczęcie prac ziemnych (strefy W-1, W-2).

6. Zasady ochrony dóbr kultury

Obowiązująca ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami nakłada obowiązki na gminy, na terenie których znajdują się obiekty zabytkowe m.in.

- Rada Gminy może utworzyć park kulturowy, dla którego wójt, burmistrz lub prezydent miasta sporządza plan ochrony parku kulturowego,
- wójt, burmistrz lub prezydent miasta prowadzi gminną ewidencję zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomych z terenu gminy, objętych wojewódzką ewidencją zabytków,

W opracowywanym obecnie projekcie Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego trasa turystyczno-pielgrzymkowa (pieszo-rowerowa) wnioskowana jest do objęcia formą ochrony konserwatorskiej jako park kulturowy „Święte Góry Pomorza”.

Zakres informacji o zabytkach nieruchomych, zawartych w karcie adresowej określa Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 14 maja 2004 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz.U. Nr 124 z 2004 r., poz. 1305).

Ustawa wymienia także działania (wykonywane przy zabytkach wpisanych do rejestru) jakie wymagają pozwoleń wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Są to m.in.:

- prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych,
- wykonywanie robót budowlanych w otoczeniu zabytku,
- prowadzenie badań konserwatorskich, architektonicznych lub archeologicznych,
- przemieszczanie zabytku nieruchomego,
- dokonywanie podziału zabytku nieruchomego,
- umieszczanie na zabytku urządzeń technicznych, tablic, reklam oraz wszelkiego typu napisów.

Gmina poprzez swoje działania powinna dążyć do zachowania we właściwym stanie zabytków znajdujących się na jej terenie. Szczególną opieką powinny zostać objęte miejsca pamięci narodowej i nieczynne cmentarze poprzez: sprzątanie ich otoczenia, odnawianie tablic informacyjnych, remonty dróg dojazdowych itp.

Taką opieką powinny zostać objęte również założenia dworsko – folwarczne (np. Krytno, Kościenica, Karsina) oraz nieużytkowane dwory i pałace (np. Domachowo, Wietrzo). Rewitalizacja tych miejsc powinna wiązać się z nadaniem im nowej funkcji związane z turystyką. Warty uwagi wydaje się być 120 m stalowy most kolejowy nad doliną rzeki Grabowej zwany Czerwonym Mostem. Jest to obiekt historyczny. Przed II wojną światową biegła linia kolejowa łącząca Polanów i Korzybie. W 1945 r., po zajęciu miasta przez Rosjan kolej zlikwidowano, pozostały tylko nazwy ulic: Kolejowa i Dworcowa oraz most. Swą niezwykłość most zawdzięcza barwie - niegdyś pomalowany był na czerwono.

Przez obszar gminy Polanów (południowy brzeg jeziora Bobęcińskiego) przebiega Wał Pomorski nazywany inaczej Pozycją Pomorską. Jest to linia fortyfikacji niemieckich wybudowana w latach trzydziestych na wschodniej granicy Niemiec w rejonie Pojezierza Pomorskiego. Pozycja ta w założeniu twórców miała być tylko tzw. pozycją umocnioną, rozbudowaną pozycją polową osłaniającą rejon koncentracji wojsk i osłaniającą Pomorze Zachodnie w razie uderzenia wojsk polskich.

W zakresie ochrony krajobrazu, działania gminy sprowadzają się do przestrzegania ustaleń obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i nin. studium.

Na obszarach ochrony archeologiczno-konserwatorskiej, podjęcie jakichkolwiek inwestycji związanych z pracami ziemnymi, musi być uzgodnione z Konserwatorem Zabytków Archeologicznych, który uzależni wydanie zgody na podjęcie prac, od zapewnienia sfinansowania przez inwestora nadzoru archeologicznego.

Należy zaznaczyć, że zasięg stanowisk wyznaczony na podstawie badań powierzchniowych nie zawsze jest zasięgiem, który dokładnie odpowiada występowaniu pozostałości pradziejowego osadnictwa pod ziemią.

7. Dobra kultury współczesnej

Ochrona dóbr kultury współczesnej została wprowadzona ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Zgodnie z ustawą przez pojęcie dobra kultury współczesnej należy rozumieć nie będące zabytkami dobra kultury, takie jak pomniki, miejsca pamięci, budynki, ich wnętrza, zespoły budynków, założenia urbanistyczne i krajobrazowe będące uznanym dorobkiem współcześnie żyjących pokoleń, jeśli cechuje je wysoka wartość artystyczna lub historyczna.

Równocześnie ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym nie zawiera w swych przepisach ani w aktach wykonawczych do ustawy żadnych wskazówek co do metody stwierdzenia, czy badany obiekt, bądź zbiór obiektów może być uznany za dobro kultury współczesnej, a w konsekwencji wskazany w studium i chroniony ustaleniami planu miejscowego.

Pomimo, iż gmina bogata jest w zabytki architektury, na terenie gminy nie występują obiekty, które mogą być uznane za dobra kultury współczesnej.

V. Warunki i jakość życia mieszkańców

1. Demografia i gospodarka

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 31 grudnia 2007 roku w gminie Polanów zameldowanych było 9340 osób, w tym 4657 mężczyzn i 4683 kobiet. Z tego w mieście mieszkało 2985 osób (1502 mężczyzn i 1483 kobiet), a na wsiach 6355 osób (3155 mężczyzn i 3200 kobiet). Jest to ludność przede wszystkim z przedziałów wiekowych 15-19 oraz 50-54 lat. W 2007 roku Polanów był faktycznym miejscem zamieszkania 9226 osób.

Gęstość zaludnienia w gminie Polanów wyniosła 23 os./km². W 2007 roku urodziło się 102 osoby (w tym 56 kobiet), a zmarło 90 osób, tak więc przyrost naturalny był dodatni,

wyniósł 12 osób. Saldo migracji w ruchu wewnętrznym to -22 osoby, natomiast zagraniczne saldo – 8 osób.

Biorąc za dane wyjściowe liczbę ludności faktycznie zamieszkujących gminę na dzień 31 grudnia 2007 roku, ilości osób w wieku przedprodukcyjnym tzn. 17 lat i mniej, produkcyjnym i poprodukcyjnym kształtują się następująco:

wiek przedprodukcyjny – 2109 (22,9 %), wiek produkcyjny – 5925 (64,2%), wiek poprodukcyjny – 1192 (12,9%).

Struktura demograficzna gminy Polanów jest w dużej mierze odzwierciedleniem ogólnej sytuacji w kraju. Zgodnie z prognozami GUS wskaźnik obciążenia demograficznego ogółem, tj. liczba osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym, będzie w najbliższych latach stale się zwiększał.

Co za tym idzie, zmiany demograficzne w istotny sposób powinny wpływać na kształt polityki społeczno-gospodarczej. Mogą one przysporzyć problemy w szczególności w dziedzinie:

- systemu edukacji,
- rynku pracy,
- systemów zabezpieczenia społecznego i ochrony zdrowia,
- rozwoju regionalnego.

Prognozowane zmiany będą miały swoje skutki społeczno - ekonomiczne. Mniejsza liczebność młodych roczników oznacza mniejsze obciążenie systemu edukacji, a następnie także rynku pracy. Ale oznacza to również zmniejszenie potencjału populacji osób młodych, które często cechują się lepszym stanem zdrowia, większą mobilnością edukacyjną, zawodową i przestrzenną, z którym mamy do czynienia obecnie.

Natomiast starzenie się ludności w wieku produkcyjnym oznaczać będzie konieczność prowadzenia odpowiedniej polityki w zakresie kształcenia ustawicznego, aktywizującej osoby w wieku 45 lat i więcej do podtrzymywania aktywności zawodowej i społecznej. Wzrost liczby osób starszych spowoduje zwiększenie obciążenia systemów: zabezpieczenia społecznego (emerytalno - rentowego, ale również pomocy społecznej) i świadczeń zdrowotnych.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2007 roku na terenie gminy funkcjonowały 584 podmioty gospodarcze, w tym tylko 26 w sektorze publicznym. Prowadziły one działalność w następujących sektorach: rolnictwo, leśnictwo i rybołówstwo,

produkcja, dostarczanie energii, zaopatrzenie w wodę; zanieczyszczenie wody, gospodarka odpadami, budownictwo, handel, transport, hotelarstwo i gastronomia, informacja i komunikacja, doradztwo finansowe i ubezpieczenia, nieruchomości, działalność w sferze zawodowej, naukowej i technicznej, administracja i usługi oraz administracja publiczna i obrona; obowiązkowe świadczenia społeczne.

Największa ilość jednostek gospodarczych (159) zajmuje się handlem, wszystkie działają w sektorze prywatnym. Niecałe 15 % firm prowadzi działalność rolniczą i budowlaną. Prawie połowa podmiotów gospodarczych funkcjonuje na terytorium miasta Polanów.

Bezrobocie w gminie w 2007 wynosiło 16,8 %, w tym prawie 63% bezrobotnych to kobiety. Pracują 1052 osoby, w tym również w większości kobiety.

Dochód budżetu gminy w 2007 roku, na który składa się zarówno dochód własny jak i dochód z podatków, subwencje, dotacje oraz środki ze źródeł pozabudżetowych wyniósł 23 441 444 złotych. Natomiast wydatki jakie poniosła gmina to 21 993 823 złotych.

W 2007 roku gmina nie zaciągała kredytów, pożyczek oraz nie prowadziła emisji obligacji. Z zaciągniętych w latach poprzednich kredytów i pożyczek w 2007 roku do spłaty pozostała kwota 765.000,00 złotych.

2. Zasoby mieszkaniowe

Na dzień 31 grudnia 2007 roku zasoby gminy Polanów wynosiły 2576 mieszkań składających się z 9810 izb. Łączna powierzchnia użytkowa to 179611 m². Przeciętna wielkość mieszkania wyniosła prawie 70 m². Wartość ta jest podobna na wsiach i w miejscowości Polanów, jak i w całym województwie zachodniopomorskim. W mieście zlokalizowanych było 926 mieszkań. Na 1 mieszkańca przypadało niecałe 20 m². Dla porównania przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w województwie wynosiła 22,9 m² na 1 osobę.

Podział według form własności przedstawia się następująco:

- 8,85 % mieszkań należy do gminy (11 290 m²),
- 13,50 % jest własnością spółdzielni mieszkaniowych (20 672 m²), jest to niewielki odsetek biorąc pod uwagę fakt iż wskaźnik ten dla całego województwa wynosi 26,5%,

- 7,1 % to własność zakładów pracy (12 507m²),
- 70,1% posiadają osoby fizyczne (134 207 m²), w województwie zachodniopomorskim tylko 54,5% właścicieli mieszkań to osoby fizyczne,
- 0,45 % jest w rękach pozostałych podmiotów (935 m²),

Wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne przedstawiało się następująco:

- Wodociąg – 2 521 mieszkań
- Ustęp splukiwany – 2 285 mieszkań
- Łazienka – 2 269 mieszkań
- Centralne ogrzewanie – 1 546 mieszkań

w tym w mieście Polanów:

- Wodociąg – 920 mieszkań
- Ustęp splukiwany – 870 mieszkań
- Łazienka – 840 mieszkań
- Centralne ogrzewanie – 622 mieszkań.

Wynika z tego, iż w mieście w wodociąg wyposażone było 99,4 % mieszkań, łazienkę posiadało 90,7%, a centralne ogrzewanie 67,2%. Natomiast na wsiach odpowiednio 97%, 86,6% i 56%.

Gmina stosunkowo gęsto pokryta jest siecią masztów GSM co ma swoje pozytywne konsekwencje w możliwości korzystania z bezprzewodowego telefonu i internetu.

W 2007 roku gmina poniosła nakłady na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w wysokości 748 712,69 zł, w tym gospodarkę ściekową i ochronę wód ponad 86 tys. zł, a na gospodarkę odpadami ponad 200 tys. zł.

Gmina nie jest zgazyfikowana, nie wszystkie mieszkania posiadały wodociągi, ustęp splukiwany, łazienki oraz centralne ogrzewanie.

W niewielu budynkach miały miejsce remonty.

W następnych latach dążyć należy do polepszenia standardu zamieszkania, m.in. poprzez zwiększenie nakładów na modernizację i rozbudowę infrastruktury sieciowej.

3. Oświata i Kultura

Zadania z zakresu oświaty realizowane były w 5 szkołach podstawowych: w Polanowie, Żydowie, Garbnie, Naclawiu i Bukowie (bez szkół specjalnych), w tym 4 obiekty podporządkowane były samorządowi gminnemu, a 1 organizacji społecznej. W 38 oddziałach w szkołach uczyło się 681 osób. Liczba absolwentów wyniosła 102 osoby. W gminie funkcjonowała 1 szkoła podstawowa specjalna dla dzieci i młodzieży, która kształciła 12 osób i miała 9 absolwentów.

Ogółem w gminie w ramach szkolnictwa podstawowego kształciły się 693 osoby.

Na terenie gminy znajdowało się jedno liceum profilowane (61 uczniów), jedno liceum ogólnokształcące (58 uczniów) oraz jedno liceum ogólnokształcące dla dorosłych (66 uczniów).

Współczynnik skolaryzacji brutto, czyli relacja liczby osób uczących się na początku roku szkolnego na danym poziomie kształcenia, niezależnie od wieku do liczby ludności w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania dla szkół podstawowych wyniósł: w szkołach podstawowych wynosi 96,79%, w gimnazjach – 105,25%. Współczynnik skolaryzacji netto (relacja liczby osób w danej grupie wieku uczących się na początku roku szkolnego na danym poziomie kształcenia do liczby ludności w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania) przedstawiał się następująco:

- szkoły podstawowe - 93%
- gimnazja - 93,99%.

Tylko dwie szkoły podstawowe wyposażone były w komputery, a na 1 komputer przypadło 22,7 ucznia. Równocześnie oba gimnazja na terenie gminy posiadały komputery, ale na 1 komputer przypadło 27,5 ucznia.

W związku z tymi faktami należy zwiększyć nakłady na informatyzację szkół. Równocześnie ważnym wydaje się zapewnienie dostępu do internetu jak największej liczbie mieszkańców.

W gminie działają 2 biblioteki. Główna to Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Polanów. W ciągu 2007 roku skorzystało z ich zasobów 1348 osób. Ponadto we wsiach znajdowały się 3 punkty biblioteczne. Wszystkie obiekty prowadzone były przez gminę.

Na 1 placówkę biblioteczną przypadło 1845,2 osoby. Wskaźnik czytelników na 1000 mieszkańców to 145,81 osoby. Księgozbiór wyniósł prawie 25 tys. woluminów.

Na terenie gminy funkcjonowały 2 obiekty kulturalne. Główną rolę odgrywa Polanowski Ośrodek Kultury i Sportu. W 2007 roku zorganizowano 88 imprez. Uczestniczyło w nich 35 190 osób. W skład 4 zespołów artystycznych: "Stokrotki", Zespół ludowy "Olszyna", Zespół śpiewaczy "Halinki" oraz Zespół śpiewaczy "Wrzosa" wchodzi 44 mieszkańców, a 6 klubów zrzesza łącznie 120 członków.

4. Rekreacja i wypoczynek

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego z 2007 roku na terenie gminy znajdował się tylko 1 obiekt całoroczny- trzygwiazdkowy Hotel Podewils Polanów, który mógł ugościć 100 osób. Z jego usług skorzystało ponad 9000 osób, w tym ponad 5000 turystów zagranicznych.

Warte polecenia są usługi gospodarstwa agroturystycznego w Kniei. Raport "Polska agroturystyka - 14 sprawdzonych gospodarstw" w magazynie "Voyage" (1999r.) uznaje Knieję leżącą 2 km od Polanowa za jedno z najlepszych tego typu gospodarstw w Polsce.

Polanów jest doskonałym punktem wypadowym do zwiedzania tej części Pomorza. Znajduje się tutaj kilka nieznanych szerzej, ciekawych miejsc. Jest to miejsce atrakcyjne ze względu na malowniczy krajobraz.

Szczególne znaczenie przyrodnicze i krajobrazowe mają: cały obszar wodny Radwi z ukształtowaniem i pokryciem leśnym jej doliny i otaczających obszarów, w tym obszar chronionego krajobrazu z rezerwatem Wielin i górą Warblewską, rezerwat górnego biegu Radwi, a także obszar chronionego krajobrazu obejmujący wypiętrzenie Gołogóry z źródłiskami Grabowej i Radwi, jeziorami Bobięcińskim i Płociczem oraz Kamiennym i Kwieckiem wykorzystanym w systemie elektrowni szczytowo-pompowej Żydowo.

Tereny te posiadają równocześnie najwyższy potencjał przydatności turystycznej. Duże znaczenie dla możliwości rozwoju turystyki mają też północne obszary wzdłuż Grabowej (Krąg, Buszyno), niektóre obszary w zachodnim kompleksie leśnym (Rekowo z jez. Rekowo) oraz ciekawie położone miejscowości posiadające atrakcyjne obiekty (Cetuń, Naclaw, Wietrzno, Chocimino).

5. Ochrona zdrowia i opieka społeczna

Na terenie gminy istnieją 2 publiczne zakłady opieki zdrowotnej. Zlokalizowane są w Polanowie (przychodnia POZ) oraz Wiejski Ośrodek Zdrowia w Żydowie. 1 osoba prowadziła praktyki lekarskie na wsi. W gminie funkcjonują 2 apteki. Znajdowały się także placówka pomocy społecznej (Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Polanowie) i 2 domy pomocy społecznej (w miejscowościach Cetuń oraz Żydowo) dysponujące 320 miejscami. Liczba pensjonariuszy tych ośrodków to 300 osób.

VI. Uwarunkowania wynikające z zagrożeń bezpieczeństwa ludności i jej mienia.

Na obszarze gminy Polanów występują obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi. Dotyczy to obszarów położonych w bliskim sąsiedztwie rzek Radew, Dobrzyca, Grabowa oraz ich zlewni.

Jednym z elementów przeciwdziałania powodziom oraz suszy jest program małej retencji. Przy systematycznym rozwoju zabudowy retencyjnej idąc od góry zlewni wyraźnie zmniejsza się zagrożenie powodziowe w dolnym biegu rzek. Zgodnie z „Programem Małej Retencji Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2015” wskazano obiekt małej retencji na terenie gminy Polanów – tj. na rzece Grabowa – budowla piętrząca Buszyno.

Potrzeba zwiększania zasobów wodnych w zlewniach cieków podstawowych wynika przede wszystkim z uwarunkowań klimatycznych związanych z częstym pojawianiem się okresów posusznych. Potwierdzeniem potrzeb zwiększania zasobów wody w zlewniach cieków na obszarze województwa zachodniopomorskiego jest analiza zasobów dyspozycyjnych wody w zlewniach rzek w latach suchych, a zwłaszcza analiza wielkości i przestrzenne rozmieszczenie niedoborów wody (opadów) dla potrzeb rolnictwa, które są ściśle związane z wysokością opadów atmosferycznych.

Analiza stanu istniejącego zagospodarowania retencyjnego w zlewniach wykazała, że najbardziej zagospodarowane pod tym względem są cieki podstawowe, na których znajduje się ponad 200 zastawek i jazów. Jest to jeden z najtańszych sposobów zwiększania zasobów wody w zlewniach i nie tylko w obrębie samego cieku, lecz również przyczynia się do

zwiększenia zasobów wód podziemnych. Jest to tzw. retencja korytowa. Ten sposób retencji wody ma szczególne znaczenie w okresie wegetacyjnym, kiedy możliwe jest wykorzystanie wody dla nawodnień użytków rolnych - głównie użytków zielonych. Natomiast w zlewniach małych i okresowo prowadzących wodę, utrzymywanie retencji korytowej wodę wydawnie ogranicza odpływ wody ze zlewni.

Stwierdzić należy, iż na terenie gminy nie występują w większym stopniu zagrożenia związane z hałasem.

Do zagrożeń bezpieczeństwa publicznego można zaliczyć m.in.:

- skażenie promieniotwórcze,
- skażenie chemiczne,
- pożary przestrzenne,
- epidemie (skażenia i zakażenia biologiczne),
- awarie urządzeń sieci energetycznej lub gazowniczej,
- katastrofy komunikacyjne,
- katastrofy budowlane,
- mrozy, huragany, wichury, śnieżyce, klęski żywiołowe,
- wybuch materiałów niebezpiecznych.

Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym zadania własne gminy obejmują sprawy porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania gminnego magazynu przeciwpowodziowego.

W gminie Polanów, w ramach struktury organizacyjnej urzędu funkcjonuje stanowisko ds. ochrony ludności, spraw obronnych i ochrony pożarowej oraz informacji niejawnych.

VII. Uwarunkowania wynikające z potrzeb i możliwości rozwoju gminy.

Istniejące zainwestowanie w zasadniczy sposób rzutuje na przyszłe rozwiązania przestrzenne. Pewne elementy zainwestowania terenu można uznać za trwałe, nienaruszalne, które bezwzględnie muszą być zachowane w przyszłym zagospodarowaniu gminy. O ich trwałości decydują przede wszystkim wartość poniesionych nakładów, stan techniczny, ich ranga oraz ewentualnie prawna ochrona ze względu na wartości kulturowe.

W ramach tego elaboratu przeanalizowano istniejące zainwestowanie pod kątem jego prawidłowej lokalizacji oraz pełnionej funkcji i wartości. Zbadane to zostało na podstawie wykonanej inwentaryzacji urbanistycznej. Z przeprowadzonych analiz wynika iż najtrwalszymi elementami zainwestowania, które muszą być utrzymane, mimo swoich barier są urządzenia związane z infrastrukturą sieciową.

Następnie utrzymania wymagają istniejące wsie z historycznie ukształtowaną zabudową, koncentrującą się wokół zabytkowych zespołów.

Nowa zabudowa mimo często niekorzystnego lokalizowania musi zostać utrzymana ze względu na jej dobry stan techniczny.

Przy konstruowaniu studium kierowano się zasadą maksymalnego uhonorowania ustaleń obowiązujących planów miejscowych i wytypowania do zmiany tylko tych miejsc, które w najbardziej drastyczny sposób kolidują z zasadami ochrony środowiska, z zasadami ponadlokalnymi przypisanymi gminie, czy zasadami przyjętymi jako priorytetowe dla rozwoju gminy czy poszczególnych jej regionów.

Szczególnie ważnym wydaje się zagospodarowanie terenów po liniach kolejowych na szlaki turystyczne np. rowerowe.

Równocześnie dążyć należy do maksymalizacji jakości przestrzeni miasta poprzez tworzenie i odnowę wysokiej jakości miejsc publicznych, spójną architekturę oraz świadome i konsekwentne zagospodarowywanie zdekapitalizowanych obszarów.

Nie można tym samym zapominać o miejscowościach wiejskich gminy, w których drzemie wysoki potencjał turystyczny. Związane jest to z często cenną architekturą dworów i kościołów oraz architekturą krajobrazu parków. Równocześnie nierozwiązany pozostaje problem dawnych PGR i ich mieszkańców, często pozostających bez pracy.

VIII. Uwarunkowania wynikające ze stanu prawnego gruntów.Gmina Polanów – obszar wiejski

- Grunty Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste – 29681 ha,
- Grunty Skarbu Państwa przekazane w użytkowanie wieczyste – 127 ha,
- Grunty spółek Skarbu Państwa, przeds. państwowych i innych państwowych osób prawnych – 53 ha,
- Grunty gmin i zw. międzygminnych z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie- 573 ha,
- Grunty gmin i związków międzygminnych przekazane w użytkowanie wieczyste – 3 ha,
- Grunty osób fizycznych – 6427 ha,
- Grunty kościołów i związków wyznaniowych – 41 ha,
- Grunty powiatów z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie – 120 ha,
- Grunty województw z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie – 95 ha,
- Grunty spółek prawa handlowego – 1380 ha,
- Pozostałe grunty – 76 ha,
- Powierzchnia wyrównawcza – 15 ha,
- Powierzchnia geodezyjna – 38591 ha.

Miasto Polanów

- Grunty Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste – 93 ha,
- Grunty Skarbu Państwa przekazane w użytkowanie wieczyste – 17 ha,
- Grunty gmin i zw. międzygminnych z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie - 348 ha,
- Grunty gmin i związków międzygminnych przekazane w użytkowanie wieczyste – 26 ha,
- Grunty osób fizycznych – 202 ha,
- Grunty kościołów i związków wyznaniowych – 12 ha,
- Grunty powiatów z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie – 13 ha,

- Grunty województw z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie – 16 ha,
- Pozostałe grunty – 10 ha,
- Powierzchnia geodezyjna – 737 ha.

Zauważyć należy, iż grunty wchodzące w skład gminnego zasobu nieruchomości są bardzo cennym atutem gminy w prowadzeniu polityki przestrzennej. Umożliwiają pozyskiwanie terenów korzystniej zlokalizowanych do realizacji lokalnych i ponadlokalnych celów publicznych.

IX. Uwarunkowania wynikające z występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych.

Do najczęściej spotykanych geologicznych zagrożeń naturalnych w Polsce zaliczyć należy osuwiska i ruchy masowe.

Na terenie gminy Polanów nie występują większe obszary naturalnych zagrożeń geologicznych.

X. Uwarunkowania wynikające z występowania udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych.

1. Występowanie kopalin

Udokumentowane złoża kopalin pokazane zostały na rysunku uwarunkowań studium.

- Kruszywo naturalne grube i drobne.

Występuje stosunkowo licznie na terenie gminy. W większości wypadków obecnie nieeksploatowane.

- Surowce ilaste ceramiki budowlanej.

Występują na terenie gminy. W większości wypadków nieeksploatowane.

Wymienione kopaliny są najczęściej spotykanymi na terenie gminy. Pozostałe mają marginalny charakter.

2. Zestawienie gruntów zajętych pod kopalnie surowców pospolitych

Lp	Nazwa złoża	Obręb ewid.	Nr. Działki	Pow. w ha	Zasoby w Mg	Ważność koncesji
1	Wietrzno II	Wietrzno	180/1, 18, 3, 184/1	2,84	16754	1996-2010
2	Kępiny	Żydowo	579	1,04	191576	2005-2025
3	Wietrzno I	Wietrzno	198/1, 19, 4	5,50	Nieznane	Brak
4	Wietrzno	Wietrzno	328B/2	1,70	Nieznane	Brak
5	Warblewo	Warblewo	311/2	2,80	Nieznane	Brak
6	Srebrzenica	Polanów 3	4/4, 4/5, 9	9.22	Nieznane	Brak
7		Kościernica	16/1	Koncesja		

3. Perspektywy powiększenia bazy surowcowej**- Kruszywo naturalne**

Na podstawie rozpoznania budowy geologicznej utworów czwartorzędowych można stwierdzić, że nie ma możliwości udokumentowania dużych bilansowych i pozabilansowych złóż żwirowo-piaszczystych i piaszczysto-żwirowych.

- Torfowiska

W gminie Polanów głównie w dolinach rzek i obniżeniach terenowych występują różne typy torfowisk z cennymi i unikatowymi przedstawicielami fauny i flory. Dominują torfowiska niskie, występują również torfowiska przejściowe i wysokie. Wśród torfowisk niskich, dwa z nich w dolinie rzeki Radwi (starorzecza) i w dolinie rzecznej k/Naclawia, posiadają właściwości borowin.

4. Zasoby wód podziemnych

Obszar gminy Polanów objęty zmianą studium położony jest w dwóch regionach bilansowych wód podziemnych - wschodnia część gminy obejmuje zlewnię rzeki Wieprzy i przyległego Przymorza, zachodnia zlewnię rzeki Parsęty.

Wschodnia część gminy położona jest w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 118 – Polanów. Jest to zbiornik o łącznej powierzchni 215 km². Szacunkowe zasoby dyspozycyjne wynoszą 40 tys. m³/d. Zbiornik posiada dwa obszary wymagające szczególnej ochrony wydzielone na podstawie potencjalnego zagrożenia wód. Są to:

- obszar najwyższej ochrony (ONO) o powierzchni 42 km²
- obszar wysokiej ochrony (OWO) o powierzchni 173 km²

Oba obszary znajdują się na terenie gminy Polanów.

Główny Zbiornik Wód Poziemnych Nr 118 Polanów z uwagi na fakt iż stanowi on źródło zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia ludności oraz rezerwę wód do wykorzystania w przyszłości powinien być pod szczególną ochroną.

XI. Uwarunkowania wynikające z występowania terenów górniczych

Zgodnie z ustawą z dnia 4 lutego 1994 r. - Prawo geologiczne i górnicze (Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 14 listopada 2005 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy – Prawo geologiczne i górnicze Dz. U. Nr 228 z dnia 22 listopada 2005 r. poz. 1947), koncesji na poszukiwanie, rozpoznawania lub wydobywania kopalin podstawowych i pospolitych udziela wojewoda. W przypadku, gdy obszar zamierzonej działalności nie przekroczy 2 ha, a wydobyć kopalinę w roku kalendarzowym nie przekroczy 20 000 m³, koncesji na poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin pospolitych udziela starosta. Zgodnie z art. 20.1. cytowanej ustawy, wniosek o udzielenie koncesji na wydobywanie kopalin powinien m.in. określać: złożę kopaliny lub jego części, która ma być przedmiotem wydobywania, wielkość i sposób zamierzonego wydobywania kopaliny, stopień zamierzonego wykorzystania zasobów złoża, w tym kopalin towarzyszących i współwystępujących użytecznych pierwiastków śladowych,

jak również środki uniemożliwiające osiągnięcie tego celu, projektowanego położenia obszaru i terenu górniczego oraz ich granic. Ponadto koncesja na wydobywanie kopalin (art. 25.1.) powinna m.in. wyznaczać granice obszaru górniczego i terenu górniczego oraz określać zasoby kopaliny możliwe do wydobycia, a także minimalny stopień ich wykorzystania.

XII. Uwarunkowania i kierunki wynikające ze stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno – ściekowej, energetycznej i gospodarki odpadami.

1. Infrastruktura techniczna - drogowa

Obecnie na terenie gminy i miasta Polanów występuje jedynie komunikacja drogowa. Jeszcze w I połowie XX wieku gmina ta posiadała łączność kolejową.

Polanów uzyskał połączenie kolejowe w 1897 r. po wybudowaniu linii wąskotorowej o szerokości 750 mm ze Sławna przez Jacinki i Polanów do Gołogóry. Rok później zbudowano drugą linię do Manowa. W 1903 r. do Polanowa wydłużono normalnotorową linię relacji Grzmiąca – Bobolice. W 1921 r. zbudowano jeszcze odcinek do Korzybia. W 1934 r. zmieniono szerokość toru na linii Sławno - Polanów na 1435 mm (linia normalnotorowa). Dzięki tym liniom przed II wojną światową Polanów stał się lokalnym węzłem kolejowym. W 1945 r. wszystkie te linie zostały zamknięte i częściowo rozebrane. Ślady po konstrukcjach kolejowych, dworcach, przystankach oraz zachowane fragmenty kilku linii odnaleźć można w wielu miejscach tej gminy. W części są one obecnie przedmiotem ochrony.

Przez gminę Polanów prowadzą drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne. Zdecydowanie dominują drogi o nawierzchni twardej, stanowiące 90% ogółu długości dróg na terenie gminy.

Teren gminy przecinają trzy drogi wojewódzkie, krzyżujące się w mieście Polanów. Jest to droga wojewódzka DW-206 (klasy głównej) o kierunku Koszalin – Polanów – Miastko - Bytów, droga wojewódzka DW-205 (klasy głównej) o kierunku Sławno – Polanów – Bobolice. Trzecia z dróg wojewódzkich DW-208 (klasy zbiorczej) przebiega przez

północne rubieże gminy przebiegając przez Wielin. Droga DW-208 poprzez niewielkie znaczenie komunikacyjne może zostać w przyszłości przekwalifikowana na drogę powiatową.

Obciążenie ruchem samochodowym tych dróg jest stosunkowo niewielkie (mniejsze o 25% niż średnia dla dróg wojewódzkich) , wzrastające w okresie sezonu turystycznego.

Według pomiarów opublikowanych w roku 1995 średnia wielkość ruchu samochodowego wynosiła dla drogi DW-206 950 pojazdów/dobę (w tym 78% samochodów osobowych), dla drogi DW-205 nieco mniej bo 650 pojazdów/dobę.

Po okresie 10 lat przeprowadzono ponownie badania ruchu na drogach Województwa Zachodniopomorskiego. W 2005 r. na odcinku pomiarowym Polanów – Drzewiany (DW-205) odnotowano 1024 pojazdy na dobę, a w przypadku drogi 206 – 1423 pojazdów.

Przytoczone wartości dają obraz skali wzrostu ruchu samochodowego w tej gminie, który także występuje w innych gminach Polski.

Drogi powiatowe uzupełniają układ dróg wojewódzkich. W gminie Polanów jest ich 20 o łącznej długości ponad 100 km. Prawie wszystkie mają twardą nawierzchnię.

Wiele dróg gminnych to drogi gruntowe.

2. Infrastruktura techniczna wodno - kanalizacyjna

Długość sieci wodociągowej na koniec 2003 roku na terenie miasta wynosiła 11,9 km, a długość sieci wodociągowej na koniec 2003 roku na terenie gminy wynosiła 62,67 km. Liczba przyłączy wodociągowych wynosiła 994, w tym w Polanowie 222.

Praktycznie cała gmina jest zwodociągowana. Odsetek mieszkańców miasta i gminy zaopatrywanych w wodę ze zbiorowych urządzeń wodociągowych wynosi ponad 95%.

Funkcjonujące w 2003 r. na terenie gminy systemy wodociągowe to:

- wodociąg grupowy Krąg - Buszyno z ujęciem wody na terenie miejscowości Krąg,
- wodociąg grupowy Sowinko - Krytno z ujęciem wody na terenie miejscowości Sowinko,
- wodociąg grupowy Dzikowo - Łokwica z ujęciem wody na terenie miejscowości Dzikowie,
- wodociągi wiejskie obsługujące miejscowości gm. Polanów: Bożenica, Bukowo, Cetuń, Chocimino, Dadzewo, Domachowo, Garbno, Gilewo, Gołogóra, Jacinki,

Karsina, Karsinka, Kępiny, Krąg, Komorowo, Kościernica, Łokwica, Naclaw, Nowy Żelibórz, Powidz, Rekowo, Rochowo, Rosocha, Rzeczyca Mała, Rzeczyca Wielka, Ryszczewko, Świerczyna, Warblewo, Wielin, Wietrzno, Żydowo.

Wg danych pochodzących z 2003 r. woda był ujmowana z 31 ujęć rozlokowanych na obszarze całej gminy, w tym np. z zakładowego ujęcia wody w Naclawiu.

Pobór wody w 2003 roku w zbiorowych systemach wodociągowych kształtował się na poziomie 419.500 m³/rok (ok. 47,9 m³/h) co stanowi 5,7% ustalonych zasobów eksploatacyjnych. Zużycie wody w roku 2003 w gospodarstwach domowych kształtowało się w zależności od danych na jednego mieszkańca od 26,6 m³/rok (dane ZUK) do 36,0 m³/rok (wg danych WUS).

Jedną z przyczyn tej rozbieżności jest, że w istniejących systemach wodociągowych notuje się duże straty wody. Stanowi to ok. 38,6% ilości pobranej z ujęć wody. Tak duże straty świadczą o złym stanie technicznym eksploatowanych sieci wodociągowych.

Aktualnie tylko stacje wodociągowe funkcjonujące na terenie gminy (jedynie 7) wyposażono w urządzenia do uzdatniania wody, pomimo, że część wód ujmowanych na potrzeby ludzi zawierają ponadnormatywne zawartości m.in. związków żelaza.

W 2003 r. w gminie Polanów funkcjonowała także sieć kanalizacyjna licząca 15,4 km, podczas gdy sieć wodociągowa liczyła ca. 74,5 km. Ta dysproporcja pokazuje, że w kwestii sieci kanalizacyjnej istniały w 2003 r. poważne niedociągnięcia. Z analizy stanu gospodarki ściekowej wykonanej w „Studium wykonalności gospodarki wodno-ściekowej dla gminy Polanów” wynika, że około 32,2% mieszkańców gminy i 15% mieszkańców miasta odprowadza ścieki bytowe do zbiorników bezodpływowych. Gros użytkowanych zbiorników bezodpływowych wykonano w latach 70-tych bez odbioru technicznego. Użytkowane są one na terenie wszystkich miejscowości wiejskich i stanowią potencjalne miejsca wprowadzenia ścieków do środowiska. Gmina nie prowadziła badań stanu technicznego zbiorników bezodpływowych.

Analizując uwarunkowania fizjograficzne gminy Polanów należy stwierdzić, że liczba gospodarstw domowych objętych gminnym systemem zbiorowego oczyszczania ścieków w 2003 r. w mieście Polanowie wynosił 345, a na terenach wiejskich 219 (Krąg – 17, Rzeczyca Wielka – 61, Naclaw – 131). Wg opracowania „Program Ochrony Środowiska dla gminy Polanów” (2004). Autorzy tego dzieła podają, że na terenie gminy funkcjonują następujące

komunalne systemy kanalizacyjne:

- zbiorowy system kanalizacji sanitarnej obsługujący miejscowość Polanów,
- zbiorowy system kanalizacji sanitarnej obsługujący miejscowość Krąg ,
- zbiorowy system kanalizacji sanitarnej obsługujący miejscowość Naclaw,
- zbiorowy system kanalizacji sanitarnej obsługujący miejscowość Rzeczyca Wielka.

To opracowanie podaje także, że w 2003 r. ilość mieszkańców gminy ogółem objętych systemami zbiorowego oczyszczania ścieków wynosiła 4 620. Mając na uwadze, że gminę w tym czasie zamieszkiwało ponad 9200 mieszkańców, to należy stwierdzić, że połowa z nich nie była objęta systemami zbiorowego oczyszczania ścieków. Ponadto na terenie gminy eksploatowane były w 2003 r. lokalne i zakładowe oczyszczalnie ścieków. W roku 2003 na komunalne oczyszczalnie ścieków oraz oczyszczalnię ALP w Polanowie odprowadzono 217,1 dam ścieków komunalnych.

Największą oczyszczalnią w obszarze gminy miejsko-wiejskiej jest oczyszczalnia w Polanowie. Jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna z podwyższonym usuwaniem biogenów typu SRB o przepustowości $Q = 1\,200\text{ m}^3/\text{d}$. Uzyskuje dobre efekty oczyszczania, udokumentowane analizami ścieków oczyszczonych. Unieszkodliwia ścieki z obszaru miasta Polanowa.

Dobre efekty oczyszczania uzyskują również komunalne oczyszczalnie ścieków: w Naclawiu, Krągu i Rzeczycy Wielkiej oraz oczyszczalnia ALP w Polanowie. Przeprowadzone badania oczyszczonych ścieków na przełomie 2003-2004 roku nie wykazały przekroczenia wskaźników ustalonych w pozwoleniach wodnoprawnych wydanych dla tych obiektów. Brak jest natomiast danych o uzyskiwanych efektach oczyszczania ścieków w pozostałych obiektach.

Zgodnie z danymi uzyskanymi od eksploatatorów oczyszczalni ścieków, wszystkie one posiadają możliwości przyjęcia większej ilości ścieków komunalnych. Największą rezerwę posiada oczyszczalnia w Polanowie – ok. $700\text{ m}^3/\text{d}$.

W miejscowości Żydowo wybudowano w 2005 r. oczyszczalnię i kanalizację dla całej wsi o zdolności przepustowej ok. $200\text{ m}^3/\text{dobę}$. Równocześnie przyjęto w 2009 r. zakładową oczyszczalnię ścieków przy DPS Żydowo o zdolności przepustowej ok. $120\text{ m}^3/\text{dobę}$. Ponadto w 2004 r. skanalizowano 2 miejscowości: Chocimino i Wietrzno – skąd ścieki tłoczone są do oczyszczalni w Polanowie. Gmina planuje w najbliższym czasie wybudowanie kanalizacji sanitarnej dla miejscowości Dadzewo, Domachowo, Bukowo,

Świerczyna i Jacinki z tłoczeniem do Polanowa oraz likwidację oczyszczalni drenażowej z Rzeczycy Wielkiej – poprzez wybudowanie kanalizacji tłocznej do oczyszczalni w Polanowie.

Dane zawarte w „Programie Ochrony Środowiska dla gminy Polanów” (2004) podają, że w części gospodarstw indywidualnych i dzierżawionych od Agencji Nieruchomości Rolnych nie w pełni zabezpiecza się miejsca składowania obornika. Gnojówka przesączająca się do gruntu może powodować zanieczyszczenie wód podziemnych, zwłaszcza płytkiego bardzo słabo izolowanego poziomu gruntowego, a w przypadku bliskiego ich sąsiedztwa z wodami powierzchniowymi, także spływu zanieczyszczeń do rowów, rzek i oczek wodnych.

Program ten podaje, że na terenie fermy tuczu trzody chlewnej w Naclawiu istnieje system kanalizacji deszczowej zbierający wody opadowe z połaci dachowych oraz niewielkiej części utwardzonego terenu. Ścieki te odprowadzane są dwoma kanałami deszczowymi biegnącymi równolegle, wzdłuż północnej i południowej części fermy do istniejącego ciek przepływającego na zachód od fermy zasilającego rzeczkę o nazwie Mszanka, bez oczyszczenia.

Sieć kanalizacji deszczowej, obejmująca fragmenty zabudowy istnieje na terenie miejscowości Polanów, Naclaw i Żydowo. Zebrane wody deszczowe bez oczyszczenia odprowadzane są do rowów melioracyjnych, a nimi dalej do zlewni Grabowej.

Ta sytuacja ulega i będzie ulegać sukcesywnej poprawie. Jednakże stan systemu kanalizacji ściekowej jest niezadowalający, gdyż stanowi zagrożenie dla m.in. stanu czystości wód powierzchniowych cieków przepływających przez tę gminę, w tym częściowo chronionych jako obszar Natura 2000 Dolina Grabowej PLH 320003, Dolina Radwi, Chocieli i Chotli PLH 320022 oraz ochroną rezerwatową.

W ramach Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych w gminie Polanów wyznaczono Aglomerację Polanów obejmującą następujące miejscowości: Domachowo, Bukowo, Świerczyna, Dadzewo, Jacinki, Polanów, Warblewo, Cetuń, Rosocha, Wietrzno, Rzeczyca Wielka, Rzeczyca Mała, Chocimno.

3. Infrastruktura techniczna w zakresie gospodarki odpadami

W gminie Polanów w ostatnich latach składowisko odpadów znajdowało się we Wietrzno oraz w kilku innych miejscowościach. Składowisko w Wietrznie zostało zamknięte.

Aktualnie odbywa się na nim proces rekultywacji.

Wg danych WIOŚ (2006, 2008) składowisko to funkcjonuje od 1987 r. Nie posiada ono uszczelnienia podłoża oraz instalacji do zbierania odcieków, odgazowania, a także do monitoringu. Składowisko wg danych WIOŚ z 2008 r. nie posiada pozwolenia zintegrowanego. Jego powierzchnia ogólna wynosi 1,7 ha, a powierzchnia w wykorzystaniu wynosi 0,8 ha. Jego planowana pojemność to 12032 Mg. Wg danych (WIOŚ 2008) pojemność wykorzystana na dzień 31.12.2007 r. wynosiła 8922 Mg. W ostatnich latach rocznie składa się tu od 400 – 700 Mg (w 2004 r. – 462 Mg, 2005 r. – 714 Mg, 2006 r. – 644 Mg, 2007 r. – 620 Mg).

W latach 2004 – 2006 zostały zlikwidowane dwa wiejskie składowiska w Powidzu oraz Garbnie. Również w tych latach wykonano projekt zamknięcia i rekultywacji składowiska „Wietrzno”. Również zlikwidowano kilkanaście „dzikich wysypisk”.

Gmina na początku obecnego dziesięciolecia składowała na składowisku znacznie więcej nieposegregowanych odpadów. Po 2003 r. wdrożono na terenie tej gminy selektywną zbiórkę odpadów, dzięki czemu rocznie pozyskuje się odpady w formie szkła i plastiku rocznie w ilości kilkudziesięciu ton.

Gmina Polanów, jak każda gmina, jest producentem odpadów niebezpiecznych. Odpady niebezpieczne powstają zarówno w sektorze gospodarczym, jak i w komunalnym. Podstawowym źródłem powstawania odpadów niebezpiecznych jest działalność przemysłowa i usługowa. Ponadto odpady te powstają w gospodarstwach domowych, służbie zdrowia i szkolnictwie. Odpady te, razem ze strumieniem odpadów komunalnych trafiają na składowiska. Są to m.in.:

- farby, emulsje, rozpuszczalniki, tusze, kleje, lepiszcza i żywice;
- kwasy, alkalia;
- odczynniki fotograficzne;
- środki ochrony roślin (np. pestycydy, herbicydy, insektycydy);
- lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć;
- urządzenia zawierające freony;
- oleje odpadowe i smarowe oraz tłuszcze inne niejadalne;
- detergenty zawierające substancje niebezpieczne,
- leki cytotoksyczne i cytostatyczne,
- baterie i akumulatory łącznie z bateriami i akumulatorami ołowiowymi, niklowo-

kadmowymi lub bateriami zawierającymi rtęć oraz niesortowane baterie i akumulatory zawierające te baterie,

- zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne (inne niż: lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć oraz urządzenia zawierające freony) np. lampy kineskopowe, zawierające niebezpieczne składniki,
- drewno zawierające substancje niebezpieczne.

Wobec braku danych, dotyczących ilości odpadów niebezpiecznych w strumieniu odpadów komunalnych powstających w gminie Polanów ich wielkość oszacowano na podstawie wskaźników na ok. 22,9 Mg/rok. Omawiana grupa odpadów w przewadze trafia z całą masą odpadów na składowisko odpadów w Wietrznie.

4. Infrastruktura techniczna – energetyczna i gazownicza

W gminie Polanów funkcjonuje kilka źródeł energii elektrycznej. Największym jest elektrownia szczytowo – pompowa w Żydowie o mocy zainstalowanej 150 MW pracująca na bazie wód jeziora Kamienne (Górne) i Kwiecko (Dolne). Oprócz niej funkcjonują w tej gminie 2 małe elektrownie wodne w Polanowie o łącznej mocy 40 kW.

Na terenie gminy Polanów w rejonach przedstawionych na rysunku studium istnieje możliwość budowy dużych farm elektrowni wiatrowych o mocy ca. 120 MW. Włączenie tych elektrowni do sieci elektroenergetycznej wymagałoby budowy linii o napięciu 220 lub 110 kV oraz stacji elektroenergetycznych.

Podstawowym źródłem przetwarzania produkowanego prądu w elektrowni szczytowo – pompowej w Żydowie i zasilania gminy w energię elektryczną jest GPZ 110/15 kV zlokalizowany w Żydowie. Obiekt ten wybudowano na początku lat 70-tych z głównym przeznaczeniem zasilania elektrowni szczytowo-pompowej. Wykorzystany został jednocześnie dla zasilania odbiorców energii z terenu gminy.

Przez teren Gminy przeprowadzone są aktualnie 3 linie 220 kV. Ponadto przez teren tej gminy przebiegają również linie 110 kV. Linie napowietrzne 220 kV to fragmenty linii: Dunowo – Żydowo, Żydowo – Słupsk i Żydowo – Krzewina. Linie napowietrzne 110 kV to fragmenty linii: Białogard – Żydowo, Żydowo – Grzmiąca, Żydowo – Szczecinek, Żydowo – Słupsk, Żydowo – Miastko.

W/w linie nie mają wpływu na zasilanie gminy Polanów, ale wnoszą pewne uwarunkowania dotyczące zabudowy i zagospodarowania terenu w bezpośrednim sąsiedztwie oraz pod liniami 220 kV, gdyż przepisy określają wielkości strefy wolnej od zabudowy, a także określają wielkość natężenia pola elektroenergetycznego niejonizującego dopuszczalnego w warunkach stałego przebywania.

Istniejąca na terenie elektrowni szczytowo – pompowej w Żydowie stacja elektroenergetyczna 220/110 kV stanowi węzeł sieciowy dla w/w linii 220 i 110 kV oraz węzeł służący do zasilania i wyprowadzenia mocy z elektrowni szczytowo – pompowej.

Z GPZ-u istniejącego przy tej elektrowni wyprowadzono kilka linii terenowych SN, obsługujących bezpośrednich odbiorców w tej gminie. Do najważniejszych linii należy zaliczyć linie 15 kV

- linia 15 kV nr 429 do Bobolic,
- linia 15 kV nr 625 do Polanowa,
- linia 15 kV nr 627 do Gołogóry.
- linia 15 kV nr 628 do Polanowa,
- linia 15 kV nr 630 do Miastka,

Sieci zasilające średnich napięć, to w przeważającej większości sieci napowietrzne. Łączna długość sieci SN wynosi 192 km, w tym 13 km sieci kablowych.

W zakresie sieci niskich napięć na terenie gminy wybudowano ponad 113 km, w tym 15 km sieci kablowych.

Zakłada się rozbudowę sieci elektroenergetycznych, w tym wysokiego napięcia i lokalizację nowego głównego punktu zasilania w obrębie miejscowości Żydowo.

Od czerwca 2010 roku w Naclawiu pracuje biogazownia rolnicza. Produkuje biogaz i wytwarzania energię elektryczną oraz ciepłą. Surowcem energetycznym są odchody zwierzęce (gnojowica) wymieszane z komponentami uzupełniającymi - kiszonką kukurydzianą, gliceryną oraz odpadami produkcji roślinnej. Powstały w procesie fermentacji biogaz daje w efekcie energię elektryczną i ciepłą. Wyprodukowana energia elektryczna jest częściowo (5-10 proc.) wykorzystywana na potrzeby technologiczne biogazowni i pobliskiej fermy trzody chlewnej (10-15 proc.). Pozostała część (75-85 proc.) jest sprzedawana do sieci. Uzyskiwana energia ciepła służy do procesów technologicznych biogazowni oraz będzie zużywana przez odbiorców zewnętrznych.

W zakresie infrastruktury gazowej zakłada się możliwość rozwoju sieci gazowej

w pierwszym etapie dla miasta Polanów. Ewentualny rozwój sieci rozstrzygnięty zostanie w dalszym okresie czasu.

XIII. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym.

Do inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym należą drogi i infrastruktura techniczna. Zostały one szczegółowo scharakteryzowane w punkcie dotyczącym Kierunków rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.

XIV. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust.1.

Na terenie gminy nie występują obszary, na których przewidziano realizację zadań rządowych. Równocześnie występują inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym ujęte w Planie zagospodarowania przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego. Zadania te to:

- modernizacja drogi wojewódzkiej DW 205,
- budowa gazociągu wysokiego ciśnienia Babolice – Żydowo – Polanów ze stacją redukcyjno – pomiarową w Polanowie,
- realizacja międzynarodowej trasy rowerowej.

XV. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości.

W gminie Polanów nie występuje konieczność sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na podstawie następujących przepisów odrębnych:

- obowiązek sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na

podstawie ustawy z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880 ze zm.) nie dotyczy gminy Polanów,

- obowiązek sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na podstawie ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568 ze zm.) nie dotyczy gminy Polanów,

- obowiązek wynikający z ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. 2005 r. Nr 228, poz. 1947 ze zm.) , przy czym gmina może odstąpić od sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów górniczych.

XVI. Obszary rozmieszczenia obiektów handlowych oraz obszary przestrzeni publicznej.

Na terenie miasta i gminy Polanów brak obecnie wielkopowierzchniowych obiektów handlowych. Gmina nie zamierza również wyznaczać terenów pod ich lokalizację.

Ponadto w Gminie Polanów nie zachodzi konieczność sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla przestrzeni publicznych.

XVII. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.

Dla właściwej struktury przestrzennej rozwijającego się miasta oraz wsi w gminie Polanów niezbędne jest sukcesywne sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego przed uruchamianiem kolejnych terenów inwestycyjnych. Terenami pretendującymi do sporządzenia planów miejscowych są nowe tereny inwestycyjne wyznaczone w Studium oraz tereny w granicach istniejących jednostek osadniczych, które wymagają uporządkowania.

Gmina zamierza sporządzać miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego zgodnie z kierunkami i wskaźnikami dotyczącymi zagospodarowania terenów w poszczególnych miejscowościach (zgodnie z rysunkami szczegółowymi oraz ustaleniami

zawartymi w rozdziale II pkt 2) – co docelowo ma doprowadzić do pokrycia planami miejscowymi terenów przeznaczonych pod zainwestowanie.

Równocześnie ustala się wykonanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszarów wskazanych na rysunku studium, przewidzianych pod lokalizację parku elektrowni wiatrowych wraz z infrastrukturą techniczną. Plan miejscowy winien ustalić m.in.:

- ilość elektrowni i podstawowe dane techniczne, w tym wysokość obiektów,
- nieprzekraczalne linie zabudowy dla parku siłowni wiatrowych i proponowane linie zabudowy dla poszczególnych wiatraków, miejsce lokalizacji GPZ,
- kierunek wyprowadzenia sieci energetycznej z terenu parku przez GPZ i podłączenie do linii energetycznych.

Na etapie opracowywania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego związanego z lokalizacją elektrowni wiatrowych konieczne jest sporządzenie studium krajobrazowego, które oceni wpływ inwestycji na krajobraz.

Ewentualne inne lokalizacje siłowni wiatrowych w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego rozstrzygnięte zostaną przy jego kolejnej zmianie.

XVIII. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji.

W gminie Polanów nie ma potrzeby wyznaczania terenów wymagających przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji.

Bibliografia:

„Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Polanów”, opracowane w trybie Ustawy z dnia 7 lipca 1994 roku „o zagospodarowaniu przestrzennym” (Dz. U. z 1999 r. Nr 15 poz. 139, Nr 41 poz. 412, Nr 111 poz. 1279; Dz. U. z 2000 r. Nr 12 poz. 136, Nr 109 poz. 1157).

Skład zespołu projektowego.

- mgr inż. arch. Wojciech Wojciechowski PROJEKTANT GENERALNY (przestrzeń i komunikacja)
- mgr Zofia Kempieńska (środowisko przyrodnicze)
- mgr inż. Gabriela Szalla – Małecka (infrastruktura techniczna)
- mgr inż. arch. Urszula Barańska (środowisko kulturowe)
- mgr inż. arch. Anna Józefowicz (opracowanie graficzne, komputerowe)
- mgr inż. Edward Czaja (energetyka)
- mgr Jarosław Kiszczak (problematyka gospodarczo – społeczna)
- tech. plast. Genowefa Kwiatkowska
- tech. bud. Anna Kaczmarek